

308972 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 26 వ తేది బుధవారము } No 148
సంపుటము. ౪. } పింగళనామ సంవత్సర విజభాద్రపదమాస శుద్ధ దశమిం. } సంచిక ౧౪౮

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(8 జిల్లర్లు లేడు మార్కు) 583
దాఖమతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునకు దుండ
వలసిన ఔషధము. ఆంగ్ల,
యూరప్, దేశీయ వైద్యులచే పా
క్షగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
లుంచినను నుండు గుణముమాటదు
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక,
కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుపయో
గించును. పాకెట్ 1-కి 0.8-0
పోస్తేజి 0.8-0. 1 డబ్బు పాకెట్
పెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి పేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవ్వం
వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కనిపించు నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ,
1-5 కంకటేశ్వరస్వామి వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

బహుమతి! 5 రూపల వెలగల వాచ్. బహుమతి!!

ఈ చిత్రపులోగల సిరా అద్దక (వాయు ఆస్త్రియా) దేశపు
14 క్యరట్ల గోల్డ్ పేటెడ్ నిబ్బుగల ఫాకెట్ లో పేనా, ఒక
సిరాబుడ్డి, 1 నిబ్బు, 1 కి ప్లస్ తో వెల రు. 8-4-0. ఈ పేనాను
కొనువారలకు వై చెప్పిన గడియారము ఒకటి బహుమతిగా
యివ్వబడును. మదరాసు మెయిల్ గార్డు కంపెనీ,
(888) చెనైబాబాద్ గోడ్డు, మదరాసు

ఆత్మజిజ్ఞాస

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి
ఏయ్యముల సజ్జావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ శాస్త్ర
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి.పి.
చిన్నవైశ చక్రనిగ్రంథము వెల రు. 0-8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము
సామబాబు 212, మదరాసు.

What is a Myers PATENTED Hand Pump ?

A new practicable, reliable and easy working appliance for drawing water from any depth up to 150 feet. Also for farm and stock use and small irrigation purposes. A large assortment of various designs always carried in stock. Write for full particulars and prices.

537 **K. B. Joshi & Co.,**
32, Hornby Road Fort Bombay.

‘శాస్త్రోక్తమైన ఎరువు’.

662 రాజధాని రసాయన ఎరువుశాలా (లిమిటెడ్)

వై విచారణాధికారులు: మెసర్లు ప్యారీ కంపెనీవారు, చెన్న పట్నం,
మరి, చోర్లు, ప్రత్తి, పొగాకు, చెఱుకు, అరటి మొదలగు మాగాణి ఖని, పయిర్లకున్న, దుంప, ఫలవృక్ష
ములకున్న, మొక్క తీగవృక్షాలకున్న సంపూర్ణ ఎరువులు శాస్త్రోక్తముగా తయారుచేసి విక్రయించుచున్నారు.
ఇవి యన్నియు వీటిని ఉపయోగించు భూములకు తగినట్లు తయారుచేయబడుటచేత ఎరువులు కొనగలచిన వారి
తాలూకు భూములవట్టిని రసాయన శోధనశాలలో ఉచితముగా పరీక్షించి ఆయాభూముల గుణాగుణములను అను
సరించి తయారుచేయుచున్నారు. “శాస్త్రోక్త ఎరువు” అను మాసంతర పత్రికను ఇంగ్లీషు, తెలుగు, ఆంకం, కన్నడం,
మళయాళం మొదలగు భాషలలో వెలవెలకు ప్రచురించి అందులో ఎరువు విషయముగా వ్యాసములు వ్రాసి,
ఒక్కొక్క జిల్లాలోని జమీందార్లకును ఉచితముగా పంపించుచున్నారు. వై చెప్పిన పత్రికనున్న, ఇంకా ఎరువు
విషయముగా ఇతర అంశములకున్న ఈక్రింద నుదహరించుచున్న వైవిలాసమునకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

• ప్యారీ అండు కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు నెం 12, మదరాస్.

Parry & Co., Post Box No. 12, Madras.

ఆంధ్ర రాష్ట్రముకొరకు ప్రత్యేకముగ తయారుచేయబడిన
“ఆంధ్ర శిగరెట్లు”

881 (కోడిపుంజు మార్కు గలవి)

స్వదేశీవ్యాపారమును ప్రోత్సహింపరచ దలచిన ప్రతివారును భరతిఖండ
మున వెరిగిన మేలైనపుగాకుచే తేయబడు కోడిపుంజు మార్కు ఆంధ్ర
శిగరెట్లనే కొనుడు. వెల సరసము. యంతమాత్రమును విదేశీ శిగరెట్లకు
తీసిపోవు. పాకెట్ 1-కి ఆరు శిగరెట్లుగల మారు పాకెట్లు గల
పెట్టె 1-కి వెల రు. 1-8-0
మారు పెట్టెలుగల కేసు 1-కి వెల రు. 118-12-0
ఒక కేసుగాని, వైగాగాని తీయువారికి స్పెషల్ కంపెనీ ఇవ్వబడును

యూనివర్సల్ టుబాకో కంపెనీ,
6, జనరల్ పీటర్సరోడ్, మాంబురోడ్ పోస్టు, మదరాసు.

కుంకుమ పువ్వు

కుంకుమ పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమ పువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాన్ డెన్సు మొదలగునవి
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
(53) 21, నామ్మ వీధి, బాంబాయి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
తలనొప్పుల మాన్పుడు.
పార్శ్వపు నొప్పుల బార
దోలును. నాయువు
పోట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును
ప్రతియింట నుండదగినది

విసమూలికలచే హిందూ దేశ మందు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.
అమృతాంజనం డి.పా. 108, (శ్రీహరి, బాంబాయి)
7, తంజునాట్టి వీధి, మద్రాసు

ఆంధ్రోత్సవ సమస్య.

గాంధీ జగత్సర్వస్వామిగాడు.

I

గంజాం జిల్లా ఎంతవరకు ఉత్సవము.

భరణి యందును గంజాం నోడూరునుల నొప్పొచ్చు నిండ్లవల్లసంక్రమించును. గాంధీజీయేగా దక్షిణమున పూర్వ పశ్చిమముల గానులగును, మహానీ వర్షవానములను హిందువులు. ఈనగులకు భారతము ఉత్తరాపథము లేక ఆర్యావర్తమును దక్షిణభాగము, దక్షిణాపథము లేక దక్కను అనియు వ్యవహరించును. రామాయణమునాటికి దక్షిణాపథము ఇందుమందుగా నిర్వాచ్యముగా నుండియు, న్యాప రావసాసమున భారతమునకు నాటికి నార్యక్షత్రియులచే నాక్రమింపబడిన యాంధ్రప్రదేశ్ లేక కోంకణి కలింగది జనపదవిజ్ఞప్తియై రాజ్యమునందెను. ఇందుకలింగదేశము తూర్పున బంగాళాఖాతమునకానెని గౌతమీ మహానదులకు మధ్యప్రదేశమున వర్ణింపబడినది. ఈకలింగ రాష్ట్రమును యయాధిపక్రవర్తి సంతతిలోజేరిన చంద్రవంశపు రాజగు కలింగుడు స్థాపించియు భాగవతమున నిరూపింపంబడి యున్నది.

ఇదివరకు చేరాధీశుడైన యశోవర్తికాలము నాటికి నుత్తరమున మౌర్యరాష్ట్రము వజ్రము ఇచ్చేయొకానొకప్పుడు దక్షిణమున కాంచీనగరమునకు న్యాపించియుండెను. ఇచ్చేర్పడిన యుత్తరభాగమునకు నుత్తరకలింగము లేక యుత్తరశ్రవనియు, దక్షిణభాగమునకు దక్షిణకలింగునియు, గౌతమీ మహానదులకు మధ్యప్రదేశము మధ్యకలింగమనియు వ్యవహరింపబడుచుండెను. కాని నురికిందరు కొన్ని యాధారములు పుచ్చుకొని ఉత్సవము ఋషికుల్యా నదికను దాచి తక్కిన మధ్య కలింగములోనే మధ్యదక్షిణ కలింగముల నిమిత్తము జూచితి.

- 1. ఉత్సవము లేక ఉత్తరదేశము: నున్న రేఖా ఋషికుల్యానదులకు మధ్యప్రదేశము.
- 2. మధ్యకలింగము. ఋషికుల్యానదికిని బద్వనాధికిని మధ్యప్రదేశము.
- 3. దక్షిణ కలింగము. బద్వనాధికిని గోదావరికిని మధ్య ప్రదేశము.

Ganjam for Madras" అనుపేరిత Ganjam Defence League వారు లోగడ ప్రకటించిన చిన్నగ్రంథములో నామకముననుసరించియే 1182 సం॥ వజ్రము 28సా దేశము పరిపాలన చేసిన కేసరి వంశపురాజుల రాజ్యమునకు ఋషికుల్యాది దక్షిణపు సరిహద్దుగానున్నట్లు Hunter's History of Orissa Vol. I. P. 310 న ప్రమాణముగా వ్రాయబడియున్నది.

తొల్లింటికలింగ రాష్ట్రమునకు మహానదీ తీరమునంగల భువనేశ్వరము రాజధానిగా నుండియుండెనని కొందఱు హింతురు. కాని యాంధ్ర చక్రవర్తులకు శాతకర్ణుల పాలనా కాలమున నత్తేశము మగధరాష్ట్రాధిపత్యమై విడిపోయెనని కాబోలు. కలింగరాజధాని కళింగా గానాగళివడ ప్రాంతములగల సింహాపురమునకు బయలది కలింగ నగరమునకు మార్చుకొనబడెను. పాటలీపుత్రమునే రాజధానిగా నుంచుకొని మధ్య హిందూరాష్ట్రములేదని శాతకర్ణుల కాలమున నేమి, తమపరి విక్రమాచ్యులను నిర్మించి ప్రతిష్ఠాన పురము రాజధానిగా జేసికొని మధ్య హిందూదేశముల నేలిన సప్తాంధ్ర రాజులగు కాలివాహనుల కాలమున నేమి కలింగము వినా తెలుగు దేశమంతయు నశ్వధాను సంతతివారు పల్లవరాజులచే బాలింపబడుచుండెను. ఆంధ్రచక్రవర్తుల కాలమున నీపల్లవరాజులు తమిళ సామంతులుగా నుండి తదనంతరమున నప్పటి కప్పుడే జేర్చించి నామమాత్రాకక్ష్యముగా నుండిన కలింగ రాజ్యమునునీరు క్రమముగా నాక్రమించుకొనిరి. ఇంతటితో నాటికలింగ రాజవంశ మంతరించెను. కాల దేశమునకు కరుగ సంజ్ఞ యంతరించుట లేదు. నాలుగవ శతాబ్దమున కనోజి చక్రవర్తియగు సముద్రగుప్తుడు దక్కనునై దండెత్తి వచ్చినప్పుడు ఈ కలింగదేశము, అయిదుగురు పల్లవరాజులచే బరిపాలింపబడుచుండెను. అందు మధ్యకలింగము పాలించు స్వామి దత్తుని రాజధాని మహేంద్రగిరికి సమాపమున నున్న కొత్తూరు దుర్గము. కొత్తూరుపేరు ట్టి తెలుగుపట్న చని నులువుగా తెలిసికొనవచ్చును. దీనివలన మధ్య కలింగభాష తెలుగేయని యూహించవచ్చును. పల్లవుల తరువాత నీ దేశము గాంగులకు వశమై వారి పాలనమున కొంతకాలము త్రికలింగములు నేక చక్రాధిపత్యముక్రింద నేబడి త్రికలింగ రాష్ట్రముని విభాగిగాంచెను. అప్పటిలో (త్రికలింగ రాష్ట్ర) కర్ణాటకభాష తెలుగేయని కాని నేటికటి గాదు. ఈ సంగతి మునుముందుకు బుజువు కాబడగలదు. త్రికలింగమే వ్యావహారికములో త్రికలింగముగా బరిణమించి కాకతీయ ప్రతాపరుద్రుల కాలమున ఆంధ్రదేశమునకు త్రిలింగదేశము అను పేరు యాధికృతమై. కావున నత్తేశముదేక్క దక్కన లేదు కలింగములు త్రిలింగదేశములోని భాగములే యని యెఱుఁగునని. అయినను ఆ నాటి కవులు తమ గ్రంథములలో కరుగోద్భవమైన త్రిలింగదేశము క్షీణై లభిమేశ్వర కాశేశ్వరి లింగములనును నిక్షింపి కలింగమును నేఱుచేయుచు వచ్చిరేగాని బ్రహ్మంధ పురాణములో: 1. క్షీణై లభమ కాశేశ 2. మహేంద్రగిరి సంయుతం ప్రాకారం తుమహాత్మ్యైశ్చాత్రికైశ్చా నుచాకోత్ ॥ అని ఋషికుల్యాదు దక్షిణమున నున్న మహేంద్రగుల పర్వతమును సింహద్వారముగా జేర్చి చెప్పబడి యాంధ్రదేశములో దక్షిణపుష్కమ కలింగము లిమిడియున్నవని స్పష్టముగా తెలియుచున్నది. దీని తుపబలముగా అనుభూతి కముగా వచ్చుచున్న పంచాంగములలో సహితము "క్షీణై లభిమహేంద్రగిరి మధ్యస్థ త్రిలింగదేశస్య" అని వ్రాయబడి యున్నది. ఆంధ్రదేశములోనే తేన దక్షిణగంజాము విశాఖ పట్టణము గోదావరిజిల్లాలు కలింగసీమక్రింద గణించబడినట్లే కర్ణాటవిజయనగరాధీశుల కాలమున ఆనేతు కృష్ణానది పర్వతప్రదేశము కర్ణాటదేశముగా జేర్చినబడుచుండెను. ఇందు ఆంధ్రదేశములోని గుంటూరు, నెల్లూరు, చిత్తూరు లోలారు దత్తెయండలములు చేరియున్నవి. ఈ కారణముననే దక్షిణాంధ్రదేశములో మెనలిన శ్రీనాథుడు "నాకవిత్వము నిజము కర్ణాటభాష" అని యాంధ్రభాషను గర్ణాటభాషగాను ఉత్తరాంధ్ర దేశములలో మెలంగిన కూచించి తిమ్మకవి "కలింగదేశాభరణం వైవ పీఠికాపురము" అని పితాపురమును కలింగకటకము గాను ప్రకటించియున్నాడు.

ఇందుమూలమున మనము తెలిసికొనవలసినది యేమనగా దేశములపేర్లు తఱుమగా మారుచుంటాయే గాక తమిళభాషాభాషములు కూడ నొక్కొక్కచో అన్యదేశములో నంత యాధిమగుట గాని నేటికమాలు పేర్లునదాల్చుటగాని శుభమిచ్చుచుండును. ఇది గాజుల యసంతుష్టి మూలమున దఱుమ గల్గుచుండునని తెలిసికొనవలసి.

మహానది గోదావరులకు నడుమగల దేశము కలింగదేశమని యిదివరకే యెఱింగియుంటిమి గదా! ఇందు ఆచార వ్యవహారము లెఱుంగని కొందఱు, సవరలు, మున్నగు కిరాత జాతులు బహుళంబుగా నుంటుండేసి బహు కాలమువఱకు ఉత్తమబ్రాహ్మణు లీ దేశమునకు రాకపోకలు మాని అధవా వచ్చినను ఇచ్చట వసింపక దీనిని మేచ్చదేశముక్రింద గణించుచుండిరి. కావుననే యర్జునునితో శ్రీధర్మాత్రకుఁ గలిసి వచ్చిన బ్రాహ్మణు లనేకులు మహానదివఱకే వచ్చి నిజ కలింగ సీమలో నడుగిడకుండ అంతటితో తమ స్వదేశములకు మరలి పోయిరి. అయినను వర్ణవివక్షత పాటించని బౌద్ధయుగమున దొల్లింటి మచ్చు దొలంగిపోయెను—నాటినుండి యుత్తరము నుండి గొడబ్రాహ్మణులును దక్షిణముననుండి ద్రావిడబ్రాహ్మణులును క్రమముగా వచ్చి కలింగదేశమునందు నివసించుచుండిరి. వీరిని జూచి కాలింగులు కొందఱు జన్మదములు వేసికొని తామును విశాఖమిత్రబ్రాహ్మణుల మని చెప్పుకొన నారంభించిరి. కాని పాప మీ బ్రాహ్మణులు చుట్టుప్రక్కల సీమలనుండి వచ్చిన గొడ ద్రావిడ బ్రాహ్మణులచే నెన్నడును సన్మానింపబడుటలేదు. ఇట్లు వ్రాయుటకు నా యుద్దేశ మేమనగా ప్రస్తుతమున మధ్యకలింగములో జేరిన గంజాం జిల్లా యంతయు మాప్రదేశమే యని గట్టిగా వెనుగులాడుచున్న ఉత్తరాంధ్రబ్రాహ్మణులలో నొక్కరిని ఈ జిల్లా కాదన్న విషయము ఉభయపక్షములవారు తెలిసికొని మెలకువ గల్గి మెలంగవలె నని యిదే హెచ్చరించుచున్నాను.

ఆర్యబ్రాహ్మణులు సహజముగా ప్రాకృతభాషల మాట్లాడువానైనను దక్షిణాపథమునకు దిగబడిన పిమ్మట ద్రావిడపంచకములో చేరిన మరాట ఘోర్యముల తక్కిన ద్రవిడాంధ్రకర్ణాటకులు తమ స్వభాషలు మఱచి యనార్యభాషల నవలంబించిరి. ఈ కారణముననే అరవము తెలుగు కన్నడము ప్రస్తుతము మాతృభాషగా మాట్లాడుచున్న యార్యబ్రాహ్మణులను (శిరోష్ఠాదులచే కొంత స్వరూపభేదము గలవారవుటజూచి) ఖండాంతరులు తమ గ్రంథములలో అనార్యుల క్రిందఁ జేర్చి లోకమును ప్రమింపజేసిరి.

యాలము నోటిను. ఇందువల్ల యావచ్చుందికి తెలియచేయడం మేముంటు:— తిరుతని శ్రీమద్బ్రహ్మశ్రేష్ఠరస్వామి వారి హుండి అందినీ బాబత్తు యిరువులోనుండు ఈక్రింద కనుబరచిన బంగారు, వెండి, అకరెంటు రూపాయలు ఏటరు కాశ్యేటినిగరము యెట్టేలు గార్డియన్ వారు తిరుతని దేవస్థానమువద్ద (కొండ మీద) 1917 వ సంవత్సర అక్టోబరు నెల 3 తేది మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు బహిరంగమైన యాలము వేయబోవుచున్నారు. యాల కాలములో కావలసినవారు హాజరై కోరవచ్చును. యాల కండిషన్లు యాల కాలములో చదివి వినిపించబడును. అందుకు సమ్మతించేవారు యాలములో కోరవచ్చును 898

బంగారు.	వెండి.	వెండినాణ్యము.
తులము: 284 ¹⁵ / ₁₆	15671 ³ / ₈	86 ⁵ / ₈
గార్డియన్ వారి ఆఫీసు. } W. A. వరదాచార్యులు, కాశ్యేటినిగరం యెట్టేలు, గార్డియన్ వారు, కాశ్యేటినిగరం 8-9-17. } తిరుతని శివస్థానం-ట్రస్టి		

వకటన బెజవాడ బాలికాపాఠశాలకు 4 వ స్టాండ్డు క్లాసువరకు నేర్పుటకు ఒక బ్రాహ్మణ శ్రీ కావలసియున్నది. జీతము చదువునుబట్టి ఇవ్వబడును. బెజవాడ } ఎమ్. పాపరావునాయుడు 23-9-17 } 897 ప్రెజిడెంటు.

WANTED
The readers of this paper to read our publication of G. W. Reynolds "Coral Island" printed in bold types, in 4 Volumes. Price As. 12 per volume. [892] MITARANGA & Co, MADRAS.

త్వరపడు! నెల 10 లాకాలు. చక్కని నవల!! కలభాషిణి విజయనేన:- దీనిని గురించి మే మేమియు చెప్పనక్కరలేదు. ఇది శ్రీపురుష లిరువురును చదువదగినది. కొద్ది ప్రతులు మాత్రమే దొరకును. వ్యవహార చంద్రిక:- ఇది గ్రామ మునసపు, కరణము, గొప్పరైతులు, వ్యాపారస్థులు మొదలగువారందరికి అనుకూలముగా నుండుటకు మాత్రమే అట్లు ననుసరించి తెనుగున వ్రాయబడియున్నది. వక్కిలుయొక్క సహాయము అక్కరలేదు. బనిలోనుండు విషయములను వ్రాయుటకు స్థలము లేదు. దీల 12 అకాలు. అయ్యర్ అండ్ రావుజీ, (893) కృష్ణమనాయుని ఆగహారం మద్రాసు.

శ్రీశానవాటిక
శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి కృతముగు నవల కాలికోబైండు 1-0-0 అట్టబైండు అ. 0-14-0 839 మానేజరు, కలాభివర్ధని గాయవరం, రామచంద్రపురం పోస్టు; గోదావరిజిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు
బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసు దీపములు - బొమ్మల కాళ్లు - గారడి పుస్తకములు విక్రయించెదము. క్యాటలాగు కాకరేనా? (592)
వి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.
కస్తూరి తులం 1 కి రూ. 30-0-0
కుంకుమపువ్వు తులం 1-కి 2-0-0
రసభస్మము తులం 1-కి 0-10-0
ఆదిపచ్చికాన లేక జాన్న తులం 1-కి ... 8-8-0
పచ్చకర్పూరం " ... 2-0-0
బాలామృతము సీసా 1-కి ... 0-12-0
తాంబూలమాత్రలు, నునానగా నుండును 50-కి 0-8-0
అమృతాంజనం దీపా, 6, తంజుకొట్టిపేడి, మద్రాసు.

మాంటాగ్యూగారి అవకాశము.

(-0-)

మెసపొటేమియా విమర్శన గారు.

మెసపొటేమియా విమర్శన అభ్యంతరకారకములుగ పరిణమించినవి. ఎన్నడును హిందూదేశమున నడుగిడనట్టియు, అదేశపరిస్థితుల గూర్చి యందుకయు తెలియనట్టియు, యుద్ధమునకు పూర్వము గలపరిపాలనాభిప్రాయములను వర్ణింపుటకు ధైర్యముచాలక, ఆవిధముననే ఇండియా ప్రభుత్వమును నడపించినట్టియు ఘోరమైన గారు ఇండియా కార్యదర్శి పదవికి రాజీనామా నొసగుటకీది కారణభూతమైనవి. విశాల భావములును ఉదారాశయములును గల మాంటాగ్యూగారు ఆస్థానము నాక్రమించుట కిదియే కారణము. ఇవివరకు ఈపదవికి వచ్చినవారు చేసిన త్యాగములకు భంగమొందించు వారల నాచి వీరు భయభ్రాంతులగువారు కారు.

కార్యదర్శి పదవి

నందుటకు పూర్వమే, హిందూదేశమునకు విచ్చేసిన వారలలో మాంటాగ్యూగారు ప్రథములు. అదేశమునండి తిరిగి వచ్చినప్పటినుండియు, వారు బ్రిటిషు దేశముననున్న భారతీయులతో తమ కలసి మెలసి వర్తింపచుండిరి. మరియు, భారతీయభిప్రాయములను, నాగరకమును గుర్తించుటకు వీరు అనేక గ్రంథములను, వార్తాపత్రికలను పఠించుచు, ప్రస్తుతము భారతీయులకు సంబంధించిన ఉద్ద్యమముల గూర్చి బాగుగ నేర్చుకొనుచున్నారు. నింతకు పూర్వమీ పదవికి వచ్చిన వారందఱును ఏదియో యొక కక్ష నాయకులుగ నుండియుండిరి. మాంటాగ్యూగారు తమకు చేకూడిన పదవికి తగిన సామర్థ్యము గలవారై యుండిరి.

మాంటాగ్యూ గారికి తమ క్రింది యుద్వ్యోగముల ప్రోత్సాహము ననుసరించి వర్తించి, వారికి లొంగియుండు స్వభావము లేదు. వీరు 1910-14 వత్సరములలో ఆంధ్రుల కైకటరీ యుద్వ్యోగమును చేసి, తమ క్రిందివారికి లోబడి యుండరని యెల్లరకును తోచునట్లు వర్తించిరి. వీరు కార్యదర్శి పదవికి నియమింపబడుట కైదు దినములకు పూర్వము పార్లమెంటు సభలో ధైర్యముతో చెప్పిన వాక్యము లీ విషయమున గల సంజేషమును పారదోలుచున్నది. ప్రభుత్వోద్వ్యోగములు భారతీయులకు విశ్వసనీయక సామ్రాజ్యమునకు విజయము కలుగజేయుటకై హిందూవులు యుద్ధమున సహాయము చేయుట కనేక నిరోధముల గల్పించిరి వీరికి గల అభిప్రాయము ముక్తమగుచున్నది. వారు నడిచిన ఈక్రింది వాక్యములను ముఖ్యముగ తిలకింప వలసియున్నది.

“హిందూదేశమునండి యుద్ధమునకు సాధ్యమైనంత తక్కువసహాయమును సంపాదనని ప్రభుత్వమువారు అభిప్రాయమునకు లిగి, తిరుగుగుణముగ వర్తించుచున్నట్లుల నాకుదోచుచున్నది. యుద్ధమును హిందూదేశమునకు రానియ్యకుండు భారతీయనైపులను ప్రాప్తదేశమునకు బంపి, ఇండియాను నిలు ఉద్వ్యోగములకు శతపరిపాలనమును నియోగించును. హిందూదేశము తన పరివరములను సంక్షింపకొను బాధ్యతను వహించవలసియున్నది హిందూదేశములకు, యుద్ధమునకు సహాయము చేయుటకు యొకరును కోరలేదు. వారే తమంటతాము యుద్ధమునకు సహాయము గావింపనను వీరువలయు నని పార్లమెంటు సభవారి కోరిరి. కొన్ని పక్షముల వంగదేశమున కొందరు స్వచ్ఛంద నైపులను గావించి, తరువాత వారి ఆవశ్యకత లేదని చెప్పినట్లుల నాకు తెలియుచున్నది.”

ఈ వాక్యముల బలమనపుడు మాంటాగ్యూగారి మనసున వంగదేశపు వైద్యసహాయకవర్గమును గూర్చిన అభిప్రాయముండనోవు. అందు నివ్యాధికులగు వంగదేశయువకులుండిరి. వీరిని మెసపొటేమియాకు పంపిరి. అచ్చట వీరు ఘనతరమగు నేన నేసి యెల్లరచే గౌరవము నందిరి. ఒకసారి యొక బాంబు వైద్యశాలా నాకవై పడనున్నతీ, అందున్న కోసులకు ఆశాయము వాటిల్లకుండగ నొక ధైర్యుని సంపన్నుడగు వంగదేశయువకు డా అన్నిగోళమును తనచేతితో పట్టుకొని నావలకు విడిచి వేసెను. ఎల్లరును వీరి సాహసకృత్యముల నభినందించిరి. రాజప్రతినిధిగారు కూడ అభినందనమును బంపిరి. తరువాత మొక సంవత్సర మైనప్పటికి ఈ వైద్య సేవకవర్గమును తిరిగి తమ దేశమునకు బంపివేసిరి. వైద్యసహాయ మత్సరసముగనున్న సమయమున నిట్టి కార్యమును నైనికాధికారులు జరిగించిరి. ఈ వర్గమువారు వైద్యసహాయమును మాని కూర్చుంటు పనిజేయు నిరాకరించిరి.

ఇక మాంటాగ్యూగారి వాక్యముల గూర్చి మోదింతము. భారతీయులు సతతము రాజ్యకీర్తనలని అధికారులు గ్రహించిన తరువాత దండయాత్ర బాగ్దాదునకు బంపబడింది. కాని, యీ కార్యమైన తరువాత హిందూదేశమున గల పద్ధతులు మార్పునంగలేదు. “ఇదివరకు గాంతిస్తాన సునమన్న హిందూదేశము యుద్ధస్థానము నాక్రమింప సహాయముచేయు ప్రయత్నములు జరుపబడలేదు. అంగుచే, పరిపాలనామూర్తియై తానుమాలైనది. యుద్ధమునకు తగిన పరికరములలేవు. తగిన ప్రయత్నములు లేవు. దూరదేశములకు బంపబడు దండయాత్రలు వానికి తగిన పరికరముల గలిగియుండవలెను.”

ఈ మహాసంగ్రామము కూడ, లండను నగరమునందలి ఇండియా ఆఫీసును, ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని, గవర్నరులను నిలువనర్హులు ఉద్వ్యోగములను ఇతర ముఖ్య ఉద్వ్యోగములను ఇనుమలైనను చలించజేయు దయ్యెను. సిపాయి కలహము భారతీయులచే నంతయు మొదలపబడినప్పటి నుండియు భారతీయులు ఆయుధముల పట్టుట కనేక నిరోధకములు కల్పింపబడినవి. బ్రిటిషు ఇండియను పౌరులు స్వచ్ఛంద నైపులకు జేరుటకు వీలులేక, 5,00,00,000 మంది వైద్యమున జేరుటకు తగినవలయును గలిగియుండగా, 1,50,000 మంది మాత్రమే నైపులకు జేర్చుకొనబడుచున్నారు. వీరుయును వైద్యమున శిక్షితపరచుటకు వీలులేదు. ఈ కష్టములను బాపుట అధికారుల సెంత ప్రాప్తించినను, వారు మిన్నపండిరి. యుద్ధము ప్రారంభించినది మొదలు ఇప్పటివరకును వారికయడువైనను యువకుల సాగి, ప్రజావాంఛల నిర్వహింపలేదు.

అందుచేతనే మెసపొటేమియా దండయాత్ర విఫలమైనది. ఈ దండయాత్రకు తగిన వైద్య సహాయము లేదు. ధనసహాయము పూర్వము. ఏలయున, ఆర్థికమున త్రిభారతీయతరును. వీరు ఇండియా ప్రభుత్వ కార్యమలోనివారు నిజమగు దేశము పరిపాలన మున్నయెడల, ఈ దండయాత్రకు చేయుటలో విఫలము నందజాలరు.

“ఇండియా ప్రభుత్వము కరకంఠై వెళునుగను, యిమముకంఠై గట్టిగను, మిగుల పురాతన మైదరిగను యుండి, మనము కోరునట్టి ఆధునిక పరిస్థితుల కనుగుణుల” మనియు మాంటాగ్యూగారు తమ అభిప్రాయమును కాచుచు పదహారవత్సరపరిచి యున్నారు.

ఇండియా కార్యదర్శి సభ కూడ ఇండియా ప్రభుత్వము వలనే మార్పునకు లోనుగాజాలరు. ఈ విషయమును బాగుగ గుర్తించి కార్యదర్శి ఆఫీసుమొక్క బాధ్యతలేమిని మాంటాగ్యూగారు బాగుగ వెల్లడించియున్నారు. పార్లమెంటు సభ వారు భారతదేశ విషయములలో తగినశ్రద్ధ వహింపని వీరు నడిచియుండిరి భారతదేశ విషయ పరిష్కార దినమున పార్లమెంటుసభకు సభ్యుల నేకులు రాకుండురు. సామ్రాజ్యము లోని యితర భాగములకు సంబంధించిన ఆఫీసుల కను క్యయమును నునమే భరింపుమండగ, ఇండియా ఆఫీసునకు క్యయ భారమును హిందూదేశమే వహింపుచున్నదని మాంటాగ్యూగారు వచించియుండిరి.

బ్రిటిషు ప్రజాస్వామ్యమువారి అభిప్రాయానుసారముగా ఇండియా కార్యదర్శి వర్తింప సమకట్టినను, “హిందూదేశమున చిరకాలము పనిచేసిన ముఖములు” గలిగియున్న తన సభవారికి కృతీరేకముగ వర్తింపవలసియుండును. వీరికి అభివృద్ధి నాయకముగ విషయముల నాటంకపరచుటయే సంతోషకరము. హిందూదేశవిషయ పరిష్కారమునందు ఇండియా కార్యదర్శిగారిని ఆతిక్రమించు శక్తి వారికి గలదు. వీరు ఏమవత్సరము లీ యుద్వ్యోగమున నుండవచ్చును. పార్లమెంటు సభలు రెండును కలసి తీర్మానము చేసినే దక్క వీరు తమ యుద్వ్యోగమునకు గాజీనామా యొసంగ నక్కరలేదు.

అంగుచేతనే ఇండియా కార్యదర్శిగారిని, రాజప్రతినిధిగారిని రహస్యతంబున వార్తాపద్ధతి ఆచరణమునకు వచ్చినది. మెసపొటేమియా కవిమనునా రీ పద్ధతికి తమ ప్రతికూలాభిప్రాయము మొనంగిరి. “ఒక గొప్పదేశమును తంతిభారములను పరిపాలించుట దుస్సాధ్యమని” మాంటాగ్యూగారు నుడిచియున్నారు.

హిందూదేశము 6,000 మైళ్ళయొక్కనుండి పరిపాలితమైనంతకాలము, ఆసంవత్సరముల పరిపాలనను చేయుచును, కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు బాధ్యులు గానంతకాలము వారికెక్కుడు అధికారము మొసంగవలెనని యెవ్వరును చెప్పినామానింపదు. మన ప్రస్తుత కార్యదర్శిగారి విషయమును గుర్తించి, తమ యువస్వామములో నిట్లు చెప్పియున్నారు.

“ఇండియా ప్రభుత్వమువారు భారతీయులకు తరవాడు లేనగాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కార్యనిర్వాహక సంఘమును పునర్నిర్మాణము గావించి, రాజప్రతినిధిత్వమును మార్పునొందించి, పార్లమెంటువారి అధికారమునుండి కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి కెక్కుడు స్వాతంత్ర్యము సంపాదించు సాధ్యము.”

ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని భారత ప్రజలకు తరవాదులను చేయు పద్ధతి నన్వేషించినయెడల, ఈకఠినసమస్య పరిష్కారము నందును, భారతీయులకు హోమములు నొసంగినయెడల, ఇది ములభ సాధ్యమగును. సంపూర్ణమగు హోమము రూపమును హిందూదేశము వాంఛించుటలేదని మాంటాగ్యూగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈ వాక్యభావమును నుబోధకము లగుటలేదు. కాని, స్వరాజ్య మొక ఆశయమనియు, అందులకు తగినపురోగమును ముండవలెననియు వారు గుర్తించియున్నారు.

“రెవ్యూ ఆఫ్ రెవ్యూను” అను పత్రికాసంపాదకీయములోని అభిప్రాయములను, మాంటాగ్యూగారి భావములను ఏకవిధముగ నేయున్నది. మాంటాగ్యూగారు తమ ఉపన్యాసమున నిట్లు చెప్పియున్నారు: “హిందూదేశమును పరిపాలించుటకు మీ రెట్టి అభిప్రాయముల గలిగి యుండినను, వానిని ప్రకటింపవలెనని భారతీయులు కోరుచున్నారు. అట్లు ప్రకటించినతరువాత మీ రీ విషయమై మిగుల కుతూహలముగ నున్నారని వ్యక్తపరచుటకు కొన్ని సంస్కరణములను ప్రథమమున ప్రసాదించి, వారలకు కాలకమమున నెక్కుడు ప్రతినిధి ప్రతిష్ఠానముల మున్నగు వానిని ఒసంగద మను మీ అభిప్రాయములను తెలియపరపవలయును.” “రెవ్యూ ఆఫ్ రెవ్యూను” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది “అచిరకాలముననే భారతీయులకు సామ్రాజ్యము క్రింద స్వపరిపాలనము నొసంగదమని ప్రకటించి, యుద్ధానంతరమున ఈ వాగ్దానానుసరణముగ వర్తింపద మనుటకు నయ్యకముగు కొన్ని నూచనలను చూపవలయునని విచార్యులగు భారతీయులు కోరుచున్నారు.”

మొట్టమొదట మాంటాగ్యూగారి యువస్వామము వెవ్వరును తిలకింప లేదు. వారికి అధికారము వచ్చిన తరువాత, వారు బాధ్యులు గానప్పు డీయువస్వామము నొసంగరని పత్రికలు వ్రాయు దొడంగినవి. కాని మాంటాగ్యూగారు మాత్రమే అభిప్రాయముల నింకను కలిగి యున్నామని దృఢముగ బలికి యున్నారు.

ఇండియా కార్యదర్శిగారు భారతీయుల కోరికలను ఆలకించి, వారి యెడల సానుభూతి గలిగి యున్నారు. కాని వీరిక్రింది యుద్వ్యోగీయులు వీరియిట్లు ప్రకారము వర్తించుట కంగీకరింతురా? అనేకచిక్కులను, ప్రతికూల భావములను తరింపవలెనని వారికి దెలియును. కాని, వారు మిగుల ధైర్యమును, పట్టుదలను గలవారు. మంత్రవర్గమున గల తమ సహకారుల యొక్కయు బ్రిటిషు ప్రజాస్వామ్యముయొక్కయు సహాయమువలన, హిందూదేశమును సౌఖ్యవంతముగను సంపత్నమేతముగను చేయుచునుగాక!

“రెవ్యూ ఆఫ్ రెవ్యూను”

1917 సం॥ జూలై 8 తేదీన బర్మాలో కలిగిన భూకంపమువలన పెరులోనన్న పూహమ్ వెగోడా (జాధదేవాలయము) శిఖరభాగములో సగము విరిగి పడిపోయినది. బర్మాలోని పార్లమెంటువారు అన్నియు నొకేటిని యున్నతముగాకట్టబడును. శిఖరమున నక్షత్రమువలె నవరత్నములతో నచర్చిబడిన “సీంబు” ఆనెడినగ్రంథమునుచుండును. ఈ వెగుదేవాలయమును అట్టికే. వీరి సీంబునగ్రంథం దొక ఆరలక్ష రూపాయలు వెలగల రత్నములు పొదుగబడియున్నవి. శిఖరముతోకూడ పడిపోయియుండెను. మరమ్మత్తు చేయుచుండగా కొన్ని వస్తువులున్న 64 రతుల బరువుగలిగి రూ 10,000 లు విలువగల వజ్రము దొరికినది. ఆ శిఖరము విరిగిన దగ్గరనుండియు మరమ్మత్తు జరుగుచున్నది. ఆయినను పడిపోయిన భాగము త్రవ్వమండగా యావజ్రము యీ వెల 15 లాకీతు ఉదయము దొరికినట్లు గంగూ 17 తేదీన వర్తమానము వచ్చినది. పిమ్మట దొరికినవస్తువుల సంగతి తెలియలేదు. బహుశః యెక్కువ విలువగల యావజ్రము దొరికిన సంతోషము చేసె యుండును. మారంగూక్ విలేజ్.

ఇటీవల కటకమునందు ఆధరణాపేక్షతో నొక మహామృతీయ శ్రీ 2 సం॥ రముల పసిబిడ్డను చాత్యచేసినది. ఆమెనై కేసు చేయబడి సెషన్సు కోర్టులో ఆమెకు యాదజన్యవీరసాంతరవాసము విధింపబడినది.

సామ్రాజ్యశాసన సభ.

24 వ తేదీని సింహాసనమున వైసు ప్రెసిడెంటు లొంగి గారి యాధిపత్యము క్రింద సమావేశమై యుండెను.

కాన్సిలుబిల్లుల అమృతము

(1) బిల్లుల అమృత ఫరేట్లలో యిటీవల నిండియా కార్య దర్శి మార్పుల సెనెర్పియండెను. తత్కారణమున నిచటి వర్తకుల కాలముగలిగి దొరతనమువారలంబిందు మారకపు విధాన మెట్లుండెనదియు తెలియక ముఖ్యమగు ఎగుమతుల కంటింక మగుచున్నదను విషయమును దొరతనమువారికి విదిత మా? (2) మారకపు విధానమును దొరతనమువారు స్ఫుట ముగ వెలువరించి ప్రస్తుతము ప్రబలియున్న అనిశ్చయమును తొలగింప ప్రార్థింతులు. ప్రస్తుతి మొనర్చిన మార్పు యాధ్య కారణమున జరుపబడిన తాత్కాలికపు మార్పు? లేక దొర తనమువారు నిలకడ యగు మారకపు విధానమును వదలు కొనిరని తలంపనచ్చునా? యాధ్యమాలమున నిట్టి మార్పునర్పి యుండిన యెడల, యాధ్యమునంతకాల మిట్టి మార్పులు జరుగు చుండునా? యని హెచ్. ఎన్. హక్కుగారు ప్రశ్నించిరి.

ప్రత్యేకముగ గాక చెందు ప్రశ్నలను గలపి ఏకమగు ప్రత్యుత్తర మిచ్చునని సర్ విల్లియము మేయరుగారు చెప్పిరి. ఈనెల 19-న తేదీని దొరతనమువారు వెలువరించిన వార్తాస్థాన పు (ప్రకటనము (ప్రకటనపుత్రపు ప్రతిమాననీయ సభ్యుల కంద తేమలుబడి యున్నది.) చొప్పున ఈ క్రింది యంశములను (ప్రక టింపబడినదని ఇండియా కార్యదర్శి దొరతనమువారి కధికార మొసకెను. ఇండియా కార్యదర్శి వెండియేధరనుకొనుచుండెనో ఆ ధరనుబట్టి కాన్సిలుబిల్లుల అమృతపుతేలు మారుచుండును. వెండి తనకు గిట్టుచున్న ధరకంటె తక్కువక నీ యుద్యోగి రూపాయిల నమ్మజాలడు. కాని సాధ్యమగుంతవరకు మార్పుల లేకుండ నీతడు శ్రద్ధదీసికొనును. యాధ్యము మూలమున వెండిధర పెరిగినది. తత్కారణమున కాన్సిలు బిల్లుల అమృత కపుతేలు మార్పున వలసి వచ్చెను. ఈవిర్మాటులు పరి స్థితులబట్టి జరిగియున్నవి గాన స్థిరమగు మారకపు తేలు కలిగియుండు విధానమును వదలుకొనుట గాదు. మారకపుతేట్లధికము చేయుచుండుటవలన వర్తకమునకు ధంగ మని దొరతనమువారు గ్రహించియున్నారు. ఇట్టి మార్పుల నొనర్ప ఇండియా కార్యదర్శియు, దొరతనమువారును గూడ చాల సంవత్సరముతో నుండునని యిదివరలో పలుసార్లు తెలియ జేయబడియున్నది. కాని, విధిలేక ప్రచ్చినపుడు, యంతకంటె వెక్కుడు ప్రమాదములు గోచరించునెడ వానిని తొలగించు నిమిత్తము, వీరు వైతిమార్పుల సెనర్పరేగాని సర్వసాధారణముగ నట్టి మార్పుల జేయ నొడబడదు. యాధ్యమయ మగుటచే అపవదలపడు దొరతనమువారు వర్తకమునకు ధంగ కరమగు కార్యముల సెనర్పించుచు రని మేయరుగారు సమాధానము చెప్పిరి.

పాఠశాలలు, హోమియోపాథులు.

ఇంగ్లీషు బాలికాపాఠశాలను గూర్చి కామినికమార్చ చుండుగారికి సర్ విల్లియము విస్సెంటుగారిట్లు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:— పాఠశాలాదేశికము ప్రకారము 2550 బాలికలు పాఠశాలయందు విద్యాభ్యాస మొనర్చుచుండిరి. మాసమునకు 289 యిల్ల చొప్పున ఈ పాఠశాలకు గ్రాంటు యివ్వబడు చున్నది. (2) పాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయుని స్వపరిపాలనా సమితికాని నొకదాని నేర్పరచి, గౌరవకార్యదర్శినిగనుండెను దొరతనమువారి సహాయము నందుచుండిన పాఠశాలలో నిట్టి శ్రీ: ప్రధానోపాధ్యాయుని కమించుటగదాదనియించి, యీమె స్వపరిపాలనానాందోళనము నుండి తప్పుకొనినగాని గ్రాంటు యివ్వబడదని పాఠశాలా కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు తెలియ పరచియుండెను. కమిటి వారీమెను నిర్బంధింప మనిరి. తత్కారణమున ఫీఫ్ కమిషనరుగారు గ్రాంటు యిచ్చుట మానిరి. (3) గ్రాంటురద్దు కావేగమె పాఠశాల విద్యార్థిభా నిబంధనముల బట్టిదొరతనము వారి యనుమతి లేనిదయ్యెను. కనుక విద్యార్థి నేతనముల నొసగుట అనిశ్చయము. (4) కొల టుసంబంధించిన తొటలను జూచు నిమిత్తము ఇన్స్పెక్టర్స్ ఆఫ్ స్కూలుస్ డివిజన్ పాఠశాల యందున్న బాలికల నందరను వెంట గొనిపోయెను గాని ఇంగ్లీషు పాఠశాలా బాలికల కల ను మాత్రము దీసికొనిపోలేదు. స్థానిక పాలకవర్గము నెదుట వెట్టవలసిన విషయము గాక పోవుటచే నీయది అధికారుల యెదుట వెట్టబడలేదు. అధికారుల లెట్టి యత్నపుల నొనర్చియుండలేదు. (5) సమితి

కార్యములకును పాఠశాలా కార్యములకు సంబంధములేను గాని, పాఠశాలా ప్రధానోపాధ్యాయునికి స్వపరిపాలనా సమితితోడ సంబంధముండుట అనంగీకారమని కార్యదర్శి తన తో ననినట్లు చివ్ కమిషనరు తెలియజేసెను. వైవిషయ మునుగూర్చి పాఠశాలా కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ఫీఫ్ కమిషనరున కట్టిపెట్టుకొనలేదు.

ధిల్లినగరముందలి స్వపరిపాలనా సంఘ పతనముందర మునుగూర్చి సభ్యుని వచనములయధాధములనియు కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ఫీఫ్ కమిషనరుతోడ గాని మరియే యితర స్థానికోద్యోగితోడగాని ఫిర్యాదు చేసియుండలేదని యువి నెంటు చెప్పిరి.

రాబడిపన్ను శాసనపు సవరణము.

బొంబయి వర్తకసంఘమున సర్ బార్తి బార్నిసుగారు వచించిన చొప్పున వై శాసనపు సవరణసమస్య దొరతనము వారి యాలోచనమున నున్నదా? (2) అట్లయినచో దొర తనము వారొనర్చుమార్పుల స్వభావమేమి? (3) రిఫండు నిమిత్త మొనర్చు దరఖాస్తు ఫారమువై రాబడి పన్ను కలక్షరు, లేక న్యాయాధికారి, లేక మేజిస్ట్రేటు సమక్షమున దరఖాస్తుదార్లు సంతకము లుంచవలయుననుట సత్యమేనా? (4) అట్లయినచో గోషాస్త్రీలు సంతకము చేయుటెట్లు? నేతాంతర్వాగముల నుండు సెక్యూరిటీదార్ల గతిమేమి?

సర్ విల్లియము మేయరుగారిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి:— రాబడి పన్ను శాసన సవరణ సమిత్తి మొదటికల్లున ప్రవేశ పెట్టి దొరతనము వారు తలంచుచు యుండిరి. వర్తమాన సభాసమావేశములలో ననే యిట్టి బిల్లును ప్రవేశ పెట్టబడిచిరి. సభలో ప్రవేశపెట్టి మా విమర్శము నిమిత్తమా బిల్లును స్థానిక పాలకులకును ప్రజలకును బహిరంగ పరచ వీ రుద్దేశించి యుండిరి. ఇట్టి బిల్లును తయారుచేయుట నుకర మని ప్రథమమున తలంపబడినది. కాని కార్యభార మధిక మగుటచేతను, సవరణ బిల్లు విశేషప్రయోగముతోడ గూడు కొన్నదగుటచేతను, బిల్లు యింకను తయారు కా లేదు. కనుక వర్తమాన సభాసత్తమున నీ బిల్లును ప్రవేశపెట్టుట కవ కాళము లేదు. ముందు మామూల నీ బిల్లు తయారుకావచ్చును. తన్మూలమున ప్రజలు దీనిలోని యంశములను విరివిగ చర్చించి, నూచనము: లొనర్ప నకాళముండను. మరల శాసనసభ సమావేశము కాగానే యీ బిల్లు ప్రవేశ పెట్టబడను వ్యక్తియొక్క ఆదాయము అనేకపగు ఆధారములనుండి లభ్య పడుచున్నది. ఈ ఆధారముల నన్నిటిని జతజేసి ఏ ఏ భాగ మున కెంత చొప్పున కన్నబిడించిన యుక్తముగ నుండెనను అంతమును నిర్ధారణచేయుటకు గాను ప్రస్తుత శాసనమును మార్పు నుద్దమించితిమి. ఈయద్యమము నెరవేర్చుకొనవలసిన ప్రస్తుతపు శాసనమునంతయు మార్పులనీయున్నదని విమర్శవై తేలినది. ఇంతియగాక రాబడిపన్ను శాసనవిషయమునుగూర్చి స్థానికపాలకుల యభిప్రాయముల నార్జియండిమి. వా యభిప్రాయములను బట్టిమాడ శాసనమున ననేక మగు సవ రణము లావశ్యకమై యున్నట్లు తేలుచున్నది. సవరణ నూచ నము లన్నియు ప్రస్తుతమున దొరతనమువారి చర్చలో నుండు టవలన, శాసనమునందు ముందొనర్పబడు మార్పు తేలిరన నుండనదియు, యిపుడు తెలియజేయ నవకాళములేదుగాని యిది వరలో తెలియజేసిన ప్రకారము సాధ్యమగుంత త్వరితముగ బిల్లు ప్రకటింపగును. రాబడి పన్నుల రేట్లలో మార్తము మార్పుండదు. శాసనము నవల జరుపుసావ్యధ్యమును హెచ్చించుటయే. దొరతనమువారి యుద్దేశము. ప్రస్తుతపు పన్నుల రేట్లలో మార్పు లావశ్యకమై యుండెనచో, ఆ మార్పులు బట్టెటచర్చకు సంబంధించియుండును. రిఫండు దర ఖాస్తులవిషయమున స్థానికపాలకవర్గములు నిబంధనము లొనర్చుచున్నవి. కొన్ని రాష్ట్రములపట్ల గా సభ్యుడు చెప్పిన యంశములు యధార్థములై యున్నవి. రిఫండుల నిమిత్తము స్థానికపాలకవర్గము లొనర్చిన నిబంధనములు తమకు అనను కూలముగ నున్నవని గోషాస్త్రీలయొద్దనుండిగాని, నేతాంతర్వాగ ముగనుండు సెక్యూరిటీదార్లయొద్దనుండి గాని దొరతనమువారి కట్టి విన్నపములును చేరియుండలేదు. ఇట్టి విన్నపముల నాలిం చుట స్థానికపాలకవర్గముల విధియై యున్నది. తమ నిబంధన ములనుండి ప్రజలకెట్టి చిక్కులు గలిగినను, ఆ కష్టములను స్థానిక పాలకులు విచారించి ఉచితముగ ప్రతిక్రియ సెనర్ప రని ఇండియా దొరతనమువారి విశ్వాసము. దరఖాస్తుదార్లకు శ్రమ గలుగకుండ త్వరితముగ రిఫండు మొత్తములు వారలకు చేరుట, యావశ్యకమని దొరతనము వారు గ్రహించి యున్నారు. గతసంవత్సరమున ఈరెండు విషయములగుర్చి

ఇండియాదొరతనమువారు రాష్ట్రీయపరిపాలకులకు లేఖవ్రాసి యున్నారు. రిఫండుదరఖాస్తు కార్యక్రమమున నేదియేని మార్పు జరుగవలసి యుండెనచో, తా మందుకు సహకారమగు చుమని కూడ వీరు రాష్ట్రీపాలకవర్గములకు తెలియపరచి యుండిరి. ప్రథమముననే కొంతచిక్కు సంభవించెను. కాని దరఖాస్తు దార్లకు శ్రమ విశేషము కలుగకుండ రాష్ట్రీయ దొరతనము లేర్పాటుల జేయునని ఇండియా దొరతనమువారి విశ్వాసము.

గౌ. మూల్యవ్యగారి తీర్మానము.

సర్ విల్లియము విస్సెంటుగారి ప్రసంగము

మూల్యవ్యగారి తీర్మాన మిండియా దొరతనమువారి కుండు నట్టి చిక్కు నుధహరించునదై యున్నది. సివిలు సర్వీసు చరిత్రను విపులముగ వివరించుట నాయద్యమము గాదు. 1878 వ సం॥ న కొందరు సివిలియనులను ప్రస్తుతపు ఐ. సి. ఎస్. ఉద్యోగములకు నియమించి నిశ్చయింపబడిన. ప్రావిన్సియలు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులనిమిత్తము పిచ్చుట కొన్ని యుద్యోగము లేర్పాటుయ్యెను. ఈ యుద్యోగములను తగ్గించి సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగములలో 4 వ వంతును భారతీయుల కొనగ వలసిన దని నేడు కమిషను వారు నూచించిరి. సభ్యులలో కొంద రనినట్లు ఈ సంఖ్య స్వల్పము గాని యత్యధికము గాదు. రాష్ట్రీయను నెందరు సివిలియను లుండవలయు నను సమస్యను మూల్యవ్యగారు లేవదీసి యున్నారు. ఇట్టి యుద్యోగుల రెండుయందునదియు, జనసంఖ్యమీదనే గాక, రాష్ట్రీ విస్తీర్ణమువై గూడ నాధారపడియుండును. భారతీయుల నధికముగ సివిలుసర్వీసు ఉద్యోగములకు నియమించు సందర్భమున రెండు విషయములు ముఖ్యముగ గమనింప దగును. (1) హిందూదేశ పరిపాలనము ఆంగ్లరాజ్య పరిపాలనా లక్షణమును కలిగి యుండవలెను. ఈ లక్షణము నకు ప్రాధాన్య మియకపోయినను, ఆంగ్ల సామ్రాజ్యము తోడ నిండియాకు సంపర్క మున్నంతకాల మా దేశపరిపాల నమునం దీ లక్షణము నువ్యక్తముగ నుండవలయును. (2) ఆంగ్లేయులకు నష్టముకలుగకుండ వారిలాభములు భద్రమగునట్లొనరింప వలయును. భారతీయుల నధికముగ సివిలుసర్వీసు లో నియోగించి నందువలన ఆంగ్లేయులకు నష్టము కలుగ నేరదుగాని జపానుచినారాష్ట్రీయు యందువలెగాక ఆంగ్లేయు లీదేశమున తమ ధనమును మదుపు పెట్టుటలో నొక సమాధానముగలదు. ఉద్యోగు లేదేయిలైనను, పరిపాలనా విధాన మంగ్లరాజ్యపాలనావిధానమును బోలియుండు నని వాదెలంపు. ఇంతియగాక ప్రావిన్షియలు సివిల్ సర్వీసులోని యుద్యోగులు వెక్కిరింపు ఉత్తమోత్తమమగు నేనొనర్చి యుండిరను నంశమునుగూడ మరువదడగని ప్రసంగించుచు, నూచనము లన్నియు బహిరంగమనస్కరితో సాదంభావ మున నాదరింపబడునని చెప్పుచు విస్సెంటు గారు తమ యుపన్యాసమును ముగించిరి.

జిన్నాగారు.

ఏకకాలపు పరిక్షల నేర్పరుప నవకాళ ముండకపోయినచో, నీ తీర్మానము యుక్తముగ నుండును. ఆంగ్ల లక్షణ మును పదమున కర్థ మేమి? జాతి శరీరచ్ఛాయ మున్నగువారేకన్యామకీలక, కార్యతత్పరత మున్నగు సద్గుణములలోని భారతీయుల కివియున్న, వారుగూడ పరిపాలనమున కాంగ్లలక్షణమును సమకూర్చరా? హిందూ సాత్వికనిరోధ నమునుగూర్చి ప్రసంగించియుండిరి. మదరాసు మెయిలు పత్రిక నేడు, ఆవిధేయత నుద్బోధింపుచున్నదని వారు పరిగ జింపనగును. ఆంగ్లేయుల స్థితిగతులను గాపాడుకొనుటకై పాలకవర్గమున నాంగ్లదేశీయులగు నుద్యోగులను విశేషముగ నుంచినచో, భారతీయులకుజ్ఞానానుభూతులు సినియటెప్పును?

పంశిత మూల్యవ్య గారు

దొరతనమువారు రాదరముతో నొసగిన యభయహస్త మునకు కృతజ్ఞుడను. తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ దొరతన మువారి సభ్యులెన్ని కారణముల గొనివచ్చిరో, తీర్మానపక్షము న గూడ వీరన్న హేతువులను పొందుపరచ యత్నింతురుగాక. యని చెప్పుచు మూల్యవ్య గారు తామును తమ సహకారులను వైవిషయమును విరోధభావమున చేబూనలేదని వెల్లడించిరి. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దునందలి ప్రజ లాంగ్లపరిపాలనము లేమ భాగ్యవశమున లభ్యపడినదని చెప్పుకొనుచుండి రని సర్ బాను జొ నట్లు గారు సభలో వచించి యున్నారు. దోనట్లుగారి యభిప్రాయముతో మూల్యవ్య గారి కేకభవించిరి. ధర్మము, విద్యుత్తధర్మ నిర్వహణపరత్వ ముదిగాగల సద్గు

ములవై ప్రభుత్వమధారపడి యున్నంతకాల మాప్రభుత్వము వైతిరున గౌరవింపబడునేగాని యవి తొలగి, జాతి మృగము వెనువడిన తత్పరిపాలనము మహాభాగ్యముని యెన్నుకొనబడదు. అనంతరము మాలవ్యగారు పశ్చిమోత్తర సరిహద్దున హైందవ మహమ్మదీయులనుగల నెత్తుకొని తద్వారమును ఖండింపబడిరి. అంగ్లేయు లన్ని ప్థలముల యందును హైందవలను మహమ్మదీయులను సమానముగ జూచుచుండి రని ౧౮౪౫ ను డొనల్లు గారు పలికిరి. డొనల్లుగారి వచనములు నిజస్థితికి విరుద్ధముగ నున్నవని చెప్పవలయు మాలవ్యగారు, హిందూదేశముననే గాక లోకమందెల్లడలను మతపు పట్టుదలలు వ్యాప్తమై యున్నవని చెప్పిరి. అనంతరమున మాలవ్యగారి తీర్మానమువై వోట్లు తీసికొనబడెను. ౩1 రు తీర్మానమునకు వ్యతిరేక్తముగను 21 రు తీర్మానమునను వోట్లు నిచ్చిరి.

సివిలుసర్వీసు వరిక్ష.

వయసుమితి.

అనంతరమున వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు పట్టకు సర్వీసు కమిషనువారు నూచించినట్లు సివిలుసర్వీసు వరిక్షకు నియమితమైన వయసు పరిమితిని తగ్గింపకుండ జేయ ప్రార్థితులను తీర్మానము నుపపాదించిరి. వై తీర్మానము నుపపాదించుచు, శాస్త్రిగారిండుక తెనుకటి వృత్తాంతమును సభవారికి తెలియబరచిరి. వయసు పరిమితిని తగ్గింపవలసినదను సాక్ష్యము చాల బలహీనమగుచున్నది. కమిషనువారి రిండియాలో 82 రు యూరోపియనులను విచారించిరి. వీరిలో నిరుపదిమంది మాత్రము వయసు మితిని తగ్గింపురనిరి. కమిషను వారు విచారించిన 22 రు భారతీయులలోను 9 రు వయసుల పరిమితిని తగ్గింప గూడదనిరి. అయినప్పటికిని, వయసు పరిమితిని తగ్గింప వలసినదని కమిషను వారు నూచించిరి. భారతీయులు సివిలు సర్వీసు పోటీపరీక్షకు పోవుట కిదివరకుండిన యవకాశములు గూడ వై నూచనము వలన భంగమగునని శాస్త్రిగారు వ్యసించిరి.

ప్రజల నేకులు కమిషను వారి నూచనము విషయమై భిన్నాభిప్రాయములై యున్నారు. నూచనము నమలు జరిపిన యెడల కలుగు లాభ నష్టములు రెండింటిని గూడ దొరతనము వారు గ్రహించి యున్నారు. భారతీయు లనేకులు వ్యతిరేకాభిప్రాయములై యున్నట్లు గూడ దొరతనమువారి వెలుగుదు రని ౧౮ విల్లియము విస్సెంటు గారు ముచ్చటించిన అనంతరమున శర్మగారు ప్రసంగించిరి. పిమ్మట తీర్మానము రద్దుచేసి కొనబడెను.

గుజరాతీసభ

గాంధీగారి సంస్కరణోద్యమ విధానము.

గుజరాతీసభకు మహర్షి గాంధీగారి ధ్యక్షులుగ నున్నారు. దేశీయమహాజనసభ, మహావ్యవస్థియ మహాజన సభలవారు నిర్ధారణ చేసిన రీతిని రాజకీయసంస్కరణములను మన కొనగవలెనని మాంటాగుగారికి యావచ్చాకతజవల సంతకములు గలవిజ్ఞప్తిని సమర్పించుట అత్యవసరము భావమున ప్రజలకు కలిగించుట యావశ్యకమని నిశ్చయించి గుజరాతీసభాధ్యక్షులగు గాంధీగారిక విజ్ఞప్తిని వ్రాసిరి. ఆ విజ్ఞప్తి ఎల్లరకును సులభముగ తెలియదగిన తైలిని ఆంగ్లమునను దేశభావలయమును ముద్రింపబడినది. ఈ సంస్కరణములను గూర్చి ప్రజలకు బోధించుట కుద్ద్యము ప్రారంభమైనది. ఈ విషయమును గూర్చి బోధించిన పిమ్మట నంగీకరించిన వారిచేత మాత్రమే సంతకములు చేయించవలెను గాని ఊరక సంతకములు నెట్టింపరాదని గాంధీగారు ఖండితముగ స్వచ్ఛంద కార్యవరల కావలెచిప్పిరి. దీనిని గూర్చి గుజరాతీ సభ సంయోగ కార్యదర్శు లిటుల వ్రాసిరి. "తక్షణమే మనకు కాంగ్రెసు లీగువారు. కొరిన సంస్కరణముల వొనంగుట అత్యవసరమని మాంటాగుగారికి స్పష్టపరుచుటకు గుజరాతీ సభవారు హిందూదేశముగంగు గల కాంగ్రెసు సంఘముల కన్నిటికిని లేఖలను వ్రాసిరి. హోమరూపులగు విరమములను తెలియగోరుదు బాంబాయి - పూనా - చెన్నపురములందు గల ప్రధాన కార్యాలయములకు గూడ వ్రాసిరి. ఆ వివరములు తెలియగ నే హోమరూపుల సంఘముల కన్నిటికిని గూడ లేఖలను వ్రాసెదను. మనము వివిధ సంఘముల ప్రతినిధులముగ బాంబాయిగారితో వర్తించినంత మాత్రమున లాభములేదు. ప్రతికూలురు మాంటె గుగారి పని సాగకుండ చేసెదను. కాన అట్లు వారు చేయ జాలకుండునట్లు మనము బహుశజనులు సంస్కరణములను

కోరుచున్నారను విషయమును మాంటాగుగారికి స్పష్టపరచ వలసి యున్నది. ఇది చాల ముఖ్య సమయము. ఇట్టి సమయమును మనము వ్యర్థచేసిన మహాపరాధము వొనర్చినవారమగు దుము. కాన నిందువిషయమున తోడ్పడవలె నని కోరుచు సభవారు గుజరాతునందలి ప్రముఖులకును సభలకును లేఖలను వ్రాసిరి. వారందరు నుత్సాహకరముగ జాబులను వ్రాసిరి. మరియు ముఖ్యులు గుజరాతునందలి వివిధభాగములనుండి స్వచ్ఛంద సేవ చేసెదమని లేఖలను వ్రాసిరి. ఈసంకల్పము కలిగి పదిదిసములు మాత్రమేమైయెనది. ఇంతస్వల్పకాలములోనే చాల పని జరుగుట సంతృప్తికరము. అకామదాబాదునందు మాత్రమే గాక వరి 26 ప్రదేశములందు (పట్టణములు పల్లెలు) గూడ పని ప్రారంభమైనది. జోగ్జురు, ఆనందు, నూరతు, కతలూ, బోచి, డేహాను, బొంబాయి, మోడస్సా, ఓడా, గోవతి పూరు, లాలసినరు, బల్సరు, చికోద్రా, విరమగము, నటోదా, వహీజపూరు, వాసో, పిన్డే, ఆస్టాగం, గండేహా, కలింబూరు, డేగము, వెజులపూరు, అమల్నరు, హలూ, పట్టణములందు పని ప్రారంభమైనది. ఇంతవరకు జరిగినవన్నియు ప్రారంభ కార్యములే. ప్రస్తుతము ఆయాస్థలముల నుండి సంతకముల పట్టికలు ప్రధానకార్యాలయమునకు వచ్చుచున్నవి. గుజరాతు లో వివిధభాగములం దుపస్కరించుటకు ప్రతినిధులను గూడ సభవారు పంపదలచిరి.

గాంధీగారి విధానము - ఉపోద్ఘాతము.

"ఇందుతోపంపబడిన పత్రమున కాంగ్రెసు- మోన్టెగు లీగువారిచే నామోదించబడిన తీర్మానము లిఖింపబడినది. ఇట్టి విజ్ఞప్తి నే సామ్రాజ్యభావనసభయందలి 19 గురు సభ్యులును వ్రాసి రాజప్రతినిధిగారికి సమర్పించిరి. మనకోరిక సిద్ధించినచో మనదేశపరిపాలనమునందు కొంత అధికారము మనచే నియోజితులగు మన దేశీయుల హస్తగతమగును. అందువలన మనకు కలుగు నిబ్బంధము కొన్ని తొలగుటకు నీలగును. అదియే స్వరాజ్యము కాదు గాని స్వరాజ్య వీజనిక్షేపమగును. మనము ఆంగ్ల సామ్రాజ్యపాలనము క్రింద స్వతంత్రతను బడయవలెను. అట్లు పడయగలిగిన నామోదము ధనము విద్యావిధానము విద్యాపరిపాలనము వ్యవసాయవిధానము పోక్రామిక విధానము మన పరస్పర సంబంధములు మున్నగువాని నన్నిటిని మనమే పరిష్కరించుకొనుటకు నీలగును. ప్రతివిషయమును మనమే పరిశీలించగలుగుటకు కొంతకాలము పట్టుట నిశ్చయము. ఎంతకాలము పట్టు ననునది మన పనులను బట్టియే నిర్ధారణ కాబడదని యున్నది. కాన దీనితో పంపబడిన పత్రమునందలి విషయమును మనము సరిగ గ్రహింపవలెను. అటుల గ్రహించి మనము ఇండియా మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తిని పంపవలెను. ఈ సంస్కరణములను గూర్చి మనము చెప్ప సంకతులను వినుటకే ఇండియామంత్రిగారు త్వరలో మనదేశమునకు ప్రత్యేకముగ వచ్చుచున్నారు. కాన నిట్టి విజ్ఞప్తిని మనము పంపిన తప్పక పని జరుగునను విషయమును స్త్రీలును పురుషులును తెన్నగా గ్రహింపవలెను. కావున దీనియందు సంతకములు చేయుట మన కందరకుము ముఖ్య కర్తవ్యము.

స్వచ్ఛంద కార్యనిర్వహణ నిబంధనలు

1. సంతకము చేయించుటకు ముందు సంతకము చేయు వారికి విజ్ఞప్తిలోని విషయములు బాగుగా తెలిసెనా అని ప్రశ్నింపవలెను.
2. సభవారు సిద్ధపరచిన ప్రకటనము పరికారము కార్య నిర్వహణకా గావునను గావునను సంపదని సమావేశపరచి ప్రత్యునందలి విషయములను చదివి వినిపించవలెను. అట్లు చదివినపుడు సభలోని వారెవరైన అధికరకు నిర్ధారణ చేయబడని ప్రశ్ననడిగినపుడు స్వచ్ఛందోద్యోగి తానే సమాధానమును చెప్పవచ్చునట్లు వైసేనుకొనక తన కర్మము అధికారికి తెలుపవలెను. ప్రశ్నించిన వారికి సంతృప్తి కలుగునరకు సభ సంతకమును కోరరాదు.
3. ఏ స్థలమునందును ఎవ్వరినిగాని ఏ రీతిగను బలవంత నెట్టి సంతకములు చేయింపరాదు.
4. ప్రభుత్వోద్యోగులను విషయము తెలియని వారును పౌరవారును సంతకములు చేయుట తట్టింపకుండ బాగరూకతతో నుండవలెను.
5. 18 సంవత్సరములకు లోపు వయసువారివలె కను బడువారి సంతకములను అంగీకరింపరాదు.
6. పాతకాలలలో చదువు విద్యార్థుల మను సంతకములు వారి సంతకములు పనికిరావు.
7. ఎదుటవారికి విషయము బాగున తెలిసినదని స్వచ్ఛంద ప్రభునకు నవ్యకము కలిగినచో నై నియమములకు భంగము లేకుండ నెడనెత్త వైసను (స్త్రీ వైసను పురుషులైసను) సంతకములు చేయించుకొనవచ్చును.

8. చదువు రానివారై నచో వారిచేతితో క్రాసుగురుకు నెట్టించి ఆగ్రామమున ప్రముఖులగువారి సాక్షిసంతకమును నెట్టింపవలెను.

9. ఒక్కొక్కరిచేతను రెండు కాగితముల మీద సంతకములు చేయింపవలెను.

10. ఆ కాగితములను నలుపకుండ మాపకుండ భద్రపరుపవలెను.

11. సంతకములు కాని పత్రములను వెంటనే ప్రధాన కార్యాలయమునకు పంపవలెను. సభ జరుగుట మున్నగు కార్యములు జరిగిన తావునండి నివేదికమును ప్రధాన కార్యాలయమునకు పంపవలెను.

12. విజ్ఞప్తితో సంబంధించినట్టియు సంబంధించినను ఉపోద్ఘాతమున చేర్చబడనట్టియు ఏ విషయమునుగూర్చి గూడ స్వచ్ఛందరీతి దుపస్కరింపరాదు.

13. మొదట గ్రామస్థులను సమావేశ పరచి ఉపోద్ఘాతమును చదివి వినిపించి సంతకములు చేయించవలెను. పిమ్మట సాధ్యమైనంత వరకు ఇండ్లకేగి స్త్రీలచేతను పురుషుల చేతను సంతకములు చేయించవలెను. ఎచ్చటను గూడ ఉపోద్ఘాతమును చదివి వినిపించకుండ సంతకములను చేయింపరాదు.

14. ఎచటికైన వెళ్లినపుడును సమావేశములను జరిపినపుడును పోలీసువారు గాని ఇతరుడోగూ గాని అభ్యంతర పరచినచో ప్రధాన కార్యాలయము వారి యుద్ద్యమము నుండి విరమించు వరకును నేను పనిచేయుక తప్పదని ప్రకటించి యముగ చెప్పవలెను. అట్లు చెప్పిన పోలీసువారిని పట్టుకొనినచో నెదిరింపక వారివెంట వెళ్ళవలెను. అట్టిని జరిగినచో నరకు వెంటనే సమగ్రముగ నివేదికమును ప్రధానకార్యాలయమునకు పంపవలెను. పోలీసువారి భయమునగాని యియే కారణమునగాని ఏ గావునమునైన ప్రజలు సమావేశముగాని చో ప్రకటన గ్రామమునువదిలి ఆవిరమును వెంటనే ప్రధాన కార్యాలయమునకు తెలుపవలెను.

కాంగ్రెసు విధానము ఆంగ్లమునను చెన్నరాజధాని యందు తెలుగు, అరవము, కన్నడము, చుళుకము మున్నగు భాషలయందును గూడ ముద్రింపబడును. చెన్నరాజధాని హోమరూపులగువారు గూడ నీవిధానము నంగీకరించిరి. పని త్వరలో మరుగుగా జరగగలను. దీనిని వెడక ఆనిబివెంట మృగాచే నూచించిరి. దానికిని దీనికిని చాలసాయ్యముగలను. గా. వి. కే. రామానుజాచారిగారు మున్నగువారు పనిప్రారంభించిరి. అని న్యాయండియా పత్రికయందు ప్రకటింపబడినది.

మూలమునకు భాషాంతరీకరణము

రైటుహోనలు ఇ. ఎస్. మాంటాగు ఎం. పి. ఇండియామంత్రిగారికి: గుజరాతునందలి బ్రిటిషుప్రజలు విషయముతో గావించుకొనిన విజ్ఞాపనము.

(1) అఖిలభారతదేశీయ మహాజనసభ, మహావ్యవస్థియ సంఘములసామ్యసభలవారు నిశ్చయించినట్టియు గతవత్సరమున రెండు మహాసభలవారిచే నేకగ్రీనముగ నంగీకరింపబడినట్టియు స్వరాజ్య విధానమును విజ్ఞాపకులగు మేము ఆలోచించి ఆరగతము చేసికొంటిమి.

2. ఆ విధానమును మే మంగీకరించితిమి.

3. హిందూదేశ ఆంగ్లసామ్రాజ్యముల లాభమునకు ఆ విధానమున నూచింపబడిన సంస్కరణములు ముఖ్యముగ నన నరమని మేము తలచుచున్నాము.

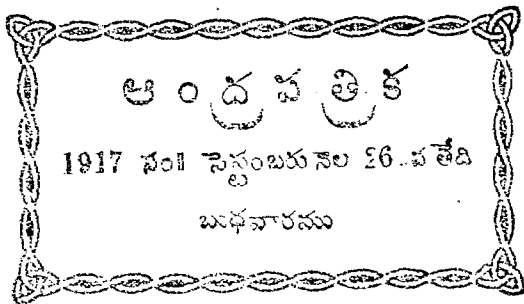
4. అట్టి సంస్కరణములు జరిగినగాని హిందూదేశము నకు యధార్థముగ సంతృప్తి కలుగ జాలదని మేము నమ్ముచున్నాము.

ఈ కారణములనుబట్టి మీరు సంస్కరణ విధానములను పూర్తిగా నాలోచించి అంగీకరించి అధిక శ్రమకు పాతై మీరు ఈ దేశమునకు వచ్చిన రాకను ప్రజల ఆశయమును సాధి కము నొందింపవలెనని సవినయముగ చేడెదము.

ఈ మహాపరాధమునకు మేము నిరంతరము కృతజ్ఞులముగ నుండుము.

ఈ నిబంధనలు దేశభావయందు గూడ ముద్రింపబడును.

మోటారుబండి ప్రమాదము:— బొంబాయిలో గత శనివారము సగలు సుమారు 2 గంటలవేళ బయల్పడు సలిగారు మోటో వీధిగుండ తమ మోటారుబండిని నడుపుకొనుచు బోయిరి. మోటారుబండి అకస్మాత్తుగ గోడ్డు కుడినైపునకు దిగుటచే ఒక గోడకును బండికిని నడుచు నిద్రలు ముమ్మడి లుండిపోయిరి. వారిని, గోడ కడుముకొని బండి పోవుటలో నొకనకి గట్టి గాయములు కలిగినవి. అతడు సర్దుదానబడి గిన కొన్ని నిమిషములలోనే పరిశీలించెను. రెండవవారికి పరి కొంత సేపటికి తెలివినచ్చెను. అతడివచ్చునై దృశ్యకాలలో చికిత్స నొందుచున్నారు.

మాంటాగూగారి ఉపన్యాసములు

I

మాంటాగూగారి రాకకై భారతీయులలో యన్ని శాఖలవారును వేచియున్నారు. వారిరాకచే యమూల్యముగు లాభములు జేకూడవని యిష్టి పూరుచున్నారు. ప్రజాశయములు ఫలప్రదముగు నేమోయని ఆంగ్లోప్రాంతపులు గొందరు దిగు లొంది యున్నారు. మెయిలు కత్రిక నాయకత్వ మునహించి, హిందూదేశ ప్రభుత్వమువైసి, మాంటాగూగారివైసి దాడివెడల నారంభించినది. నిన్నటి మెయిలుపత్రికలో “అధికార తిరస్కారులకు వరముల నొసగుటచే, యధికార సన్మాన్యలలో తీవ్రమగు ప్రతికూల భావము జనించునని, మాంటాగూగారు క్రమక్రమముగ చెలిసికొనెదరు. సామాన్యముగ మానము ధరించియుండు వారలు, వారి లాభమునకును, దేశహితమునకును భంగము కలుగుచున్నపుడు గూడ, మారాడక యందురను కొనుట, యనివేక” మని ప్రాయబడినది. ప్రతిష్ఠను లక్ష్యపెట్టుకుండ, దూరదృష్టితో సంస్కరణముల నెలకొల్పు సమకట్టిన, మాంటాగూగారి పూర్వ చారిత్రము తెలిసికొనుట లాభకరముగనే యుండును. మాంటాగూగారివంటి రాజనీతిజ్ఞులవరలు చుండటచేతనే, ఆంగ్లసామ్రాజ్యము స్ఫురముగ వెలయుచున్నది. బ్రిటిషు న్యాయమునందును, యాదార్యమునందును ప్రజల విశ్వాసము జెడకుండ నిలచియున్నది. మాంటాగూగారు రాజ్యాంగ ధర్మమును నిర్వహించుచున్న కాలమునుండియు నేటివరకును వారికి హిందూదేశ రాజకీయ సమస్యలవై గల యభిప్రాయములను తెలిసికొనుటచే వారి నడవిడి సులభగ్రాహ్యమగును. వారి యువ న్యాసములన్నియు నొక పాత్రమునజేర్చి, సమయమునకు దగినటుల, జి. ఏ. నటేశను కంపెనీవారు ప్రచురించుట దేశీయులకు జాల యుపయోగకర మనుటకు సందియములేదు. ఈ యుపన్యాసములు విశేషభాగము మాంటాగూగారు హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకు సహాయకార్యదర్శిగా నున్నపు డాసగిబడిన నగుటచే, వారి స్వీయోద్దేశములన్నియు వెల్లడియగుట కవకాశముండదు. ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి యభిప్రాయములనే వీరు వ్యక్తపరచ వలసియుండును. అట్టి నియమములకు లోనయినను, మాంటాగూగారి యదాదాభిప్రాయములు జాలవరకు వెల్లడి జేయబడినవి.

1910 సంవత్సరములో, ఇండియను బడ్జెటును గూర్చి యుపన్యసింపుచు, హిందూ దేశము నందు విభిన్నత విశేషముగ గన్పట్టినను, యీ విభేదము లన్నిటిలోను యేకీభావము ప్రవహించుచున్నదని, మాంటాగూగారు నడివిరి. భారత దేశములో జనించిన యశాంతికి ఆంగ్లేయు లాశ్చర్యముజూపుట విచారితముగానున్నదని మాంటాగూగారి యభిప్రాయము. ఏలనన, పర్షియా, తుర్కీ, చైనా, జపాను దేశములలో యుద్ధవింపిన యశాంతిని గూర్చి ప్రోత్సాహము జూపిన, యాంగ్ల దేశము, ఈజిప్టు, యుండియా దేశములలో గలిగిన యశాంతిని గూర్చి యసహనమును జూపు

టెల? ఎప్పుడు భిన్నములగు ప్రాచీననాగరికమునకును పాశ్చాత్యనాగరికమునకును సంఘర్షణ ప్రారంభమయినదో, యప్పటి నుండియే, నవీన భావములుదయించినవి. వాటినే యశాంతియని నామకరణంబిడిరి. భారతీయాదర్శములను పాశ్చాత్య శయములతో నెపుడు మిశ్రమముజేయ నాంగ్ల ప్రభుత్వము బ్రయత్నించెనో, యపుడే యశాంతి జనించినది. ఇట్టి యశాంతికి, నాంగ్లేయులే కారకులని మాంటాగూగారు నడివిరి. ఈ యశాంతి ప్రభుత్వము నుపారవంతము జేయమని గోరుటతో దృష్టిజెందు వరకును, భయమున కవసరములేదని, మాంటాగూగారి యభిప్రాయము. అందుచే, భారతీయ పరిస్థితులను జాగ్రత్తతో నడిపిన యడల, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు ప్రఖ్యాతి గలుగును. రాజద్రోహ య రాజకములకును, రాజకీయముగు యశాంతికిని విభేదము గావింప మాంటాగూగారి యాశయము. రాజద్రోహ నేరములు శిక్షకు పాత్రములయినను, రాజకీయముగు యశాంతిని నిజముగ సానుభూతితో శమింప జేయవలయును.

ఇట్టి యశాంతిని బోగొట్టి ప్రజల సంతృప్తులగావింప సిద్ధముగ నున్నాయని, మాంటాగూగారు 1911 సంవత్సరపు బడ్జెటు యుపన్యాసములో పార్లమెంటుసభ్యుల బ్రశ్నించిరి. ఇందుకు దగిన పరిజ్ఞానము, సానుభూతి, విశాలదృష్టి, రాజనీతి, పార్లమెంటు సభ్యులకు గలదా యని మాంటాగూగారు శంకించుచున్నారు. పార్లమెంటు సభ్యులకు సర్వసామాన్యముగ భారతీయ సమస్యయనిన నిర్లక్ష్యము. అందుచే మాంటాగూగారు తోడిదేశీయుల నీ తిరున హెచ్చరింపుచున్నారు. “హిందూదేశమునుగూర్చి ఆంగ్లేయులు యాలోచింప నలయును. ఆలోచించుటకు యనేకవిషయములు గలవు.”

ముఖ్యముగ సమస్య భారతజాతీయత అని మాంటాగూగారు 1912 వ సంవత్సరపు బడ్జెటు ఉపన్యాసములో నిజేడించిరి. వంగదేశీయులును, మహారాష్ట్రీయులును, పాంచాలదేశీయులును, యింకను వివిధరాష్ట్రీవాసులును, భారతమాతపుత్రులమని సగర్వముతో బలుకుచున్నారు. హిందూదేశమును ఆయుధముతోగాక, దేశీయుల యిష్టమువైన నే రాజ్యముజేయుట ధర్మమని మాంటాగూగారి యభిప్రాయము. కిష్కింగూరి సామెత ప్రకారము పాశ్చాత్యఖండము, ప్రాచీ ఖండములకు గలయిక యసంభవమను సిద్ధాంతము చిన్ననాడే తిరస్కరింపబడినది. రవీంద్రనాథుడు జెప్పినటుల ప్రపంచాభ్యుదయమునకై, యెల్లరునుగలసి పనిజేయుట యిక్కాలమున యవసర మయినది. అట్టి కృషిని ఆంగ్ల దేశము, హిందూదేశముగలసి సలిపిన నెరవేరును. ఆకారణముచేతనే భారతీయసమస్యలను ముఖ్యముగ బరిష్కరింప నవసరముగలదని, మాంటాగూగారు హెచ్చరింపుచున్నారు.

1913 సంవత్సరపు ఉపన్యాసములో మాంటాగూగారు భారతీయుల యైకమత్యము ప్రబలవలయునని సూచించిరి. జాతీయవైషమ్యముల బెంచుట కుద్యుక్తులయిన వారలకు వీరి వాక్యములు హితముగూర్పవచ్చును. “విభేదములబెంచి, రాజ్యము చేయుట, అపాయకరమగు రాజనీతి. మా నీతిలో అట్టి సిద్ధాంతమునకు దాపులే”దని మాంటాగూగారు స్పష్టముగపలికిరి. భారతసమస్యయనిన, క్రొత్తపాతశాలల స్థాపించుటయు, ప్రభుత్వభవనముల నిర్మించుటయు, వైద్యనిలయముల ప్రతిష్ఠించుటయు, గాదు. మాంటాగూగారు నడివినటుల “ఆసమస్య పరిపాలనాసమస్య. అది భారతీయులకు స్వదేశములో నెక్కుడు సవకాశముల నొసగుట యై

యున్నది. దేశీయ పరిపాలనమును గొనసాగించుటకై, భారతీయుల శక్తిసామర్థ్యములు బహిష్కర మగుట కవసరముగు సవకాశములను వారి కొన గుట ముఖ్య”మని మాంటాగూగారు వ్యక్తపరిచిరి. పరిపాలనాసవకాశమునే భారతీయులు గోరుచున్నారు. స్వల్పకోర్కెలతో భారతీయులు తృప్తి జెందజాలరని మాంటాగూగారు రిడివరకే కనుగొని యుండిరి.

కర్జను ప్రభువుగారు దేశమున కొనర్చిన యుపకారమును మాంటాగూగారు గుర్తించిరి. వివిధజాతులను, వ్యక్తులను, యంత్రముల మాదిరి, కర్జను ప్రభువుగారు నడిపిరిని, మాంటాగూగారు నడివిరి. విజ్ఞానవంతులైన భారతీయుల నిలుల జూచుటచేతనే, యాకాలమున అశాంతి ప్రబలెను. ఏకాద్యముచే నశాంతి ప్రబలినను, ఆకార్యము నుగూర్చి విచారించి, యది సత్యమని దేలినచో, జాతీయభేదమునువెన్వంటనే దొలగించుట భావ్యమని, మాంటాగూగారు హెచ్చరించిరి. ప్రస్తుత నిర్బంధశిక్షల దొలగించుటకుగూడ నిట్టి మనోనిశ్చయమే వారికి దోడ్పడి యుండవచ్చును. స్థిరమగు విషయమని రాజకీయవిషయములలోగాని, మరియెట్టి విషయములలోగాని నుండజాలదు. ప్రకృతికి మార్పుసహజము. మార్పులేకబోయినచో, మరణమే సిద్ధించును. మాంటాగూగారు నడివినటుల “అనుభవముచే దప్పుని తెలిసినవిషయమున మార్పు గలిగింపగూడదా? ఎట్టిసప్తములు గలుగుచున్నను, తర తరములవరకు నా యక్రమమునుగూర్చి సంతసింపు చుండవలసినదేనా? అట్టి యపూర్వ సిద్ధాంతము హిందూదేశోప యోగమునకు బనికిరాదు.” కొందరు ఆంగ్లో ప్రాంతప విమర్శకులు దేశమున ఎట్టి యలజడి గలుగుచున్నను, ప్రభుత్వము వారి విధానమున మార్పు గలుగగూడదనియు, ప్రజల సంతృప్తికన్న ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠారక్షణమే ప్రధానమనియు, వాదించుచూ, ప్రతిష్ఠను గాపాడనందులకు, ప్రభుత్వము పారితి దూషింపుచున్నారు. ఇట్టి విమర్శకులకు మాంటాగూగారు ప్రతిష్ఠను గూర్చి నడివిన వాక్యములు దగినటుల జపాబాసగుచున్నవి. ఈ వాక్యములను సువర్ణాక్షరములతో లిఖించి ప్రతి రాజ్యాంగపేల్తయు మార్గదర్శకములుగ నుంచినదిగి యున్నది.

“చిరతర ప్రతిష్ఠకారవమకు పదము, ఆంగ్ల భాషలో నుండి తొలగింపబడి యుండినచో, హిందూదేశమా, నీ చారిత్ర మెంత సాఖ్యప్రదముగ నుండి యుండెడిది? ఈపదసహాయముతో హిందూదేశమును మేము రక్షించుటలేదు. న్యాయమగు ప్రతిష్ఠాపనలచేతనే హిందూదేశమును సంరక్షింప వలయు” నని మాంటాగూగారు దుద్బోధించి యుండిరి.

ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభ.

భాద్రపదశుద్ధ పూర్ణిమ భానువాసరంబునందు కృష్ణవేణీతీరంబున ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ గూడ గలదు. ఆ పుణ్యదినమునందు మాతృసేవా పరాయణులైన యాంధ్రపుత్రులు విజయవాడ యందు గూడి మాతృదేవత నారాధించుట కుపక్రమించుదురు. ఆంధ్రమాత తన సంతానుల సత్కారములను గైకొని కామితార్థంబుల దయసేయ సంసిద్ధయై యున్నది. ఆ శుభముహూర్తమునందు సకల జనులు యథాశక్తిని మాతృదేవతను సేవించుట కవకాశములు గలవు. ఈ యవకాశములను దేశారాధనమునకై వినియోగించెడి ఆంధ్రపుత్రులు ధన్యులు. ఆంధ్రుల మహదాశ యంబు లన్నియును నాంధ్రోద్భవమునందు కేం

దీక్షితములు. ఆంధ్రమహాసభ జయప్రదముగ నంతముందిన ఆంధ్రోద్యమ ఫలము సన్నిహిత మగుచుండును. ప్రత్యేకాంధ్రసభయొక్క జయోప జయములు సభకు రాగల ప్రతినిధులవై నాధార యున్నవి. విజయవాడ యాంధ్రదేశమునకు సమమును కృష్ణానదీతీరమునందున్నది. ఇది యొక పుణ్యక్షేత్రము. విజయవాడకు రాకపోకలు సులభసాధ్యములు. అన్ని దిక్కులనుండియును నీటి మార్గములును రైలుమార్గములును గలవు. విజయ వాడయందు సన్మానసంఘమువారు ప్రతినిధులకు మంచియాతిథ్యము లభించునని తెలిపియుండిరి. ఆంధ్రదేశాభిమాను లందరును వ్యయప్రయాస ములను గమనింపక మాతృస్వరూప సందర్శనా క్షమే విజయవాడ కేతెంచి స్వీయధర్మమును నిర్వహించెదరుగాక.

ఆంధ్రసభోదేశమును వ్యయప్రయాసము లేకను సులభముగ నిర్వహించుటకు సకల జనుల కును సవకాశములు గలవు. ఆంధ్రమాత ఆంధ్ర దేశమునం దనంతరూపములను అనంతనామము లను అనంతభావములను వ్యాపించియున్నది. కన్ను లు గల వారికి గోచరంబగుచున్నది. శ్రవణములు గలవారికి బోధించుచున్నది. బుద్ధిగలవారికి భావ ప్రపంచమునందు విహరించుచున్నది. ఆంధ్ర మాతృస్వరూపము గృహములందు గలదు. మంచి రంబులందు గలదు. పట్టణంబులందు గలదు. పట్టణంబు లందుగలదు. వనంబులందు నగరంబులందుగలదు. నదీనదంబులందు గలదు. క్షేత్రంబులందు గలదు. ప్రతియాంధ్రునివృద్ధయక్షేత్రంబునందుగలదు. ఎవరే కామ్యములను గోరుదురో వారల కాయభీష్టములను మాతృదేవత ప్రసాదించుచున్నది. ఆంధ్రదేశ వ్యాప్తంబైన యిహుహారూపమును ప్రత్యేకముగ యథోచితముగ సకలజనులు సేవించి కామితార్థములను బడయుట సులభసాధ్యము. రాగల భానువాసరంబునందు ఆంధ్రదేశస్థములైన సకల గ్రామములందును పట్టణంబులందును నాంధ్రోద్యమాభిమానులు సభలనుజేసి ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకతను నైకకంఠ్యముగ నిర్ణయము చేయు తీర్మానముల నామోదించుచు నా తీర్మాన ములను నాంధ్రమహాసభకు బంపుట ధర్మము. వేలకొలది గ్రామములనుండి వెలువడెడి తీర్మాన ము లనివార్యములై యచిరకాలమున కార్యరూప మును దాల్చుగలవు. ఆంధ్రోద్యమమునం దొక నూతనధర్మము ప్రతిపాదించబడినది. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనమే ఆధర్మమునకు ఫలము. హిందూ దేశమంత్రి మాంటేగుగారు దేశంబరుచూసమునం దు స్వపరిపాలనాసమస్యను నిర్ణయించుటకై రా గలరు. స్వపరిపాలనా బద్ధమైన రాష్ట్రనిర్మాణమే స్వపరిపాలనమునకు మూలస్తంభమని మాంటేగు గారు వ్యక్తీకరించిరి. ఆసిద్ధాంతము ప్రయోగకర ముగ నుండుటకు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రమే శరణ్యమని రాజనీతిజ్ఞులందరును నేకగ్రీవముగ నంగీకరించుచున్నారు. ఆభావమే గతించిన యాంధ్ర మహాసభలయందు ప్రతిపాదించబడినది. మహా సభోదేశమును బలపరచుట యాంధ్రుల కర్తవ్యము. ఆంధ్రమహాసభయందు ప్రత్యేకాంధ్రరాష్ట్ర విషయమై ఈక్రింది తీర్మాన మామోదితము గా గలదు.

(క) పరిపాలనా సౌకర్యమునకును స్వపరిపాలనా దర్మమును ఫలించుటకును, తత్ఫలప్రాప్తికి అవసరమైన కార్య పద్ధతుల నాచరింపబడుట సాధ్యమైనంతవఱకు రాష్ట్రనిర్మాణము భాషాప్రయుక్తపద్ధతి ననుసరించియుండవలె ననియు, (బి) దేశీయమహాసభవారు నిర్వహించిన స్వపరిపాలనాదర్మమును ఫలించుటకును, ఇవివఱకు హాస్తింజితప్రభువు గారును ఇటీవల హిందూదేశకార్యకర్త యగు మాంటేగు గారును నిర్వహించిన రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము సాగక మగుట

ప్రత్యేకాంధ్ర మహాజనసభ - బెజవాడ.

ఈ నెల 30-వ తేది ఆదివారమున సమావేశమగును. ఆంధ్రదేశాభివృద్ధికి, భారత దేశాభివృద్ధికి మిక్కిలి అవసరమైన విషయములు ఆలోచింపబడును. వేలకువేలు ప్రతినిధులు వేంచేయవలయును. ఇండియా మంత్రిగారికి ఈ సభవారు విజ్ఞాపన నంపెదరు. ఆంధ్రరాష్ట్రప్రాప్తికి ఇది మంచి తరుణము. చక్కని ఏర్పాట్లు చేయబడును.

కును రాష్ట్రపరిపాలనా విధానము పై పద్ధతినే యుండవలె ననియు,

ఈ సభవా రభిప్రాయపడి (బి) ఆంధ్రమండలముల నన్నిటిని ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నేర్పజుటకు యుక్తమును అత్యవశ్యకమును గావున, యుద్ధా సంతరము సాధ్యమైనంత త్వరలో అట్టి యేర్పాటును చేయింపు డని ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించు చున్నాను. ”

ఆంధ్రదేశాభిమానులందరును గ్రామములం దును పట్టణంబులందును సభలను జేసి వైన నుదహరించిన రాష్ట్ర తీర్మానము నామోదించుచు సభాభిప్రాయమును తంతిమూలమున బెజవాడకు ఆంధ్రసభాధిపతికి దెలియజేసి స్వధర్మమును నిర్వహించుటకు ప్రార్థితులు.

మైసూరు వస్తుప్రదర్శనశాల మైసూరులో పరిశ్రామిక, వాణిజ్య వస్తు ప్రదర్శనశాల నిర్మించబడును. మైసూరు రాష్ట్రములో నేయే పరిశ్రమలు సాధ్యములగునో గను గొనుటకును, అట్టి పరిశ్రమల కుత్తేజము గలిగించుటకును, ప్రభుత్వమువారిందు మూలమున బా నుకొనిరి. ఈ మ్యూజియములో, రాష్ట్రములో దొరకు వస్తుసమదాయము, యందును గూర్చి దెలుపుట కొక సంఘము, పుస్తకభాండాగారము యుంచబడును. ఉపన్యాసము లపుడపు డొక బడు చుండును. ఇట్టి మ్యూజియములు జిల్లాల లోను, తాలూకాలలోను శాఖలుగ స్థాపింపబడు ను. మైసూరు ప్రభుత్వము వారి దేశాభిమానము అనుదినము కార్యరూపము దాల్చు చుండుట ప్రశంసార్హము.

కాన్వకేషను కాన్వకేషను సభలో, నీ వత్సరము పుదుచ్చేరి గవర్నరుగారు “దక్షిణ యండియాలోని చారిత్రిక విమర్శనము” గూర్చి యుపన్యసించెదరు. వీరు బ్రిటీషు యండియాలో నిట్టి సభలయం దుపన్యసించుట కిది ప్రథమసమయము. ఆంగ్ల, ఫ్రెంచి వారల స్నేహభావము వృద్ధిజెందుటకీది నిదర్శముగ నున్నది.

పురాతనశాసనములు.

I పురాతనశాసనములు కట్టడములు విగ్రహములు మున్నగువానిని కాపాడి వానివలన తెలియవచ్చేడి చరిత్రాంశములను ఇతరవిషయములను బ్రకటింపనిమి త్తము ప్రభుత్వకార్యాలయ మొకటి యున్నదని యనేకులకు తెలియకపోవచ్చును. దక్షిణ భండ, కార్యాలయము సహాయోపద్రవ్య రావు సాహెబు ఎ. చీ. కృష్ణ శాస్త్రి, బి. ఏ. గారి యాజమాన్యమున పని చేయు చు న్నిది. ఇంతకు పూర్వము దక్షిణ మండలమునం దుండిన యీ కార్యాలయము క్రిందటి సంవత్సరము ఆక్టోబరు నెల 1-వ తేదీని చెన్నపురికి మార్చబడినది. ఈ కార్యాలయము విశ్వవిద్యాలయమున దూరము కాకుండ వలె ననియు, విద్యార్థులును విద్యాధ్యక్షులును చరిత్రకారులును

శబ్దశాస్త్రపరిశోధకులును తమకు లెరుకు సంబంధించినవిషయములను గూర్చి సహాయోపద్రవ్యతో సంప్రదించుటకును వారి పరస్పర గహకారమునకును ఎక్కువ యవకాశము కలుగవలె ననియు ప్రభుత్వమువారు దుద్దేశించి గావించిన యామాన్య చాల వఱకు సాగకమయ్యె నని సహాయోపద్రవ్య గారు 1916-17-వ సంవత్సరమునకు సంబంధించిన తమ కార్యనివేదికయందు ప్రస్తావించియున్నారు. ఇంకను నెక్కువ యానుకూల్యములను ప్రభుత్వమువారు లభ్యపఱచునెడల, ఇంకను నెక్కువ సహకారము కలుగు ననియు, ఎక్కువ పని జరుగు ననియు వారందు వ్యక్తీకరించిన యభిప్రాయము సత్యముగ నే యుండవచ్చును. కాని, ఆ యధికానుకూల్యము లేనియో వివరింపబడకపోవుట వలన, వారి యుపసాదనము దుష్ఫలముగ తోచు నేమో యని చింతింపవలసియున్నది. ఇతర నీ కార్యాలయముయొక్క కార్యక్రమమును గూర్చి యందుక విచారించెము. కార్యాలయాధికారి మైన సహాయోపద్రవ్య గారి క్రింద ఇరువురు సహాయోద్యోగులు మఱికోడ తీరిగో ద్యోగులును కాక, దేశభాషను సారము పురాతనవస్తు శాస్త్ర విద్యాధి లను పేర మఱి కొందఱు ద్యోగులు కూడ పని చేయు చుండుననియు, ఈ యుద్యోగులలో మెక్కింక్లను తాను ప్రాతినిధ్యము వహించు దేశభాష తమ ద్వితీయభాషగా నుండునట్లు నియమింపబడుదు రనియు నివేదికలని తెలియవచ్చుచున్నది. ఆంధ్రరాజుడే కన్నాటభావల సంవత్సరమున నియమింపబడియున్న యీ యుద్యోగులలో నెరరి ద్వితీయభాషయన, వారి పేర్లను బట్టి, వారి మాతృభాష గాఁ గావించుటన్నది. తక్కినభాషలకు సంబంధించిన దనిని బట్టి మే మేమియు చెప్పవలయునన, ఆంధ్రభాషకు సంబంధించిన కొన్ని నివేదికాంశములను బట్టి ఆంధ్రభాషోద్యోగి మున్నభాష కూడ ఆంధ్రభాషయే యైయున్నచో, ద్రావిడప్రత్యయములు మున్నగు స్వల్పవోషములకు వైతము నివేదికయం దవకాశ ముండియుండ దని చెప్పక తప్పదు. ఈ యుద్యోగులకు సమర్థ లాక్షణింపం బడవలె ననియు స్థిరముగా నుండవలె ననియు ఉద్దేశించి కాబోలు, నెలకు 50 రూపాయలుగా నుండిన వీరి జీతమునుక్రిందటి సంవత్సరము 75 రూపాయలకు పెంచుచును కాక, 5 సంవత్సరములు పని సరిగా పనిచేసిన తరువాత వీరికి నెలకు 100 రూపాయలతో నానంధించి సంవత్సరమునకు 5 రూపాయల వంతున 125 రూపాయలవఱకును కృద్ధి గాంచెడి జీతము నిచ్చునట్లు కూడ ప్రభుత్వము వారు నిర్ణయించియుండుట ప్రోత్సాహకరము. ఈ కార్యాలయముయొక్క కార్యక్రమములో సంపాదించబడిన కాసనములను భాషాంతరీకరణముతో నటికముగ ప్రకటింపబడు యొక భాగ మని ఇదివఱకే నూచించియుంటిమి. నివేదికకు సంబంధించిన సంవత్సరమున “దక్షిణహిందూదేశ కాసనాదుల” ద్వితీయ సంపుట ముయొక్క యైదవ భాగము ముద్రితమై వెల్వడిన దనియు, తృతీయ సంపుటము యొక్క మూడవ భాగముగా ముద్రింపబడు నిమిత్తము భాషాంతరీకరణముతో కూడ 100 ద్రావిడశాసనములు ముద్రాలయమునకు పంపబడిన వనియు, తృతీయ సంపుటమును సహప్రము గావించు నాల్గవభాగమునకు పరికరములు సిద్ధపఱుపబడుచున్న వనియు, ఈ గ్రంథమాలలో ఆంధ్రసంపుటము చతుర్థ సంపుటముగా ప్రకటింపబడుట కవశ్యమైన పని జరుగుచున్న దనియు, ఈ యాంధ్ర సంపుటమున త్రిపురాంతక శాసనములను ఆంధ్రదేశమునకు సంబంధించి మఱికొన్ని దానకాసనములును ప్రకటింపబడు ననియు, కన్నాట పురాతనవస్తుశాస్త్ర విద్యాధి యుద్యోగమున సంవత్సరమునందు నెక్కువ కాలమునండి యెవరును తేదీకుటచే కన్నాటకశాసనములను ముద్రామునకు సిద్ధపఱుపెడి పరిగి జరపుటకు వీలులేకపోయిన దనియు వివరింపబడుచున్న నివేదికయందు వివరింపబడియున్నది. మొకటి రెండు సంపుటములును ఏ భాషలకు సంబంధించినవో తెలియదు కాని, ఇందుమించు

విరోధామహాసంగ్రహము

లండను మీద విమానముల దాడి - వివరములు

ఇటలీనుండి లండనుకు విమానము మీద వచ్చుట

(౧) (రైటును ఏజెన్సీ.)

ఇంగ్లాండు

ఇంగ్లాండుమీద శత్రులు దాడుల సలుపుట

లండను, సెప్టెంబరు 25:—నిన్నటిసాయంత్రము శత్రువిమానములు ఆగ్నేయ దిశనుండి సముద్రతీరము నెదిరి చినవి. అవి కంటు ఎసెన్సులలో ననేక ప్రదేశములకు వచ్చి నవి. కొన్ని థేయ్యునది ననుసరించి పోయి లండను నెదిరించినవి. అనేకవోట్ల బాంబులు నేనుబడెను. ఇంతకరకు తెలిసిన సమాచారముబట్టి 6 గురు మనుష్యులు మరణించిరి. సుమారు 20 గురకు దెబ్బలు తగిలెను.

ప్రజలు బాగ్రతమొందుట.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—నిన్నరాత్రి 8 గంటలకు లండను నగరముంతయు దిగ్భ్రమ మొదలుపెట్టెను. జైమానికులు భయంకరముగ తుపాకుల గాల్పిరి. తుపాకుల గాల్పుచున్నప్పుడు, బాంబుల వేయచప్పుడు బట్టి చూచిన శత్రులు విశేష ప్రదేశము నెదిరించుటకు తెలియ చున్నది. శత్రులు వచ్చినసంగతి జనులకు వెంటనే తెలుపబడియెను. వారు వెంటనే ప్రాణసంక్షాంతిగా తగినస్థలములకు బోయిరి. శరణాలయము లన్నిట జనులు తలూకించి యుండెను.

తుపాకులు 1½ గంటలవరకును యుండి యుండి కాల్పు బడుచుండెను. శత్రు తెచ్చుటనన్నియు చెలిసికొనుటకు విశేష ప్రయత్నములు జరుపబడియెను. శత్రులు మొట్ట మొదట దక్షిణభాగమునుండి బయలుదేరి ఈశాన్యము దిశకు బయలుదేరిరి. కాని కొంత దూరము బోయిన వెనుక వారు ఈశాన్య ప్రదేశమునుండి తరుచుచిరి. పీఠులలో రాకపోకలు కొంతకే నాపినేనుబడినవి. పీఠులలో చాలనేపటివరకు మనుష్యుల సంఘాటము లేకుండెను.

దాడి వివరములు.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—రాత్రి తొమ్మిదిగంటల సమయమున శత్రులు లండను నగరభాగమును కొంత సగిగమించిరి. ఒక బాంబుక దుకాణము మీదపడి దానియందున్న బాల్కల నిరువురబు నెను. ఆ బాంబుగలన ప్రక్కనుండి ప్రహరండి రములో కొంతభాగము కూలి పోని వారలకు దెబ్బలుతగిలెను. మరియొక బాంబుక సౌధముమీదపడి మీది దాహను గూల ద్రోసెను. ఒకా నొక ప్రదేశమున దాగియుండిన బాంబుక

సమాప్తము కావచ్చిన త్వరీయ సంపుటము ద్రావిడ శాసనములకు సంబంధించిన దనియు చతుర్థముగా తలపెట్టబడిన సంపుటము ఆంధ్రశాసనములకు సంబంధించిన దనియు, కాల కర్మకర్మమున సమకూడినచో కర్ణాటకశాసనములు వివర సంపుటముగ నేర్పడవచ్చుననియు స్పష్టమగు చున్నది. ద్రావిడ శాసనములకు సంబంధించిన ప్రకటనకార్య మింత వింతగను సత్వరముగను జరుగుచుండ, ఆంధ్ర శాసనములకు సంబంధించిన ప్రకటనకార్య మింతకల కే విఫలమైన యాకారమును పొందకుండుట మిగుల సంతాపకరము. దీనిని బట్టి చూడగా, ఈ వివిధసంపుటముల ప్రకటన కార్యమును నిర్వహించుచున్న యాద్యోగులలో అజనులు తెలిసినవారు పెక్కుమంది యుండియుండలేననియు, ఆంధ్రపురాతనశాస్త్రవిద్యాధిభిషి తెలుగు తెలిసినవారున్నారో లేదో సంశయాస్పద మనియు ఊహించుటని యున్నది. ఉద్యోగులలో భాషాభాసము గలవారు లేకపోవుట చే ఆంధ్రభాష యనవచ్చు మొదలున్నది. ఈ యొక్క ప్రతిష్ఠాపనమనందే కాదు; ఇందుమించు ప్రతి ప్రభుత్వకార్యాల యమందును ఈ యాంధ్రభాషావ్యయిట్టిదిగనే కాన్పించుచున్నది. కర్ణాటకభాషాకార్యము లింతకింతెను దురవస్థలో నున్నదని మన య పూర్వ మిత్రులైన మనల నూరడింపకచ్చును. కాని, కర్ణాట భాష మంగలంతటి స్వదేశరాజావలంబనమే యాంధ్ర భాష తున్నయెడల ఈ విషయమై మన మింత పరితపింపవలసిన యావశ్యకమే యుండక పోయెడిదని భావము వాకికి ప్రత్యుత్తర మివ్వవలసి యున్నది. దేశభాషావిషయమునందనుభవముగా చింతాలనుండి కొనసాగుచున్న యాంధ్ర పాలనమును ప్రభుత్వమువారు గుర్తించినచో, ఆంధ్రభాష యొక్క దురవస్థ యచిరకాలములోనే యంతరింపగలదని ధీక్షించుచున్నాము.

దు తన తాతగారి దేహస్థితి బాగుండనందున వతనివద్దకు వేగ మేలేంచెను. బాలుడు చంపబడియెను. తాతగారికి దెబ్బలు తగిలెను. మరియొక బాంబుక హాటలు గుమ్మరువద్ద బడెను. అందువలన నచట ననేక మందికి దెబ్బలు తగిలెను. ఒక పురుషుడు సిగిరెట్టును గాల్పుచుండగా నాతని చేయి యెగిరి పోయెను. హోటెల్లన్నిటియందును మనుష్యులు తలూకించి యుండు సమయమున పోలీసువారు ఆ పద తెలుపుచు విషయాల నూదిరి. జను లొక్కొక్క డిగ కరణాలయములకు బరుగైత సాగిరి. పీఠు లన్నియు నొక్కచోరముగ నిండ్ల జాలయవలె నిర్వహములయ్యెను. అందువలననే మరణములు విశేషముగ గలుగ లేదు. ఒక శరణాలయము నందుండు జన సమాహము “పదపతీత” గూర్చి పాటల పాడసాగిరి. ఆకసము వంక జామవారలలో నెవ్వరును విమానముల గాంచలేరనుండిరి. అత్యంత భీష్మగమనముతో మెఱుగులవలె పలువులెత్తు వివిధకాంతులు గల దీప సమాహములు సభా మండలమున గన్పించు చుండెను. బాంబుల త్రోయట కంటెను తుపాకుల గాల్పుట ఎక్కువ భయంకరముగ నుండెను. కొన్ని వైమానిక యుద్ధములు గాన నయ్యెను.

దాడి ఏవైపునుండి వచ్చెను?

ఎసెన్సు సముద్రతీరమునందలి ఒక రేవుపట్టణమునుండి యిట్లు తలెత్తవచ్చెను. విమానముల భయంకరనిదనులును తుపాకుల ప్రేలుడు ధ్వనులును రాత్రి 7-30 గంటల కారంభమయి ఒకటిన్నర గంటవరకు నుండెను. లండను వైపునుండి భయంకరములగు ప్రేలుడు వస్తువుల ధ్వనులు వినిపడినను ఇటలీయాత్రము బాంబులు పడలేదు. ఎసెన్సునుండలమున సముద్రమునకు చాల దూరమునందున్న ఒకనగరమునుండి యిట్లు తలెత్తవచ్చుచున్నది. ఇరుదలి నిమిషముల కొక్కటి చొప్పున మూడువైమానిక దళములు ఈమండలము మీదుగబోయినవి. ఒకటియు త్వరతటము నకుబోయెను. మరొకటి దక్షిణతటమునకు బోయెను. మరియొకటి నగరముమీది కేటెంచెను. అన్నియు పశ్చిమతటమున సొక మండలమందు గలసికొని నట్లు గన్పట్టెను. తుపాకుల చప్పుడుబట్టి యూహించిన సరి లండనునుండి యొకేమాన్గమున బయట కేటెంచినట్లున్నది.

వార్తాసంఘమువారి ప్రకటన.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—వార్తాసంఘమువారుగూడఁట్లు ప్రచురించుచున్నారు:—నేటి యుద్ధముననే లింకాల్ను మైరయార్కు మైరల కావల కొన్ని విమానములు గన్పించెను. దాడి యొకను ప్రభులముగనే యున్నది. వివరము లింకను దెలియలేదు.

నౌకానిర్మాణ స్థానము

ముంచివేయబడుట

లండను, సెప్టెంబరు 25:—ఇటీవలి ముట్టిబోలో ఓవైంటు ప్రాంతములమును గొట్టివేసిన జర్మనుల నేరాకోపణమును నావికాధికారులు నిరాకరించి యిట్లు చెప్పిరి:—భార్యాపతుల బట్టి చూచిన నీటిపై తేలియుండు నౌకానిర్మాణాలయము ముంచివేయబడి నటుల గన్పించు చున్నది. నౌకాలయము నందలి యొక దుకాణము పూర్తిగ కూలిపోయెను. తక్కిన దుకాణము లేడింటికి నష్టములు గలిగినవి. బలంతర్గాముల విశ్రమాలయము నందలి కొంత భాగము కనిపించుచున్నది.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—వార్తాసంఘమువారిట్లు తెలియబడుచున్నాడు:—విమాన విధ్వంసక ఫిరంగిదళమువారు నిన్నటిరాత్రి లండను నగరమును సమీపించి శత్రువిమానముల తరిమివైచిరి. ఒకటి రెండు విమానములు మాత్రము మా సందక్ష పంపుల జొచ్చినవి. ఇప్పటికి 15 రు చంబబడిరి. 70 గురకు దెబ్బలు తగిలెను. వస్తు సామగ్రి నష్టమంత యధికముగ లేదు. యార్కుమైర లింక మైరల తీరమునందు గన్పించిన విమానములు విశేషముగ లోనికి బోలేదు. సందక్ష ప్రయత్నములు గావింపబడిన అనేక ప్రదేశములను వారు సమీపించిరిగాని మాఫిరంగిదళములు వారిని తరిమివేయుచుండి

నవి. ఒక రేవుపట్టణముమీద వారు బాంబులవేసిరి. అందువలన ముగ్గురు స్త్రీలకు దెబ్బలు తగిలెను. వస్తు సామగ్రి కేమియు నష్టము గలుగలేదు.

డెర్బీప్రభువుగారు; యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—షార్క్స్ ఫిల్లో కనెక్టియట్ క్లబ్బువారి కొక యువస్వామము నిచ్చుచు డెర్బీప్రభువుగారిట్లు చెప్పిరి:—మనము తప్పల నొనరించితిమి. లేకపోలేదు. కాని వానిలో నేదియు జర్మనుల ప్రభువతప్పిన మంత ఘోరమైనది కాదు. మొదట బ్రిటిషు వలస దేశముల సహాయమును వారు పరిగణింపలేదు. ఈతప్పే వారి పరాజయమునకు గారణమగును. శత్రులు బాగుగనే పోరాడుచున్నారు. కాని మన వైనికు లంతకంటెను బాగుగ పోరాడుచున్నారు. మా కడపటి యువస్కందనము అత్యంత విజయవంతము. మా నష్టములు చాల తక్కువగ నున్నవి. ఉద్దేశింపబడిన ప్రదేశము లన్నియు పట్టుకొనబడినవి. జర్మనుల కెఱుకలేకుండ ఈ యువస్కందనము జరుగలేదు. వారు యుద్ధమునకు పరిపూర్ణసన్నాహముల నొనరించిరి. అయినప్పటికిని వారు ఓడింపబడిరి. మన వైన్యమే బలవత్తమైనదనుట కిది ప్రబల నిదర్శన మగుచున్నది.

డెర్బీ ప్రభువుగారు తాము ఇటలీ రంగమున కేగిన సంగతిని వర్ణించి పిచ్చుట వారపక్ష్యసంధి జరుగనేరదని యిట్లు చెప్పిరి:—మన దేశమున సంధి కోరనివా రాబాలగోపాలములలో నొక్కరును లేరు. కాని మనము కోరునది నిజమైనసంధి; సర్వకాలమునకు దృఢముగ నిలచు సంధి. నేను పూర్వపక్షవాదిని, ఏకచ్ఛత్రాధిపత్యమును హృదయపూర్వకముగ బలపరచువాడను. కాని ఏకచ్ఛత్రాధిపతి యుద్ధము చేయగలుగు దినము చాలకాలము క్రిందటనే గడచిపోయినదని నే నెఱుగుదును. యుద్ధమును గాని సంధిగాని చేయుట ప్రజలవలననే జరుగవలయును. జర్మనీ జాతియే సంధిని గావింపగలదు గాని జర్మనీరాజు కాదని తెలిసికొనిన కక్ష యేనియు ప్రకృతమున జర్మనీదేశమునందు గానరాదు. మనము చేతుబోపు సంధి ప్రజలతోడనే జరుగవలయును గాని రాజుతో గాని ఛాన్సలరుతో గాని కాదు. ఇట్టిసంధి నే జరిగించుటకు మనము పట్టుపట్టవలయును. అప్పుడు మాత్రమే సర్వకాలకాలి నెలకొనబడగలదు. ఈలోపున మనమును మన మిత్రులును జ్ఞాపక ముందు కొనవలసినది యొక్క మాటయే. “యుద్ధమును చేయుచునే యుండుడు.”

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యపు టుత్తరువు.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—27-వ తేదీని రాజుగారు బరింగుహము కొటవద్ద బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునద్ద బ్రిటిషు సామ్రాజ్యవిరుద చిహ్నముల నొసగెదరు.

ఇటలీ

ఇటలీయను నై మానికుల పలాయనము.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—442 నిమిషములలో 700 మైళ్ల దూరమున నెక్కడ నాగక బ్రయాణము గావించిన ఇటలీయను విమాన మొకటి నిన్నటి ఉదయముట్యూరికు చేరెను. అందు విమానము నదపు యుద్ధోగి యొకడును దారిలో వస్తువులజామ వాడొకడును, యంత్రకారు డొకడును నుండిరి. విమానమునకుపు వాకుకెట్టెను లారియట్టి. ఆశుదయము 7-30 గంటలకు ట్యూరికునుండి బయలుదేరెను. మధ్యాహ్నము 2-50 గంటలకు హాన్స్లోన్ వద్ద కేటెంచెను. అల్పపు సుపర్యుతముల దాటునపుడు వారనేకతుపానుగాలులవలనను, వర్షమే ఘనులవలనను, పొగమంచుగట్టులవలనను చాల శ్రమనొందిరి. అతడు మెయిలు తపాలను, నిన్నటియుదయపు ఇటలీయను పత్రికలను గొనిపోయెను.

ట్రీపోలీలో యుద్ధము

రోము, సెప్టెంబరు 25:—ఆంగంటలనేపు భయంకరముగ పోరాడినప్పటికి 20 వ తేదీని ఇటలీయను దళ మొకటి శత్రులయొక్క తుపాకిదళ వైనికుల 7000 మందిని ఫిరంగుల తోడను మరఫిరంగులతోడను గలిపి 800 మంది ఆశ్వికధటులను, దక్షిణ ట్రీపోలీలో నుండు మరికొందలు తురుష్కులను కట్టుకొనెను. శత్రులు 1600 మంది ధటులను, జర్మనీలో తయార చేయబడిన విశేషవస్తుసామగ్రియును ఇటలీయనులచే పట్టువడెను.

శ్రావ్యము

జర్మనుల విమోచనమును జర్మనుల సేవంపుట.

లండను, సెప్టెంబరు 24:— నేటి సాయంత్రము పరామితిని ప్రకటించిరి. బ్రేయిప్రాంతమునను, ప్రాయీ డ్యాంటు ఫారమునందును, వార్మి బ్రేజునందును భయంకరముగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. ముఖ్యముగా తెలియకుండగనే వార్మి బ్రేజు మీద శత్రువు లాకస్మికముగ సరిపినదాడి పరాభూతమయ్యెను. మ్యూజునది యెడనుప్రదేశము మాపంత్వల కేంద్రబయల్పించి శత్రుల కావలి దళములను చూపారు తరిమివైచిరి. రాత్రి సమయమున ఘడితీరమున బొయడీఫానెను, బాయూ చామీ ప్రాంతమున భయంకరముగు ఫిరంగి యుద్ధముజరిగెను. బార్లడ కుగ్గన కు త్రరముననుండు మండలమును నిన్న రాత్రి శత్రువిమానములు ముట్టడించెను. జర్మను ఖయిదీలందఱును శుంఘవోట ననేక బాంబులుపెడెను. వారిలో ఇద్దఱు మృతిజెందిరి. 17 గురకు గాయములు తగిలెను. శత్రు విమానములు 6 నేలకూల్చబడియెను.

దివ్యముగు పోరాటము

లండను, సెప్టెంబరు 24:— బ్రెయ్యుప్రతికా విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు. ఏప్రిలు 9 వ తేదీని, జూన్ 7 వ తేదీని, జూలై 31 వ తేదీని, సెప్టెంబరు 20 వ తేదీని దివ్యములగు పోరాటములు జరిగెను. ముందుగా తగిన ప్రయత్నము లన్నియు జేయబడెను. కాద్యము బాగుగ నిర్వర్తించబడెను. దృఢపరమములగు ప్రదేశములనుండి జర్మనులు విశేషమైన నష్టములతోడను, సామగ్రినష్టములతోడను, నైతికనష్టములతోడను విజయవంతముగ తరిమివేయబడిరి. ఆగస్టు నెలలో వాముభాగము చాలభయంకరముగ శుండుటవలన ప్లాండర్స్ రంగమున వరదలు బయలుదేరి యుద్ధమును పూర్తిగ సఫలము సొందించుటకు వీలులేక పోయెను. సెప్టెంబరు 27 తేదీ నాటియుద్ధముజూలై 31వ తేదీ నాటియుద్ధము కేవలమేగాని వేరుకాదు. నూతన రీతి యుద్ధమును మన మిప్పుడు బాగుగ నిర్వర్తించ గలుగుచున్నందున విజయము వెనుక విజయమును జేకొనుటకు నైశ్యము నడచి పోవుటయే తడవుగ నున్నది. జూలై 31 వ తేదీ నాటి యుద్ధమువలన మే మే ఫలమును పట్టుకొన నుద్దేశించినదియు శత్రువులు స్పష్టముగ గ్రహింప గలిగిరి. అందుచే ఆగస్టు నెలలో వాయుభాగము బాగులేకుండుట శత్రువులకు లాభకరమయ్యెను. మేము తిరిగి యుద్ధమును ప్రారంభించు లోపల వారు తమ ఫలముల బాగుగ దృఢపరచుకొనిరి. అందువలననే మెనినకోడ్డు మీద బ్రిటిషు వారి పురోగమన మాపివేయబడుట కిదియే కారణము. వైవై సంరక్షక పంతుల ఛేంద్రుడు గాక సెప్టెంబరు 20-వ తేదీని జయింపబడిన ప్రదేశముల నన్నిటిని, శత్రు తన్ని వికలముల గలిగించినను ఓర్పి, దృఢపరచుకొనుచుండి నందులకు మన నైన్యాధిపతు లెంతయు సంప్రదనీయులు. దివ్యమైన ఈ పోరాటమున విశేష నష్టముగాని తప్పిదము గాని కన్పించదు.

జర్మనుల నూతన సంరక్షక ప్రయత్నములు.

లండను, సెప్టెంబరు 24:— పరామితిని ప్రధాన కార్యాలయమునవద్దనున్న రైటుగారి విలేఖకుడిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:—భయంకరములగు బ్రిటిషు పరామితిని ముట్టడులకు వెలుగండి జర్మను సర్వసేనాని పశ్చిమరంగమున సంరక్షకార్థము క్రొత్త యుద్ధము గని పెట్టవలసినవాడగును. ఇటీవల పట్టుకొనబడిన జర్మను నైనికోవోగ్సులు కొందఱు జర్మను ప్రధమ పంతులు యుద్ధ మారంభమగుటకు మున్నె పూర్తిగ విధ్వంసములయ్యెనని చెప్పి యిల్లు పలికిరి. సంరక్షకబలము సంరక్షకమార్గముల సుక్షిప్తముల జేయుట యందున్నది. కందకములు, విశ్రామస్థలములు, మరఫిరంగుల నుండుతావులు, ఫిరంగుల గాల్పుప్రదేశములు మొదలగు వాని ఛాయాపటముల నిదివరకు బ్రిటిషు పరామితిని త్రొక్కినిరి. అకన్నియు నింక విధ్వంసములు కాకమానవు. అందుచే పూర్తిగా నూతనపుగువిధానముల నింక జర్మను లుపయోగింపవలసియున్నది. అది తమ శత్రువుల కెంతమాత్రము తెలియకుండునట్లు వారు జాగరూకతతో జూచుకొనవలయును. ఈనాటల కలన గ్రహింపదగు ముఖ్యాంశ మేమన, క్రొత్త ఏర్పాటులు గావించబడవలయు నదియు, మన ఫిరంగులవలన శత్రువుల కెంత నష్టము గలుగుచున్నదియు, అందు ముఖ్యముగ మన వైమానికులకు శత్రు లెంత భీతిల్లినదియు, వారు స్పష్టముగ నొప్పుకొనిరి. మన వైమానికు లెట్లైన నొక దాని ఛాయా

పటమును గ్రహించిన నది భ్వంస మొనర్చబడక తప్పదని శత్రులు గ్రహించిరి. దీనిని బట్టి మనము తెలిసికొనదగు సారాంశము సురక్షము.

జర్మనులు ప్రతియుద్ధముల వినుట

లండను, సెప్టెంబరు 24:— ప్రధాన కార్యాలయముననున్న రైటుగారి విలేఖకు డిల్లు వ్రాయుచున్నాడు:— లాంజియా ద్వారా కీశాన్యమున తా మొనరించిన ప్రతియుద్ధములు పరాభూతియులు కాగా జర్మనులు గావచ్చు వాని కెట్లైన లాంగియండుటకు తీర్మానించుకొని పరాతి దళముల నింక వ్యర్థము గావించుపయత్నములను తీర్మానించిరి. గల 24 గంటలలోను మే మునేక చిల్లరయుద్ధముల నొనరించి మాపంత్వీని విశేషముగ దృఢపరచుకొనుచున్నాము. మెనిన విజయము మరల తుపాకి దళముల బలాధిక్యతను స్థిరపరచినది. శత్రుల మరఫిరంగి యుద్ధములకు ప్రతిఘటించుటయే గాక మా తుపాకిదళములు వారి కంటె నెన్నియో మడుగులు శ్రేష్టములుగనున్నవి. యుద్ధము నకు పూర్వము బ్రిటిషు పదాతిదళముల కీయబడినశిక్ష చాల మంచిదని సంగతి ఈ యుద్ధములవలన వ్యక్తమయ్యెను. తుపాకి దళములలోని కొందఱుండి నైనికులు మాత్రమే శత్రుల మరఫిరంగుల నెదిరించి లోనికిబోయి పిల్ బాహు నొకదాని బట్టుకొనిరి.

భయంకరముగు ఫిరంగి యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 24:— జర్మను అధికారు లిల్లు ప్రకటించుచున్నారు:— హాతాల్లు మనమువద్దను, వెస్టు హాకువద్దను, లెస్సు, సెంటు క్వంటియల వద్దను, ఎయిసీయ రంగమున ననేక ముఖ్యస్థలములందును, ఛేంపేయలోను, వెడ్డను వద్దను మహాభయంకరముగు ఫిరంగి యుద్ధములు జరిగినవి.

బారాంకో విట్టుట కు త్రరమునను లక్ష్మనకు పశ్చిమమునను రువ్యను ఫిరంగిదళములు తీవ్రముగ పోరునలిపినవి.

మ్యూజునదితీరమున జర్మనులు దండెత్తినచుట్టు

లండను, సెప్టెంబరు 23:— పరామితిని ప్రకటించుచున్నాడు:— ఎయిసీయ రంగమున చాల తీవ్రముగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగెను. బ్రేయిలాలోనేయు కుత్తరమున మా ప్రథమ పంతులవై గావించబడిన దాడి నొకదాని మేము తరిమివైచితిమి. ముట్టడి సొకదాని సరిపినపిమ్మట మ్యూజునది కుత్తర తటముననుండు జర్మను నైనికులు బొయిలీచామీ కుత్తరమున నుండు మా కందకపంతులను రెండు కిలోమీటరుల వైశాల్యము గల రంగమున నెదిరించిరి. కాని ఒకటిరెండువోట్ల తప్ప తక్కిన రంగమందంతట శత్రులు మా పంతులవారి కేరలేకుండ తరిమివేయబడిరి. ఆ యొకటిరెండు వోట్లనైనను శత్రు నైనికులకు మా నైనికులకు ద్వంద్వయుద్ధము జరిగి శత్రు నైనికులు తరిమివేయబడిరి. ఈ సమయముననే దెజోవాక్సున కుత్తరమునను, బ్యూహంటునకు దక్షిణమునను రెండు చిల్లర యుద్ధము లొనరింపబడెను. రెంటియందును శత్రులు పూర్తిగ నొడింపబడిరి. సుధ్యావ్సును బాటులేచామీవద్ద శత్రువులు మరల రెండు యుద్ధముల నొనరించిరి. కాని వారి నష్టముల నధికము జేయించుకొనుట తప్ప వారి కేమియు లాభము లేకుండెను.

వైమానికాలయములమీద బాంబుల వేయుట.

లండను, సెప్టెంబరు 25:— నావికాధికారు లిల్లు ప్రకటించుచున్నారు. నావికావైమానిక వ్యయవారు నిన్నటి ఉదయము వారనేనాకర్ వైమానికాలయమువద్దనున్న వైమానిక కాలమీద ననేక బాంబుల వేసిరి. మా విమానమొకటి సోమవారమునాడ నేక శత్రువిమానముల తలపడి ఒకదాని భ్వంస మొనరించి మరయొక దాని నేల కూల్చెను. మా విమానములన్నియు సురక్షితముగ తిరిగి వచ్చినవి.

లండను, సెప్టెంబరు 23:— బ్రిటిషువారిల్లు ప్రకటించుచున్నారు.— ఎవేహీహాకి తూర్పున మేము విజయవంతముగ సొకదానిని సరిపితిమి. లెస్సున కీశాన్యముననున్న మా ప్రథమ స్థానములలో నొకదానిని శత్రులు పట్టుకొన బ్రయత్నింపగా మేము వారిని వెనుకకు తరిమివేసితిమి. ఈ ప్రథమ నకుత్తరమునను తూర్పునను శత్రుల ఫిరంగి యుద్ధము తీవ్రముగ నున్నది.

గ్రీసు

గ్రీసు; నైనిక శాసనము

ఏథెన్సు, సెప్టెంబరు 25:— లెకోనియా యందును, ఆర్క్డియా యందును, కెప్రెస్సెయె రాజుగారి యంగరక్షకబలము నందును అలగ్నాండరు రాజుగారి పక్షమున నున్నవారు, క్రొత్త ప్రభుత్వమునను శాంతిని గలిగించుచున్నారు గావున వారు నైనిక శాసనము ప్రకారము శిక్షింపబడుదురని ప్రకటించబడెను.

జర్మనీ

జర్మనుల తంత్రములు.

ఆంప్టర్ము, సెప్టెంబరు 24:— కాంగ్రెసుసభ్యులను లంచములచే వశీకరణము చేసికొనదగునను లెన్నుస్తాపుగారి సలహాలను ఆమెరికా సం॥ రాష్ట్రముల రాష్ట్రీయ శాఖవారు బయటపెట్టుటను గూర్చి విచారించుచు “కోస్టనిచ్చి వాల్క్మాన్ జెయిటుంగు” పత్రిక ఇల్లు వ్రాయుచున్నది:— ఇప్పుడు జర్మనులకు ప్రతికారముగ నుపయోగించుచున్న జర్మను రాజకీయ పత్రముల నన్నిటిని సంయుక్త రాష్ట్రములవారు సంప్రదించుట చాల విచారకరము.

అర్జంటైనా; జర్మనీ.

బ్యూనోస్ యెరెసు, సెప్టెంబరు 25:— నావికావ్యయమున కొల్లగొట్టుట కుత్తరమీయబడెను. సమ్మెకట్టువలన నైనికుల సాధారణపుషని గలిగియున్నాడు. ఒక నైనికోవోగ్సు యిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు. తక్కిన ఆవశ్యకతలను గూర్చియు జనరలు స్టాపువారు తగినంత జాగరూకతను తీసుకొనుచున్నార. మరియొక అధికారిల్లు చెప్పియుండెను. వలయునన్న నిప్పుడే రెండు పటాలములను అర్జంటైనావారు యూరపున కంపగలరు. 2 లక్షల నైనికులనుగూడ నంపుట కది యిప్పుడు చాలియున్నది. కొంచెము ఫిరంగిసామగ్రి మాత్రము కొంతనడియున్నది. ఈలోపమును మిత్రమండలివారు త్వరలోనే పూర్తి చేయగలరు.

జర్మనీ దేశము తగిన రీతిని సంతోష పెట్టగలదనియు దానియందు విశ్వాస ముండదగుననియు బెర్లినులోనుండు అర్జంటైను మంత్రిగారు తెలిపిన సమాచారము ప్రజలకు చాల కొపము గలిగించినది. ఇంకను జర్మను దొరతనమువారియందు విశ్వాస ముండజాలదని వారు వ్యక్తీకరించిరి. కానన సభ్యుల నేకులు కలహమునకు కాలుద్రవ్వచున్నారు. మంత్రుల సభ మాహ్వనింపబడెను. రెయిల్వే సమ్మెకట్టువలన దేశ వ్యాపారమునకు చాల అంతరాయము గలుగుచున్నది. కట్టుదారులు అత్యధిక కోరికల గోరుచున్నారు.

రుమేనియా

రుమేనియా ధైర్యము

ఒడెస్సా, సెప్టెంబరు 25:— రుమేనియా ప్రతినిధి సంఘాధ్యక్షుడు ఎం. మూర్తబానుగా రొక సందర్శన సమయమున రైటుగారి విలేఖకునితో నిల్లు చెప్పిరి. రుమేనియను నైన్యము మహాపరాక్రమముతో మాల్డేవియాను గాపాడుచున్నారు. ఆసమయమున రువ్యనులు తమ సహాయమున కేతెతురని వారు చాల నమ్మకము గలిగియుండిరి. రువ్యనులు రుమేనియను రంగము నత్యంతోత్సాహముతో సహాయ మొనరించిన తమ రాష్ట్రమును, తమ స్వాతంత్ర్యములను మాత్రమే గాపాడుకొన గలిగినవారుగాక రువ్యా జీతగౌరవమును, వారు మిత్రుండలివారితో గావించిన పూనికను గాపాడుకొనవలసినవారయ్యుద్ధాంతమును సమీపమునకు దెచ్చిన వారై యుండ గలరని సంగతిని వారు తెలిసికొనగలరని విశ్వసించి యుంటిరి. అనేకకష్టపరంపరల పాలయ్యును రుమేనియా దేశము తన భూమి మీదనే విజయశాంతిని ప్రకాశింపగలరని తాము నమ్ముచున్నారు.

ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ.

అయ్యా, 24 తేదీని తమ పత్రికయందు “ప్రత్యేకాంధ్రమహాసభ” అను శీర్షికను దేవులపల్లి స్వామికాశ్రమిగారు రాష్ట్ర నిశ్శబ్దిద్యాలయముల గూర్చి మాంపేగుగారితో విన్నవించుటకు నొక విజ్ఞాపకంపు మేర్పాటు కావలసియున్నదనియు, ఆసంఘమునకు సభ్యులు మా॥ బి. ఎన్. శర్మగారు, మోరాయచంద్రరావుగారు, కొండ వెంకటప్పయ్యగారు మున్నగు వారు సభ్యులుగానుండిన బాగుండునని వారి అభిప్రాయమును కాశ్రమిగారు వెల్లించియున్నారు.

ఆంధ్రదేశమును భాషాసేవయందు యుండంజేసికొనిన యొక్క జీవితము దేశభాషా సేవయందు వినియోగపరచి, బయట పనుకట్టి, పలువుర యువకులకు జీవితము వివిధమున బ్రకాశంజీవనముతో దారి జూపిన శ్రమిత కోపల్లె మామంతరావు పంతులుగారు వై సంఘసభ్యులలో నొకరుగా నుండిన ఆంధ్ర ప్రజా రంజకముగా నుండునని నాఅభిప్రాయము. గుంటూరు గరికిపాటి సేతు మాధవరావు.

స్థానిక వార్తలు

బీసెంటుమ్మ శిలావిగ్రహనిధి:—ఈ నిధి కింత వరకు రు 1101-12-0 లు చేరినది ఈ నెల 25 వ తేదీని కార్యదర్శులు ప్రకటించిరి.

హోమామురాలు గ్రంథాలయము:—నిన్న రాత్రి గ్రంథాలయమున కుప్పబడిన అగ్నిములలో సెకందము పగులగొట్టబడినది, అగ్నిమాంత్రినేళ్ళ ముగ్గురు స్త్రీలు రాళ్లు రువ్వి పగులగొట్టిని కావలివాడు పోలీసువారికి తెలిపెను

మేకను దొంగలొచ్చుట:—ఈ నెల 19-వ తేదీని రాయపురము రైలుస్టేషను ఆవరణములో నుండిన యొక మేక నుభక్త్రస్థి లేక పక్షి అనునతడు దొంగిలించి మన్నడీ బజారులో విక్రయించినందున టవును పోలీసు స్టేషను మేజిస్ట్రేటు గారు వానికి 1 మాసము కఠినశిక్ష విధించిరి.

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానసభ:—ఈసంవత్సరము నవంబరు నెల 22 వ తేదీని చెన్నపురిలో జరుపబడు చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదాన సభలో (ఫ్రెంచి గవర్నరు మోన్సియరు మార్టిన్ ప్రభువుగారు దక్షిణహిందూ దేశములో దేశచరిత్రల పఠనమును గూర్చి నుపన్యసించుటకు దయతో నంగీకరించినది తెలియుచున్నది.

గుమాస్తా మోసము:—నొలాయిదాను తెత్ పాల్ కంపెనీలో గుమాస్తాగానుండిన నరిసింహాచారి అను నతడు కంపెనీవారిని 872 రూపాయలు అపహరించినందున టవును పోలీసుకోర్టు మేజిస్ట్రేటుగారు వానికి 2 మాసముల కఠినశిక్షయు 400 రూ॥లు జూర్యానాయు విధించిరి. జూర్యానాసాములో 872 రూ॥లు కంపెనీవారికి యిచ్చివేయుటకు తీర్మానింపబడెను.

ఆదిబీసెంటుమ్మగారు:—అచ్చుగారి స్వంత పని చాల హెచ్చుగ నుండుటచే దానిని త్వరితముగను సక్రమము గను నిర్వహింపవలసియున్నది. వాటి ఆరంభముగారు అంతరంగి క కార్యదర్శిగా పనిచేయు నంగీకరించిరి. అందులకు కార్యాలయమును ముసద్దలను ప్రత్యేకముగ నేర్పరచిరి. కాన న్యాయించియు పత్రికకు సంబంధించిన లేఖలను మాత్రమే మామూలుగా అక్కినుకు పంపి తక్కిన లేఖల నన్నిటిని ఆరంభముగారికి పంపవలెనని వారు ప్రకటించిరి.

భగవల్ తత్త్వబోధినిసభ:—రాబోవు శుక్ర వారము సాయంత్రము 6 గంటలకును, శనివారము 5 గంటలకును, ఆదివారము 5 గంటలకును, ఇప్పుడు జరుగుచు వచ్చుచుండెడి భగవద్దత్తలలోని సప్తమ అధ్యాయమును విజ్ఞానయోగములో 19వ స్లోకమును “బహునాం జన్మనామంతే” అను స్లోకమున ప్రారంభించి, అప్తమ అధ్యాయమును అక్షర పర బ్రహ్మయోగమును నవమ అధ్యాయమును రాజవిద్యా రాజగుప్త్యా మను యోగమునుగురించి హిందూ తియలాజిక్ భవనమున పండిట్ టి. లక్ష్మణాచార్యులవారిచే నుపన్యసించబడును.

ముత్యాలపేట ముస్లిము అంజమాను సంఘము:—ఇక నెట్టి ఆలస్యమున చేయకుండ మహమ్మదాల్లిమక తాల్లిగార్లుముగ్గురు నిర్బంధితులగు మహమ్మదీయుల నందరిని విడుదల చేయవలెనని చెన్నపురి ముత్యాలపేట ముస్లిము అంజమాను సంఘమువారు రాజప్రతినిధి గారినికోరుచున్నారు. దేశమునందలి మహమ్మదీయుల కందరికినిదిచాల సంతృప్తి కలిగించునని గౌరవకార్యదర్శి మహమ్మదు ఉస్మానగారు రాజప్రతినిధిగారి ఆంధ్రరంగిక కార్యదర్శికి శంతివాదనంపిరి.

రావుబహద్దరు పిట్ట త్యాగరాయసెట్టిగారు దిశాంతిని బుచ్చుకొనుట:—జాతీయ నిధియొక్కయు చెన్నపురి పరిశ్రామిక సంఘముయొక్కయు సభ్యులు యీ నెల 29 వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5-15 నిమిషములకు మహాజనసభా మండపమున సమావేశ మయ్యెను. సభచుచున్న సంతకర్తలనుకు నిధికిని, సంఘమునకును అధ్యక్షులు

యీ సమావేశమువారిచే నెన్నికొనబడుదురు. గత సమావేశమున అధ్యక్షులుగ నెన్నికొనబడిన రావుబహద్దరు పి. త్యాగరాయసెట్టిగారు తమకు ఆరోగ్యము సరిగలేనందున తమ పనుల నన్నిటిని చాలించుకొందుమనియు నిధికిని సంఘమునకును అధ్యక్షులుగ నుండలేమనియు చెప్పిరిని తెలియుచున్నది.

నేటి వాతావరణస్థితి:—మలబారునందు వాయు భారము కొంచెము తగ్గినది. ఇతర ప్రదేశములం దంతగా మార్పులేదు. కర్నాటకమునందు పడమటిగాలి వీచుచున్నది సామాన్యముగ వాయువు మెల్లగా వీచుచున్నది. చెన్నపురి తీరమునందు ఏర్పడిన అత్యల్ప వాయుభారము గల ప్రదేశము చుట్టును తుపానుగాలి వీచు చూచనలు కనిపించుచున్నవి. కర్నాటకమునందు ఉష్ణ మెక్కువ మైనది. ఇతర ప్రదేశములందు సాధారణముగా నున్నది. ఉత్తర సర్కారులలో గుంటూరునందు (92 డిగ్రీలు) తప్ప ఇతర ప్రదేశములందు 88 నుండి 89 డిగ్రీల యుష్ణము గలదు. నెల్లూరునందు 89½ డిగ్రీలు దత్తవండులములందే అత్యధికోష్ణముగలదు. కడపయందు 98½ డిగ్రీల యుష్ణము గలదు. ఉత్తరసర్కారులలోను పశ్చిమతీరమునను కర్నాటకమునందును నేటి యుదయము దట్టమగు మేఘములుండెను. అంతటను మంచినర్లములు కురిసినవి. మచిలీ బందరు, తెంగుకూరు 3 నుండి 3½ అం. వజుకు వర్షి చెను ఉత్తరసర్కారులలో ఇతర ప్రదేశములందు బాగుగ వర్షించినది. దత్తవండులములందు 1 అం. వజుకును, కర్నాటకము నందనేక స్థలములందు 2½ అం. వజుకును, కొచ్చి ప్రాంతమునను మలబారునందును 3½ అం. వజుకును వర్షించెను.

శ్రీరాజా రామమోహనరాయ మృతసాంవత్సరికోత్సవ సభ:—ఈసభను ఆంధ్రగృహ హాలులో జరుపుటకు మేము ఈనెల 18 వ తేదీని చెన్నపురి క్రైస్తవ కళాశాలాధికారుల అనుమతిని కోరితిమి. ఈనెల 27 వ తేదీని సభజరుపుటకు వారానాడే మాకనుమతి నొసంగిరి. ఇప్పుడు సభ రెండుదినములున్న దనక హాలునియ్య వీలులేదని వారు నేకు మాకువ్రాసిరి. దీనినిగూర్చి మేమిదివరకే పత్రికలందు ప్రకటించి యుండుటచేతను వారవ్యవధిగ మాకు తెలుపుట చేతను మాకిప్పుడు చాల నిబ్బంది కలిగినది గాన మీ రివిషయమును మీపత్రికలో ప్రకటించ గోరెదము.

“ఆంధ్రగృహ హాలులో జరుపబడవలసిన సభ గోక్షేహాలులో ఈనెల 27 వ తేదీ గురువారమునాడు సాయంత్రము 5-80 గంటలకు జరుపబడును. గౌ॥ న్యాయమూర్తి అబ్దురు రహీం గారధ్యక్షతవహించెదరు. చటోపాధ్యాయ కన్య గారును చెంచయ్యగారును తిలాంగుగారు నువన్యసిం చెదరు.”

అని ఈనెల 25 వ తేదీని దక్షిణఇండియా బ్రహ్మ సమాజసహాయ కార్యదర్శిగారు మాకు వ్రాసిరి.

భార్యను చంపుట:—పాలఘాటునకు సమీపములో నుండిన కొట్కాడు గ్రామములో నొక స్త్రీ బాళివాడు తన నాల్గవ భార్యను వధివెట్టెను. గతవారమున యొక నాటి సాయంత్రమున వాడు ఆమెకొఱకు వేచియుండి ఆమె అడవి నుండి తిరిగినప్పుడుండగ చంపివేసెను. వానిని పోలీసు వారు పట్టుకొని కేసుచేసిరి.

జల్కబండియు, మోటారుబండియు డికోనుట:—గత ఆదివారమునాడు తెల్లవారుజామున 5 గంటలకు ఒక జల్కబండివాడు హారా రైలుస్టేషనులో నొకరినిదింపి తిరిగి బండిని తోలుకొని కలకత్తాకు బోవుచుండెను. డాల్ హాసీ బాతు తూర్పు భాగమునకు బండి వచ్చునప్పటికి దాని కెదురుగ నొక మోటారుబండి వచ్చుచుండెను. మోటారుబండిని తట్టించుకొనుటలో దట్టియు, న్యాయక ము ద్రాక్షర శాల ముందటి భాగమునకు దాపుగనుంచబడిన నొక ఇనుప రాటుకు బండి తగులుటచే రాటు పడిపోయినందున ఇంటియొక్క ముందటిభాగమంతయు నేల గూలెను. బండివానికిని బండిలో నుండిన వాని మిత్రునకును నడుమ నొక కొయ్యదూలము పడెను. వారిద్దఱును బండినుండి క్రిందకు దుమికి కొంచెము దూరములో నిలబడిరి. బండిమాత్రము పడిపోయిన ఇంటికప్పుడే కప్పివేయబడెను. ఇంతలో చాలమంది పోలీసువారును మార్గస్థులును కూడి బండిని వెతికితీసిరి. కాని అది ముక్కముక్కలయ్యెను.

ఫోర్టు సెంటు జార్జి గెజెటు

25-9-1917

మూడవ గ్రేడు సబు ఆర్డీ నేటిజడ్జి తమరుపాకము కృష్ణ స్వామినాయుడుగారు బరంపురము సబుకోర్టుకు నియమింపబడిరి.

మూడవ గ్రేడు సబు ఆర్డీ నేటిజడ్జి తిరుమాపి అనూరి నరసింహాచారి విశాఖపట్టణము సబుకోర్టుకు బరంపురమునుండి పంపబడిరి.

విశాఖపట్టణము జిల్లా గుణపురము జయపురము తాలూకాకు రెండవతరగతి సహాయక సబ్ మేజిస్ట్రేటుగ పనులర్తి కొండలరావుగారు నియమింపబడిరి.

కంచుమర్తి సీతారామచంద్ర రావుగారు రాజమహేంద్రవరమున ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.

గుట్టము రా కృష్ణకాశ్రిగారు నెల్లూరునకు ప్రత్యేక మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి.

8-వ గ్రేడు డిప్యూటీ కలెక్టరు మహమ్మదు మరీమ్ అహమ్మదాల్ సాహేబు బహుద్దూరుగారు జనరలు డ్యూటీపై గోదావరి జిల్లాకు పంపబడిరి.

గుంటూరుజిల్లాలో జనరలు డ్యూటీపైనున్న రామ స్వామి ముత్తుస్వామి అయ్యగారు జనరలు డ్యూటీపై నెల్లూరుజిల్లాకు పంపబడిరి.

లక్ష్మరాజు సంగమేశ్వరరావు పంతులు, జక్కూరి వెంకటస్వామి నాయుడు గారులు గుంటూరు జిల్లా బోర్డు సభ్యులుగ నియమింప బడిరి.

చావలి చలపతి పంతులుగారు విశాఖపట్టణము జిల్లా బోర్డు ఉపాధ్యక్షులుగ నియమింపబడిరి.

బోడా లక్ష్మీనరసింహుగారు నెల్లూరును తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నికొనబడిరి.

కంకర బసవయ్యగారు బెజవాడ తాలూకాబోర్డుసభ్యులుగ నెన్నికొనబడిరి.

నాగం రామచంద్ర అప్పారావునాయుడుగారు విజయ నగరము తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నికొనబడిరి.

నంబూరి తిరునారాయణస్వామిగారు పోలవరము తాలూకాబోర్డు సభ్యులుగ నెన్నికొనబడిరి.

రాజమహేంద్రవరములో వీరేశలింగము పాఠశాలలో అసిస్టెంటు మాస్టరుగ నుండిన బి. వల్లికాశ్వరావుగారు రేపల్లె రేంజి సబు అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగ నియమింపబడిరి.

రేపల్లెరేంజి ఎలిమెంటరీ పాఠశాలల నూపరువైజరు ఆర్. వి. సుబ్బాగాయుడుగారు 80 వ ఆగష్టునుండి మల్లికార్జునరావుగారు పనియందు చేరువజుకు సబు అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగ పని చూచినట్లు యెంచబడును.

నందిగామా రేంజి సబ్ అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు ఎస్. నాగభూషణంగారికి 21 దినములు జీతముపైని సెలవుయ్యు బడినది. ఆరేంజి నూపరువైజరుగారు నాగభూషణముగారు వచ్చువజుకు సబ్ అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు పనిని చూచెదరు.

ఒక ఇంజనీరు మరణము:—కలకత్తాలో మ్యాటిక్స్ స్ట్రీటు నేవీగేషను కంపెనీవారి ఇంజనీరుగ నుండిన జె. మెకార్మిని గారు ఇద్దరు మిత్రులతో గూడ గతబుధవారము రాత్రి ఒక నాటకశాలకు బోయిరి. నాటకప్రదర్శనము ముగిసినపిదప వారు మువ్వరును ఎన్ ప్లనేసు రేవులలోనుండిన ‘భరత’ అను స్టీమరులోనికి వెళ్లిరి. స్టీమరులో నారాత్రి యుండి తెల్లవారు జామున స్టీమరును దిగి గట్టునకువచ్చుటకు యత్నించి మేకార్మినిగారు మొదటినిచ్చెనను దిగుచుండిరి. దిగుటలో కాలు జారి వారు నీటిలోపడిరి. నీటిలోపడినవెనుక రెండుపర్యాయములు వారు నీటిపైకి తేలిరి. కాని వారిస్నేహితులు వారిని వెతికి తీయజాలరైరి.

పెట్రోగ్రాడు, సెప్టెంబరు 25:—ప్రజాస్వాతంత్ర్య సభ రాబోవు గురువారమువరకును ఆపివేయబడెను. స్వేచ్ఛాబుణ మిప్పటికి 890 కోట్ల రుపాయలు లయినది.

బ్యూనోస్ యైసు, సెప్టెంబరు 24:—అంతర్జాతీయ సమ స్థనుగూర్చి చాలకాలమువరకు తర్కముజరిగిన వివాదట ఫెంబరువారు జర్మనీతో సంబంధమును తగ్గించుట చేయుటకు తీర్మానము గావించిరి. 50 వోట్లు తీర్మానమున కనుకూలముగను 18 ప్రతికూలముగను వచ్చెను.

లండను, సెప్టెంబరు 25:—రుష్యను అధికారుల్లిలు ప్రకటించిరి.—రిగా ప్రాంతమున పోస్టువు బాటకు దక్షిణ తటమున మేము శత్రుల ప్రతియుద్ధముల రెండింటిని తరిమి వైచితిమి.

THE GREAT WAR

Air Raid on London: Fuller Details Journey by Aeroplane From Italy to London

Further American Exposures of German Diplomacy

GERMANS FIGHTING WELL: BRITISH BETTER: LORD DERBY'S INSPIRING WORDS

[Reuter's Agency]

Great Britain

Hostile Raiders Over England.

Aeroplanes Bomb London and S.-E. Counties.

LONDON, September 25. The Press Bureau says:—Aeroplanes attacked the South-East coast yesterday evening. They came in at different places in Kent and Essex and a few followed the Thames and attacked London. Bombs were dropped at several points. The casualties hitherto reported are six killed and about twenty injured.

London was startled at eight last evening by an outburst of an aircraft gunfire, the sounds of which and the dropping of bombs showed that the attack was over a widespread area. Warnings were promptly given and people sought cover. The tubes were crowded.

The gunfire continued intermittently for 1½ hours. Searchlights were very active. The raiders apparently approached from the south and steered north-west, but were headed off from the north-western suburbs. Traffic was momentarily interrupted and the streets largely deserted.

No Serious Fires.

LONDON, September 25. No serious fires occurred in London during the air raid. Apparently bombs were not incendiary ones. Raiders were heavily engaged while returning and several fierce fights occurred some far out to sea. Bombs were dropped over wide area.

The Official Statement.

LONDON, September 25. The British official communique says:—Aeroplanes crossed Kent, and Essex coasts, at various points this evening, and few bombs were dropped one raider penetrated as far as the southeastern outskirts of London, and dropped two bombs. Casualties number twenty.

Incidents of the Attack.

The raiders crossed part of London at nine in the evening. One bomb struck a grocery killing two shop girls. It also damaged a public house, injuring the customers. A bomb in another area destroyed the top-floors of a tenement. A boy who had taken refuge in a cellar returned to join his bedridden grandfather in the tenement. The boy was killed and the grandfather injured. Another bomb exploded in the main entrance of an hotel and several persons were injured. A man who was lighting a cigarette had his hand blown off. The restaurants were crowded, when the police whistles sounded the alarm, and there was a run to shelter. The streets cleared as by magic, hence the casualties were limited. The crowd who took refuge in one tube station sang "Eternal Father." Those who were watching the sky did not see any aircraft, which were at a great altitude. Many coloured lights were visible, dashing across the heavens in a mystifying manner. The gun-fire was more intense than the bomb-dropping. There were apparently some aeroplane combats.

Duration and Direction of the Raid.

A telegram from an Essex coast town says:—The gunfire and the dropping of aeroplanes, which were obviously numerous, was heard there for 1½ hours after 7.30 in the evening, but no bombs were dropped there, though three terrific explosions were heard in the direction of London. Reports from an inland Essex town says:—Apparently three enemy squadrons passed over the district at intervals of twenty minutes—one northwards, one southwards, and the third over the town. All seemed to converge at some district westward. They returned from London the same way judging by the continuity of the gunfire.

Airships Over N. Eastern Counties.

The Press Bureau also states that airships appeared off the Lincolnshire and Yorkshire coast early this morning and the raid is still in progress. Details have not yet been received.

Fifteen Killed Seventy Injured.

LONDON, September 25. The Press Bureau states that anti-aircraft gunfire drove off a group of aeroplane raiders which approached London last night. Only one or possibly two penetrated our defences. Casualties are now fifteen killed and seventy injured. Material damage is not great. Enemy airships crossing Yorkshire and Lincolnshire coasts did not penetrate far inland. They attempted to approach various defended localities but our gunfire drove them off. They dropped bombs in a coast town and slightly injured three women. There was little material damage.

A Floating Dock Sunk.

LONDON, September 25. The Admiralty denies the German allegation that Ostend Cathedral was struck during the recent bombardment and points out that photographs indicate that a floating dock was sunk. A workshop in the dockyard was completely demolished and seven others damaged. A portion of the submarine shelter is missing.

Lord Derby on the War.

The Kind of Peace the Allies Want.

LONDON, September 25. Lord Derby, speaking at the Canadian Club at Shorncliffe, said:—We had made mistakes but nothing like the Germans' initial mistake in ignoring the existence of the British Dominions. This mistake would contribute to their defeat. The enemy was not demoralised. He was fighting well, but our men were fighting better. Our last offensive was most successful and our casualties comparatively small and the whole of the objectives gained. The Germans were not surprised. They were thoroughly prepared for attack, yet they were beaten and this was a real proof of the superiority of our nation as a whole.

Lord Derby described his visit to the Italian fronts and then, continuing, dwelt on the impossibility of a premature peace. He said:—"There is not a man, woman, or child in the country, who does not want peace, but we want a real, lasting peace. I am a Conservative and a strong supporter of the Monarchy, but I know the day has passed when a Monarchy can make war. The only authority able to make war and peace is the united people. There is at present no party in Germany that could make that country realise that the German Nation and not the German Monarchy should make peace. We must insist on a peace made not by the Monarchy or the Chancellor, but by the Nation. Then there will be a prospect of a durable peace. Meanwhile, there is only one watchword for us and our Allies, namely "Fight on." (Cheers.)

Devastated France.

Sir E. CARSON'S SAD PICTURE

Allies Must Exact Reparation.

LONDON, September 25. Sir Edward Carson, who has returned from headquarters, stated, in an interview, that he was impressed by the marvellously perfect scientific organisation created by the High Command and the extent of territory covered by the hive of war industry. He dwelt on the terrible devastation of a once fertile cultivated country which was now a vast moor of weeds and filth. It would be impossible to restore this wilderness for generations. It would probably be ascertained. Its inhabitants has disappeared. No reparation could ever make good this German crime against humanity, but none could witness the work of the Germans without vowing that reparation should be as complete as France and the Allies could exact.

Order of British Empire.

An Investiture.

LONDON, September 25. The King on the 27th inst. will invest a number of recipients with the order of the British Empire at Buckingham Palace. As ladies are included, the Queen is expected to be present.

The Irish Convention.

LONDON, September 25. The Twentieth meeting of the Irish convention, to-day at Cork resolved to refer various schemes discussed at the Convention, to a Grand Committee with a view to the preparation of a scheme for submission to the Convention, which will meet various difficulties expressed during the debates. The Convention adjourns at the end of the week till the committee reports.

Munitions Volunteer Scheme.

LONDON, September 25. The Press bureau says:—Mr. Churchill announces the abolition of leaving certificates on October 15th. The munitions Volunteer Scheme will be extended as one of safeguards against excessive migration of labour.

German Prisoners Escape.

LONDON, September 25. Twentyfour German officer prisoners escaped last night from the Camp at Keyworth Notts. Hitherto six have been recaptured.

The death of Earl of Mount Edgcumbe is announced.

America

German Intrigues in Rumania.

Further Details.

LONDON, September 25. Reuter learns that the German intrigue in Rumania now announced by Mr. Lansing had been known

TELEGRAMS.

for a considerable time and exhaustively authenticated German diplomatic couriers, exempt from supervision, conveyed explosives and the bacilli from Brasso in Hun-gary to the German Legation in Bukharest where they were buried in a garden and were found by the Secretary of the American Legation after Rumania's declaration of war. Packages addressed to the German Military Attache contained full instructions for the administration of bacilli sufficient to deal with 1,600 horses and cattle and a request for a report on his success.

German Intrigues.

German Paper Regrets Exposure.

LONDON, September 25. AMSTERDAM.—Commenting on the United States State Department's disclosure of Count Bernstorff's proposal to influence Congress by money payments, the 'Koenigliche Volkszeitung' says:—It is most regrettable that the United States have secured apparently the whole collection of German diplomatic documents, which they are now exploiting against Germany.

German Barbarities.

Further Sensational Disclosures Promised.

LONDON, September 25. WASHINGTON.—While the nature of the State Department's next disclosure of the German intrigue is not yet indicated it is known that disclosures are most sensational of any hitherto and may be made at any moment. The State Department possesses a list of recipients of German money for sports frauds and munition plots. It is said that there are scores of recipients and sums are very high. The State Department will probably occasionally publish evidence disposing of the denial of those incriminated.

Argentina

Argentina Preparing for far Against Germany.

Railway Strike Paralyzes the Country.

LONDON, September 25. BUENOSAIRES.—Mobilisation of Navy has been ordered and unusual military activity prevails ostensibly owing to the strike but a high official said that the General Staff had its eye open to "other necessities." An Argentine officer in a high position interviewed said that Argentina could easily send immediately two divisions to Europe while it has the necessary units to despatch two hundred thousand fully equipped except for artillery which the Allies could supply.

There is much popular irritation at the despatch from Argentine minister in Berlin expressing confidence in Germany's readiness to give satisfaction as confidence is no longer entertained in the German Government. Many legislators are pressing for rupture. The Council of Ministers has been convened. The General strike on railways has paralyzed traffic throughout the country. Strikers are despotic in their demands.

Resolution in Favour of Rupture.

LONDON, September 24. BUENOSAIRES.—The Chamber after an animated discussion on the international question, passed a resolution by 53 votes to 18 in favour of breaking off relations with Germany.

Russia

Peace Manoeuvres.

Rumours Contradicted.

LONDON, September 25. PETROGRAD.—The Foreign Minister in a statement said:—The rumours that certain Powers had initiated peace negotiations were baseless. Equally unfounded were the reports attaching importance to the Conference at Berne convened by the Alliance for the Realisation of a Durable peace. Neither Russia nor the Allies would have anything to do with such a Conference.

Democratic Conference Postponed.

LONDON, September 25. PETROGRAD.—The Democratic Conference has been postponed until Thursday. Liberty loan is now 3,900 million Roubles.

Germans Shoot 6 Executive Councillors.

LONDON, September 25. PETROGRAD.—Refugees from Riga report that Germans shot six members of the Executive of the Local Council of Soldiers and Workmen's delegates for refusing to do military work.

Italy

Italian Airman's Wonderful Flight.

700 Miles in 442 Minutes.

LONDON, September 25. An Italian aeroplane with an officer as pilot and an observer and mechanic arrived in London yesterday morning from Turin after a non-stop run of seven hundred miles in 442 minutes. The machine was piloted by Captain Laureati. He left Turin at 7.30 in the morning and arrived at Hounslow at 2.30, travelling "via" Modene and Culez and over the French lines to Cape Grise. While crossing the Alps he encountered fierce storms, squalls, fog-banks, and rain-clouds, with air-pockets in the valleys. He carried mails and yesterday morning's Italian papers.

TELEGRAMS.

POPE'S PEACE PROPOSALS. Replies Regarded as Satisfactory.

LONDON, September 25. — The "Osservatore Romano" is of opinion that the replies of the Central Powers to the Pope's note leave the way open for discussions. Their acceptance of the Pope's terms is as clear as can be expected in diplomatic documents.

Turkish and Bulgarian Replies.

AMSTERDAM. — A telegram from Vienna states that the Turkish reply to the Pope insists on the maintenance of her full sovereignty over Turkish territory. The Bulgarian reply supports the principle of nationalities.

Crossing the Alps in an Aeroplane. Famous German Airman Killed.

LONDON, September 25. — Captain Laureati in an interview with Reuter's representative said that owing to storm he took a hundred minutes to cross the Alps instead of fifty as planned. The maximum altitude while crossing the Alps was 11,700 feet. Laureati on August 14th made a record non-stop flight from Turin to Naples and back a distance of 1575 kilometres in ten hours ten minutes.

Siam

German Steamers Commandeered.

BANGKOK. — The Prize Court has condemned six German Steamers of 3021 net tonnage. An appeal has been issued to Volunteers in connection with the proposals that Siam should send a force to the Western front.

Greece

Martial Law in Greece. Government Precautions.

ATHENS. — Martial law has been proclaimed in the provinces of Laconia, Arcadia, and Larissa. The Government has replaced ex-King Constantine's aide-camp, who had remained with King Alexander, because they were stirring up discontent with the new "regime."

Rumania

Rumania Confident. Reliance on Russian Aid.

BUCHAREST. — M. Martini, President of the Rumanian Chamber of Deputies, in an interview with Reuter's representative, said that the Rumanian Army was heroically defending Moldavia and looked to the common-sense of the Russian people, and hoped they would remain that the Russian Army by ardent co-operation in the defence of the Rumanian front was defending not only its own territory and the border gained by the revolution, but Italy's honour and undertakings with the Allies, thus hastening the final victory. M. Martini declared himself confident that despite heavy trials, Rumania would emerge victorious on her own soil.

Sweden

Swedish Elections.

STOCKHOLM. — Swedish elections are proceeding slowly, but they are gradually nearing completion. Socialists and Liberals are winning considerably from conservatives. M. Branding has been re-elected for the first division of Stockholm, with four other Socialists.

Germany

AMSTERDAM. — Lieut-Vers the most famous German airman for whom 49 victims have been claimed has been killed in a fight in the air.

China

Great Floods in China. Many People Homeless.

PEKING. — Very heavy rainfall has flooded a vast area in South China, and North Honan and also the lower courts of the native city, Japanese Concession and British and French Extra mural areas atientsin where twenty-thousand persons or homeless. It is hoped to save the remainder of the city, and Concessions by breaching the Pientsin-Pudow railway embankment and allowing waters to flow into the river. Great suffering has been caused the railway communications to Shanghai and Hankow been entirely cut off.

Africa

East Africa Report.

LONDON, September 24. — The Official communique from East Africa says: — Enemy evacuated Mibamboni southwest of Kilwa on the 18th instant after a stubborn resistance, and retreated in the direction of Mpanga. Larger enemy group evacuated, however, southwest of Mibamboni on 21st, and entire enemy force in this region fell back on Mibamboni river on 23rd. Our Nigerian Infantry barred the line of retreat, and enemy lost heavily. We dispersed small parties in the direction of the river.

British Front

Aerodromes Bombed.

LONDON, September 25. — The Admiralty states that naval aircraft dropped a large number of bombs yesterday morning among sheds and hangars for aeroplanes at Varsenagere Aerodrome. Our fighter patrol on Monday encountered a large formation of Albatross scouts and destroyed one and drove down another. All of ours returned.

LONDON, September 25. — The British Communique says: — We made a successful raid east of Epehy. An attempt to rush one of our forward posts north-east of Lens was repulsed. Enemy artillery was active East and North of Ypres.

A Masterly Attack. Expert on the Recent Battle.

LONDON, September 25. — The "Times" military correspondent says that April 9th, June 7th, July 31st, and September 20th have all been days of grand attacks, well planned, finely executed, and completely successful in ejecting the Germans from the strongest positions ever created with heavy loss to the enemy in men, material, and morale. The battle of September 20th was the continuation and completion of that on July 31st. Horrible weather in August, resulting in sudden fields in Flanders, prevented that battle from being fought out to its inevitable conclusion long ago. Now that we have systematised the new warfare, guns covering infantry must be moved up before one success can be followed up. The main objective of our troops was completely exposed by the fighting of July 31st, and the Germans have since profited by the bad weather to pole up defences and reinforcements to arrest the British advance on the Menin road. All the more credit is due to the commanders of our troops for not merely overcoming all super-defences in a few hours, but for holding all gains on September 20th in face of repeated and very powerful counter-attacks. Neither serious check nor fault can be discovered in the conduct of this masterly attack.

New German Defensive Measures.

Great Tribute to Allied Airmen. Defences Once Photographed are Doomed.

LONDON, September 25. — Reuter's correspondent at the French headquarters says: — Terrific British and French bombardment are forcing the German high command to revise their entire tactics in defence on the western front. Recently a captured enemy army order, after admitting that the German front lines are regularly battered to pieces by our artillery before the actual battle begins, proceeds: — "The power of defensive depends on the possibility of hiding the means of defences. Trenches, shelters, machine-gun emplacements, and batteries once photographed by British and French airmen are doomed to certain destruction by their artillery. Therefore an entirely new system of defence is needed, namely a zone of defence organised in depth, that is extended towards the rear. Such a system with defences hidden as much as possible from enemy observation and with troops concealed in depth so that their line thin in front becomes progressively denser towards the rear ought to enable us to pass from the defensive to offensive with the troops occupying the more thickly held positions in the rear. Men must abandon trenches and retire to shell-crater redoubts held by machine-guns and arranged in depth like squares of the same colour on a chessboard. The protective capacity of these shell-craters will be increased by running little timbered chambers into their sides and where possible connecting one shell-crater with another by timbered passages, the essential point being that from above fortified shell-craters shall be indistinguishable from the thousands of surrounding shell-craters. The importance of the document lies not only in the new tactics prescribed, but in the frank recognition of the effectiveness of our artillery and especially of our airmen. The axiom from which the order starts is that if a thing can be registered by our airmen's cameras it will be destroyed. The moral for us is easy to draw.

Germans Abandon Counter-Attacks. Effectiveness of the Rifle.

LONDON, September 25. — Reuter's correspondent at Headquarters wires: — After the failure of the counter-attack by enemy storm troops north-east of Langemark resulting in a severe repulse, the Germans evidently decided to accept the inevitable, and not waste further infantry against positions now effectively consolidated. During the last twenty-four hours we have carried out small attacks, and are appreciably improving our new line. The Menin victory has again emphasised the supremacy of the rifle as an offensive weapon. Well-directed rifle fire is proving most effective against concrete machine-gun emplacements. The battle has also demonstrated that the proper training of the British infantry was eminently sound. Stalking tactics were most successfully employed in more than one instance. A small party of riflemen captured a pill-box by inserting the muzzles of their rifles into a machine-gun slot, and filling the interior with ricocheting bullets.

Violent Artillery Battle. A German Report.

LONDON, September 23. — A wireless German official message says: — There has been an artillery battle of great violence on the coast and between Houtholstwood and Westhoek, also at Lens and St. Quentin and in several sectors on the Aisne front, in Champagne, and at Verdun. Russian artillery has been active northward of Baranovitch and westward of Luck.

French Front

German Attacks on the Meuse. Defeated With Heavy Losses.

LONDON, September 25. — A French communique says: — There has been very lively artillery firing on the Aisne. We repulsed a raid on our outposts north of Braye Labonne. The Germans on the right of the Meuse, after a bombardment, attacked our trenches north of Bois le Chaume on a front of two kilometres, four battalions leading supported by Stosstrup. The attack was broken up by our fire and did not reach our lines except a few elements in the centre where fierce hand-to-hand fighting resulted in the ejection of the Germans. Simultaneously, two secondary attacks were made north of Bezenvaux and south of Beaumont respectively. They were sanguinarily defeated, our troops leaving trenches and rushing to meet their assailants. Two fresh attacks in the afternoon at Bois le Chaume only increased the enemy's losses.

French Report.

LONDON, September 25. — This afternoon's French communique says: — Enemy attacked in the direction of Beaumont despite extensive use of flamethrowers. He was repulsed with heavy loss. The attack was without result. Three enemy aeroplanes have been brought down.

Russian Front

LONDON, September 25. — The Wireless Russian official communique says: — We repulsed two counter-attacks, southward of Pakov High Road, in the Riga region.

Italian Front

Italian Report.

LONDON, September 25. — The Italian official communique states: — That enemy exploded a powerful mine under Italian positions, on Monte Negro region and subsequently opened concentrated artillery fire. Our prompt barrage prevented infantry from advancing. Our aeroplanes dropped four tons of high explosives, and caused destruction and conflagrations among railway establishments, in the Bazza valley, and on the Carso.

Egyptian Front

Fighting in Tripoli. Enemy Heavily Defeated.

LONDON, September 25. — After six hours' hard fighting, an Italian column on the 20th inst. routed seven thousand enemy riflemen and 800 cavalry with artillery and machine-guns commanded by Nuri Pasha and other Turks in the Zinzur region of Southern Tripoli. The enemy's losses are estimated at 1,600, and a quantity of material, all of German make, was captured.

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Calcutta

Calcutta Meeting to Congratulate Mrs. Besant. Mr. Chakravarty's Strong Speech.

CALCUTTA, September 25. — A largely attended public meeting of Indian citizens of Calcutta was held this evening at the Town Hall for the purpose of thanking the Government for releasing Mrs. Besant and her associates and for congratulating Mrs. Besant on her release and also for demanding the release of all interned men including Mr. Mahomed Ali and his brother. Sir Chandra Madhab Choudh, retired officiating Chief Justice of Calcutta High Court presided. In opening the proceedings Sir Chandra Madhab after expressing thanks to the Government and offering congratulations to Mrs. Besant said that now Mrs. Besant and her associates have been set at liberty all excitement caused by the internment should cease and the people should work in harmony with each other at a time when the most cruel war should engage their attention. The President put from the chair a resolution expressing the grateful appreciation to the authorities for the wise and statesmanlike policy. The resolution was carried with acclamation all standing.

Mr. Bepin Chandra Pal.

Mr. Bepin Chandra Pal moved a resolution congratulating Mrs. Besant on the lease. He said that obedience to law and constitution had been the tradition of Mrs. Besant's politics. The Hon'ble Dr. Nilratan Sircar in seconding the resolution said that they should all be grateful to Mrs. Besant for her services which brought to her sufferings. There was now a better, more united and more patriotic India than before. The motion was carried unanimously.

Demanding Release of Moslem Patriots.

Mr. H. Chakravarty moved the resolution demanding the release of all the interned people including Mr. Mahomed Ali and his brother. Mr. Chakravarty said that in the interests of good Government, in order to secure the contentment of the people the policy of internment should be abandoned. All interned men should be released. A hue

Imperial Legislative Council

Mr. Jinnah's Resolutions Thrown Out

I. C. S. and Increase of pay: Resolution Defeated

Notice to East Indian Railway Accepted

(From Our Own Correspondent.)
(BY WIRE.)

SIMLA, September 25.
At to-day's meeting of the Imperial Legislative Council, Mr. C. R. Lowndes presided.

State vs. Company Management of Railways

Sir Ibrahim Rahimtulla.

Sir Ibrahim Rahimtulla moved the following resolution:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council to give the required notice to the Managing Company of the East Indian Railway in accordance with the terms of the existing contract. He said that the resolution was intended to lead to a discussion of State vs. Company management. The contract of the E. I. Railway would expire in 1918, but if the Government wanted to take over the management notice should be given in the present year. There was another part of the resolution suggesting that the State should take up the working, but, as there was ample time to decide it before 1919, he said he would raise the question at Delhi and he understood that the Government would not decide the question without consulting the Council.

Sir George Barnes.

Sir George Barnes said that, whatever might be the future of the E. I. Railway, notice should be given, and the Secretary of State had already indicated his intention to the Government of India to give the necessary notice during 1917.

Indian Railways Act.

Hon'ble Mr. Jinnah.

The Hon'ble Mr. Jinnah moved:—This Council recommends to the Governor-General-in-Council that a mixed committee be appointed to examine the working of the Indian Railways Act and to make their recommendation at an early date. He said before the Act of 1880, there were two Acts in England, one of 1873 and another of 1888. Instead of following the Act of 1888, the Indian Act of 1873 followed the model of the older Act; but he hoped that the anomaly would be explained by the Member in charge. But at any rate the time had come to place Indian railways on a sound footing. So he suggested the establishment of a permanent Railway Commission.

Hon'ble Mr. T. Robertson.

The Hon'ble Mr. Thomas Robertson pointed out that the Railway Commission provided for in the Indian Act was cumbersome and unwieldy and had not been availed of very much. The speaker read out sections from the English Act and outlined the English scheme and compared them with the scheme provided for in the Indian Act, and strongly criticised the clause which threw the burden of expenditure on the complainant. The English Act provided a different machinery. He advocated the adoption of institutions like the English Commission which would be available to any complainant and which would be able to meet at any of the important places. He then explained that the Government of India's control over railways was in many respects "ad hoc" and urged for the obtaining of statutory powers. He then detailed the various classes of complaints—commercial complaints, passenger complaints, etc., which the Commission might enquire into. He criticised the present system of joint enquiry by the Police and Railways into accidents, and advocated the creation of a "Panel" of non-officials to co-operate in the enquiry. He also suggested methods by which the interests of employees might be safeguarded, and in this connection he alluded to the G. I. P. Railway strike and said it was only on the intervention of Lord Willingdon that it was amicably settled. He urged statutory permission for the creation of a conciliation Board and Institution, which proved a great success in ending the famous E. I. Railway strike. He quoted extracts from a recent Parliamentary Blue Book on Railway amalgamations, safeguarding the interests of the employees. He alluded to section 31 of the English Act which provided for submission of complaints to the Board of Trade and urged the creation of authority in India to go into such complaints and submit reports to the Railway Board, who were to submit periodically their reports with observations to the Imperial Legislative Council. He concluded that there were some of the grounds on which he urged the reconsideration of the Act. He was in favour of a small committee being appointed to go into these questions—one representing the commercial class, one the public, the one representing the Government and the railways.

The Commerce Member.

Sir George Barnes said it was not possible to create a Committee at present. As he agreed with a great deal that had been said, he would propose careful consideration if the mover should bring up the question after the war. The main part of the Act was technical and most of our experts had at present more than they could do. The railways had also been depleted very largely of their experts staff. Continuing, he said that the Act was essentially a good Act, though he concurred in thinking that it should be brought up to date. He would not like to take on hand an enquiry, but would consider if necessary any special and urgent grievance. Railways played such a large part in the war that they could not contemplate any weakening. Referring to the strikers

he said that they were not confined to railways and that no provisions regarding that had been made in the British Railway Act. He then referred in this connection to the English Conciliation Act which aimed at meeting the situation created by strikes or which would end in such a crisis. He thought it was a similar measure the Hon'ble Mr. Jinnah wanted, and though nothing could be done to meet the wishes of the mover during the war, Sir George Barnes assured him, sympathetic consideration of the suggestion after the war.

Hon'ble Mr. Jinnah.

The Hon'ble Mr. Jinnah, though he acknowledged the sympathetic attitude of the member-in-charge of Railways, confessed that he could not appreciate the strength of the arguments put forward by him against creating at once a Committee. He thought that the Government had already delayed too long and said that the interests of the employees were vital and should be safeguarded. The Hon'ble Mr. Jinnah said that in view of the speech of Sir George Barnes no useful purpose would be served by pressing the motion to a vote. He would accordingly withdraw the resolution.

This was agreed to and the resolution was withdrawn.

Central Recruiting Board.

Hon'ble Mr. Jinnah.

The Hon'ble Mr. Jinnah next moved that the constitution of the Central Recruiting Board be modified so as to secure at least two Indian representatives of British India on the Board. He observed that the resolution was a simple one. The Recruiting Board (Central) had no non-official of British India, and if the Government wanted to utilise the man-power of British India, they should have at least two non-officials. Until he heard from the Government, he said, he could not understand this omission. Would not he asked, the British Indian be useful to the Government in stimulating recruiting?

Sir William Meyer.

Sir William Meyer, as President of the Board, explained the position of the Government in their decision to accept this resolution. He said that the Central Board was a central and co-ordinating body. It arrived at finding out from the Military Department the needs of war, then at trying to distribute the task of supplying some among the different provinces. It was the Provincial Board that actually dealt with recruiting; and it was there that the non-officials could play an effective part and there you had them. The work of the Central Board was in short a work of devolution and hence it was a small official body consisting of the Government of India and military representatives, the Lieutenant-Governor of the Punjab as representing the province of most of the recruits, and two Indian princes, as Indian States also had been asked to supply them their quota monthly. In this connection he declared that the Indian Princes had no desire to interfere in British Indian affairs and they would be the first to acknowledge that. In conclusion, he said, that the Government appreciated the work of non-officials on Provincial Boards and if they did not nominate any to the Central Board it was not because they had no confidence in them, but it was a question of deciding on co-operation where it was most required.

Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya.

The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya said that Sir William Meyer's explanation would not satisfy Indian opinion. Nobody objected to the presence of Indian Princes on the Board, but he said that there should be no kind of activity in which the British Indian could help Government in prosecuting the war vigorously, which should be denied him. Sentiment and feeling also played a large part in a matter like this. He thought there was time yet for reconsideration.

The Hon'ble Mr. Jinnah.

The Hon'ble Mr. Jinnah said he was not convinced with the arguments put forward by Sir William Meyer. He asked what was the object of the Central Recruiting Board? He quoted extracts from the communication of the Government on the subject and pointed out that the Government was anxious to enlist the co-operation of every class. He maintained that Indians ought to be represented on the Central Recruiting Board.

The resolution was put to the vote and 18 voted for and 33 voted against. The resolution was therefore rejected. The Rajah of Kanika voted against the resolution and Sir Sundar Singh Majithia and Mr. Krishna Sahay abstained from voting.

Local Self-Government & Mr. Sarma's Resolution.

The Hon'ble Mr. B. N. Sarma moved:—This Council recommends to the Governor-General in Council that pending the settlement of a detailed scheme for post war reforms the administrative approval of the Government of India to the legislative measures relating to the Local Self Government and primary education be withheld, and where sanction has been already given to recommend to Local Governments the desirability of suspending further action with regard to such measures. Mr. Sarma contended that the adoption of this would relieve the Government of some of the normal work and they would thus be able to give more attention to war work. He pointed out that these were closely interdependent on

post war reforms and they would have to be reviewed when the latter came to be considered and settled. He urged that provincial measures relating to primary education and Local Self-Government should be kept in abeyance till the war was over and alluded to the Viceroy's opening speech wherein he had said that measures relating to primary education could not be divulged at present. He contended that provincial finance should be considered first and then only questions relating to local self-government and primary education.

Sir Sankaran Nair.

Sir Sankaran Nair in opposing the resolution said that such bills as were before the Government relating to the matters referred to in the resolution had consumed a good deal of time and energy and he did not think that it would be wise to deal with them in the way suggested. He thought it was a remote contingency when measures utterly repugnant to post war reforms, whatever they might be, would be submitted to the Government. He did not know if any Local Government wished to bring a bill such as those referred to in the resolution.

Mr. Sarma then withdrew the resolution.

The Defence Force

Mr. Sarma in moving the resolution that steps be taken with a view to extend the period for the entertainment of applications for recruitment for the Indian section of the Indian Defence Force said that the throwing open of Commissions had created better understanding between the people and the Government and if the time were extended there would be larger response, he urged that the question of rationals should be sympathetically considered.

H. E. the Commander-in-Chief

said that at the outset the response was meagre, but later the final figures were but little short of the number required. Even if many seemed to be considered unfit there would still be many who would be trained. But if after 3 months training the Government considered that any relaxation would be justified he did not doubt there would not be any difficulty, but at present there was neither time nor reason to take legislative measures as recommended. The question should be re-examined next year. In conclusion he said that the main interest was not simply the expansion of Indian units but the supply of the needs created by war generally.

Mr. Sarma then withdrew the resolution.

Increase in Salaries to the I. C. S.

Mr. Srinivasa Sauri moved that the Government of India do represent to the Secretary of State for India that no changes should be made in accordance with any of the recommendations of the Public Services Commission in the scale of salaries or in the rules relating to annuities fixed for the members of the Indian Civil Service which would throw any additional burden on the revenues of India. He said that whatever arguments he advanced in support of this resolution held good also for other resolutions that stood against him of a similar character. He then contrasted the position of the civil service here and in England in respect of emoluments and showed the vast difference in the same. He also referred to the figures relating to Ceylon and Straits Settlements and said the discrepancy was very great. He then referred to the long list of various allowances and various kinds of leave. He submitted that the replacement of graded pay by time scale pay would involve an additional eleven lakhs of rupees. The increase in emoluments could be justified only if there had been a falling off in the quality of recent recruits but there did not seem to be any clear indication to that effect. He further submitted that the Indian on an average earned only Rs. 2½ a month and seeing that that meant that the taxing capacity was little he thought that it would not be right to make the cost of Government more too heavy than at present. He was also of opinion that further taxation could not be seriously contemplated. He also alluded to the fact that time and again many sound proposals had been rejected on the ground of lack of finances. There were also the claims acknowledged by Government, also officers liberally paid professions whose condition had been admitted to be a perfect scandal.

Pundit Madan Mohan Malaviya

supporting asked whether India could afford to pay salaries on the scale she was called upon to do now? Was it right that such a large increase as was proposed by the Commission should be imposed upon India? He compared salaries received by the Viceroy and other officials in India with those received by the President of the United States, Cabinet Ministers in England and Japan.

Sir D. E. Wacha

said that it was often said that India was a land of anomalies and financial and economic anomaly was the most striking of all. He could not maintain that the Public Service Commission was an impartial one nor their findings impartial. Condition of things which was possible in the times of Lord Cornwallis or Lord Bentinck when the scale of civilians' salary was fixed was no longer prevalent now. The ability of taxpayers to pay should be the first question to be considered in relation to the salary to be paid to the civilians. It was high time that the whole question should be thoroughly looked into. He maintained the salary of civil service should be consolidated. He said why not appointments like that of the Finance Member and the Home Member of Council should be advertised widely? They could very well have a financier from America on Rs 3,500 a month. He asserted that the Civil Service should be abolished and a more economic service established. The resolution was a very good one and should be accepted by the Government.

Sir James Duboulay

replying said that the attitude of the Government, was such the same as that in regard to the previous resolutions on Public Services Commission. He then reviewed the reason which impelled the Commission to make those recommendations and testified to the general discontentment which undoubtedly obtained in the lower ranks of the service. Sir James then drew attention to the rise in prices. He thought there was not much value behind the argument that because the quality of the service had not deteriorated there could not be any grievance. It seemed to him that the mover stated his case rather too high. He said he could not accept the resolution.

Resolution Rejected.

After Mr. Sastri had replied the resolution was put to vote and was rejected 17 voting for and 30 voting against. The Council adjourned till to-morrow.

TELEGRAMS.

and cry has been raised in the Imperial Council and outside but most of what has been said was somewhat irrelevant. Often the Council had to deal with irrelevant arguments because the judge was not as wise as he should be. It was said "We have sunk the capital in India and made India what it is to-day. If you pursue this policy the result will be that we cannot live in this country. The result will be that

India Will go to Perdition.

He assumed that the capital had been invested by English people in this country. If a man wanted to invest a certain sum and get the benefit out of it it was unfortunate, but nevertheless true, that he could not get the benefit of it without allowing somebody else to enjoy a portion of it. The Englishmen had come here for the purpose of making money and it was absolutely proper and legitimate. But in order to make money the investor could not help it, that somebody else could, at all event, must get their wages should also make money. The Englishmen did not come here with an altruistic purpose, for the purpose of conferring a benefit upon the dumb millions for whom they now stood up. What was the greatest common measure between Sir Hugo Bray and

The Dumb Millions of Bengal?

He spoke from his experience when he said that even in private conversation with Englishmen when they were off their guard they spoke of the people as coolies, the labourers and peasants and they made the apology and "said that did not mean gentlemen like him" Now who were the people who stood up now and stood up from time to time as the champions of the dumb millions but the people in whose eyes the peasants and labourers were nothing but coolies. Another was said that the Englishman had come to India to stay. (Cries of shame shame). He sincerely hoped (in point of fact he worshipped Englishmen and English women) that Englishmen had come to stay here and live here and to bring up their children as they (the people of India) brought up their children and who wanted to make India their home, but what he did object to was where the object of the Englishmen was to export India as

India has been Exploited for the last 300 Years.

They saw that the Englishman did not come here to share their joys and sorrows. He did not see their difficulties. He did not see eye to eye with him but he criticised them. The moment they criticised the Englishman he said "You are taking away my rights" Mr. Beatson Bell had said that the Englishman had built churches. He (speaker) was extremely happy that this was so. But he would be happier

If the Englishman and his Wife Attended Church

oftener than they did. He would be happier still if the Englishman and his wife remembered the principle of the Bible under which they were supposed to worship. He should be the happiest of all if the Englishman only bore in mind the character of the incarnation that he worshipped, if he bore in mind

The Meekness and Forgiveness and Charity of Jesus Christ

rather than racial pride and over-weening confidence in themselves. If any Englishmen lived as they ought to live, if they made their home in India if they lived according to the principles of their own religion, attended their churches, brought up their children in the light of their religion and had the same kind of charity, forgiveness and meekness of Jesus Christ rather than the over-weening pride of superciliousness-racial pride he (the speaker) would be personally very happy if they were to stay in India and not go away. Then there was another opponent of theirs the Hon'ble Mr. Couchman who had come forth as a meteor because the speaker had not heard his name before. This gentleman said:—If we go away then there will be

A Brahminical Oligarchy.

His first answer would be the words of Lord Byron:—"Our tyrants will then be still our own countrymen." Now they had a bureaucratic oligarchy of the Civil Service. They were told they will have a Brahminical oligarchy. If he was a Brahmin and if he was a tyrant he was still a countryman of theirs. He would much rather be oppressed by a tyrant who was a countryman than be oppressed by

Tyrants Who Came from Other Parts.

But was the Brahmin a Tyrant. A true Brahmin according to him was a learned man, an experienced man who knew the ways of the world as well as being a spiritual man, a man who was absolutely forgetful of himself a selfless man. If there was a Brahminical oligarchy he should be happy himself, provided the oligarchy consisted of true Brahmins—selfless Brahmins. There was no question of Brahminical Oligarchy. There never was any dispute between Brahmin, Kayastha and Vaidya. He could assure his English friends that if they ever received Home Rule their Home Rule would be for Hindus Mahomedans and Christians, for all who wanted to make India his home and who wished to live the life of Indians, who wished to share in

The Joys and Sorrows of Indians

who wished to live in India as they lived in India. They would not try to confiscate the wards and properties of Sir Hugh Bray nor would they try to confiscate the properties of other Englishmen under the Brahminical oligarchy nor would they quarrel with Mr. Beatson Bell and his children provided they made their home here and lived in India that the people here lived and were quite satisfied with the good things that the people had and put up with the evils which they had. What about those other people, their own kith and kin, those who eat in the same way and work in the same way as themselves. He meant

The Domiciled Community,

The Englishman and his wife and children did they live in the same way? What was common between them? The children of the domiciled people went to missionary

schools and were educated there and unless one of them could go across the Kalapani and get some sort of varnish in the other parts of the world he was not treated with equality by the men who came out from England. If that was so what was the good of being the friend of the dumb millions and sticking up for right and justice.

Ambica Babu

The Hon'ble Mr. Ambica Charan Muzumdar, who presided over the meeting after Sir Chandra Madhab left owing to ill-health, made an appeal to the well wishers of the country to sink all differences and work unitedly. Unity alone would they in future as in the past secure the success of constitutional agitation.

Bengal Congress Split.

Efforts Towards Reunion.

CALCUTTA, September 25.

Sir Chandra Madhab Ghose has invited a large number of mufassil leaders as also leading members of both parties of the Congress Reception Committee to attend a conference to be held in his Calcutta house on the 29th instant, with a view to bringing about a compromise in respect of the split. Sir Chandra Madhab writes:—I do not belong to the Congress not to Home Rule League nor to any other political organisation, but it is my sincere and earnest desire that my countrymen, to whichever party they may belong, should act in harmony with each other and should not create strife and dispute amongst themselves, specially at a time when in view of the approaching visit of the Right Hon'ble Samuel Montagu to this country, there ought to be perfect unity and co-operation amongst all sections of the community.

DR. BOSE'S LEFOWRK.

Scientific Research Institute.

Funds for its Establishment.

BOMBAY, September 25.

The "BOMBAY CHRONICLE" has made a strong appeal to the Indian public for contributing Rs. 10 lakhs towards the funds of the Scientific Research Institute to be established by Dr. Sir Jagadish Chandra Bose of Calcutta and to be opened on the 30th November next. The paper says:—The honour of Indians is involved in the fruition of Dr. Bose's patriotic scheme, the scope of which will be far more extensive than any other institute in existence in India. Rs. 16 lakhs is needed, including the permanent endowment of Dr. Bose's Institute, towards which Dr. Bose has already devoted Rs. 5 lakhs, has life's savings and Mr. S. K. Bomanji, a citizen of Bombay has given a princely donation of Rs. 1 lakh. It is the national duty of all Indians, urges the paper, to raise the balance Rs. 10 lakhs.

Bombay

High Prices and Local Allowances.

Action by Bombay Government.

BOMBAY, September 25.

The Government of Bombay have just issued a Press Note, announcing the appointment of a Committee to consider the question of local allowance, particularly in the case of Government servants drawing less than Rs. 100 per month, and of house rent allowances for menial employers during the period of war. The step has been taken, says the Press Note, in view of the increase in prices and especially in the charge of living accommodation in Bombay.

Indian Girls and Nursing.

BOMBAY, September 25.

The Committee of the Nursing Association connected with the Jansetjee Jeejeebhoy Hospital here are making special appeal to Indian girls to take up training in nursing in view of the number of English and Eurasian nurses who have gone to war hospitals and hospital ships. Those now number 32 from J. J. Hospital Associations and the Normal Nursing Cadre. Sister Eleanor Mary, Sister-in-Charge has endeavoured to secure adequate number of suitable Indian probationers but as a general rule it is difficult to obtain Indian girls of good birth and of requisite education who are willing to take up nursing. The Committee urge that if daughters of comparatively well-to-do and better educated Indians go in for nursing more than they do at present, the Indian public will quickly realise the value of the profession and give to such nurses status to which they are entitled.

United Provinces

The Mohamedan Interned.

Demand of Release.

ALLAHABAD, September 25.

At a public meeting of the Hindus and Mahomedans held here with Mr. Nawab Abdul Mejl in the Chair, a resolution was passed expressing alarm and regret at the continued internment of Messrs. Mahomed Ali and Shaikat Ali and urging the Government of India to allay the excitement by ordering their immediate release.

The Hon'ble Pandit Motilal Nehru announced that Mrs. Besant, Messrs. Arundale and Wadia had accepted the invitation of the citizens of Allahabad and would come here on the 5th October. It is understood that the visitors will be given a public reception.

Recruiting in Lucknow.

More Vigorous Methods Wanted.

LUCKNOW, September 25.

At a meeting of the Lucknow district committees to assist recruiting it transpired that 900 recruits, the majority of them non-combatants have been secured in four months. The need for more vigorous measures to obtain combatants was emphasized by the Deputy Commissioner. Various talukdars are giving grants of land and cash rewards and recruiting parties consisting of military pensioners will be formed in each Tahsil to make village tours.

Burma

RANGOON, September 25.

The first development of co-operative Bank system in Rangoon area is to take place shortly in the opening of a Bank under the auspices of the co-operative Department to be run on lines of district Banks at Pokokku and a few other places. The management will be altogether under Burmans and loans will be made to cultivators in districts.

South India

The Maharajah's Jubilee.

TRIVANDRUM, September 25.

People's address to His Highness the Maharajah in connection with the Shashipoorthy was presented in the Durbar Hall this evening. The address was full of patriotic, loyal and grateful sentiments and contained reference to countless blessings conferred by His Highness. The address was enclosed in a handsome casket made of ivory and gold. His Highness in reply thanked the people and acknowledged His Highness' indebtedness to the paramount power and prayed for early and complete success to Great Britain and her Allies. "I assure you," said His Highness in conclusion, "that my greatest happiness lies in the welfare of my people".

Ladies Celebrate the Birthday.

The ladies of Trivandrum held a public meeting last evening in celebration of the Maharajah's 60th birthday, presided over by Mrs. Ramantampi, wife of Justice Ramantampi. Mrs. Raman Menon, wife of the Chief Justice gave presents to the children who took part in the variety entertainment. Speeches were made by a few ladies. The whole town was illuminated with Chinese lanterns, lights etc. The clock tower there gave a very magnificent appearance with this Highness's oil painted likeness and Travancore Court of Arms which was transparent over the light. The Dewan motored round the town at night and witnessed the illuminations. The members of the National Club enacted a farce last in the Town Hall in honour of Shashipurthi, and the amount collected goes to Shashipurthi Fund. His Highness will receive a public address this evening in the Darbar Hall.

Madras University Convocation.

Governor of French Settlements to Address.

OOTACAMUND, September 25.

His Excellency the Chancellor is pleased to announce that His Excellency Monsieur Martineau, Governor of the French Settlements in India, has accepted the invitation conveyed to him to give the address at the annual convocation of the Madras University to be held on Thursday, the 22nd November, 1917. The subject of the address will be "Historical Studies in South India".

ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ

ఆంధ్రవిద్యార్థి సోదరులారా! మనీ పట్టణముందరి విద్యార్థులీ పురమునకసరా సెలవులలో బందరులో జరుగు వ్యాపకములతోపాటు, ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభను జరుపుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. విద్యార్థి సోదరులందరు ధనము మొదలగువానియందు తగుసహాయమునుజేసి విద్యార్థులను ప్రోత్సహింపవ్రోధింపకులు.—విల్లరిగె వెంకటరమణారావు, కొమండూరి రాఘవాచారి, తల్లాప్రగడ రామారావు, పండ్లంగి భాస్కరరావు.

ప్రాధేసరు కాశ్యేగారి వ్యక్తిత్వార్థిభాండాగారము:—

పూనానగర వాస్తవ్యులును, సంఘసంస్కర్తలును హింగిసు బదరకులో వితంతుకరణాలయ స్థాపకులును అగు ప్రాధేసరు దొండొ కేశవ కశ్యేగారికి 19185 సంవత్సరము, ఏప్రిల్ 18 వ తేదీతో 60 సంవత్సరములు పూర్తియగును. ప్రాధేసరు గారి సహకారులు ప్రాధేసరుగారి గోత్రవజ్రాభి, ఉత్సవమును జరుపుటకు నిశ్చయించి స్మారక చిహ్నముగ నొక పుస్తక భాండాగారమును హింగిసు బదరకులో తెరుచుటకు సుద్యత్తులై యున్నాము. భాండాగార గ్రహమునకును దానికి వలయు టర్కీలు, బెంచీలు, మేజీలు మొదలగు వానికిని 6 వేల రూప్యములు కావలసి యుండునని తెక్కవేయబడెను. ప్రాధేసరుగారి మిత్రులును, ప్రోత్సహకులును తమ త్యాగమును ఈ కార్య నిర్వహణమునందు వెల్లడి చేయవలెనని కార్యప్రారంభముల కోరుచున్నాము.

యజమానురాలు, దాసి:—కలకత్తాలో ఇలిసుటుపీధి

20 వ గృహములో నివసించుచుండిన శ్రేణు సతిగారియొద్ద మొక భారతీయస్త్రీ దాసిగ నుండి తన యజమానురాలికి 4 వందలరూపాయలు బదులుఇచ్చెను. ఈ నెల 19 వ తేదీన దాసి రూపాయల నడుగగ యజమానురాలు కోపముచెంది తన దాసితో కయ్యమునకు ప్రారంభించెను. వారిరువురును మాటలు ముదిరి కొట్టుకొననంతకు వచ్చెను. దాసిని చంపుకామె కత్తిని తీయగ ఆమె మహూడు ఆకత్తిని నూడబెరికి తనకత్తిని దాసిని విడిపించెను. ఆ ముఖనాడు దాసి తన యజమానురాలిపై మొదట్లో గాఢముద్ద కేసుచేసిను, ఆమెకు నోటీసు పంపబడెను.

చెన్నైలో
కార్పొరేషను మీటింగు

ఈ సెల 21-వ తేదీ శుక్రవారమునాడు సాయంత్రము కార్పొరేషను ప్రత్యేక సభ జరిగినది. జే. సి. మొలసీ గారధ్యక్షత వహించిరి. 1916-17 సంవత్సరముల కార్పొరేషను ఆడిట్ నివేదికను రిపోర్టును 1916 వ సంవత్సరమునకు హెల్త్ ఫీసు గార రిపోర్టును చర్చింపబడినది.

అధ్యక్షులు

సభను ప్రారంభించుచు కొన్ని విషయములను ప్రకటించిరి. 1916లో జననములు మొలకు 38.7-1917 లో 45. మరణములు. 1916 లో 36-1917 లో 38 1. 1916 లో శిశుమరణములు 291 4. 1917 లో 276-5. అంటు వ్యాధులు చాలతగ్గి యున్నవను నూచనలకలవు.

తీర్మానములు

“దొరతనమువారు నూచించిన గృహనిబంధనలను గూర్చియు తీరుపులు ప్రకటించవలెను. చింతాద్రి పేటలో ట్రాంప్ లైనను వేయవలెనని కార్పొరేషనువారు దొరతనము వారిని గోరుచున్నారను తీర్మానమును జే. సి. జేకాచారిగారు రుప పాదించిరి.

దొరతనమువారి రిటేషన్ లకు యు తీరుపులను పంపిరి. ఆ యు తీరుపులను సభ్యులకు త్వరలో పంపెదమని అధ్యక్షులు నడిపిరి.

చింతాద్రి పేట ట్రాంప్ లైనను గురించి రెండువందలై లను వేయించవలసి యున్నది. ధనలోపము కనబడుచున్నది. అని జేకాచారిగారు నడిపిరి. చల్లాగురుస్వామిసెట్టి గారనువ దించిరి. ఏ. జే. పవెలుగారు బలపఱచిరి. ఇనుప సాములు వచ్చులోపల నితరపనులు తాపిపని పూర్తికావచ్చునని పవెలు గారనిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది.

“కార్పొరేషను పనుల కాఖచారు పనులు చురుకుగ జరుప లేదు. ముఖ్యముగ రోడ్లలపని ఏమియును జరుగలేదను” తీర్మా నమును గూడ జేకాచారిగారు యుపపాదించిరి. ఇందులకు 4 లక్ష లాసంగబడగ 3 లక్షలు మాత్రమే వ్యయపరుపబడె ననిరి. ఈ తీర్మానమునుగూడ చల్లా గురుస్వామిసెట్టి గారే అనువదించిరి.

ఒక అసెంబ్లీలు ఇంజనీరును తగ్గించితిమి. ఇంజనీరులు ముగ్గురిలో నొకరిని తిరిగివేయవలసిన కొంతపని తగ్గకమానదు. మరియు చెన్నైలో పనివాండ్లు చురుకుగా పనిచేయరని అధ్యక్షులు నడిపిరి. తీర్మానమునకు అనుకూలారు 5 గురురు ప్రతి కూలారు 5 గురురు తటస్థులు 2 యను తేలిరి. తీర్మానము నెగ్గును పిగను లేదు.

“అడ్మినిస్ట్రేషను రిపోర్టు 75 వ పేజీలోని విషయములు అసత్యములను” తీర్మానమును జేకాచారిగారు రుపపాదించిరి. నూతన “జలసంబంధక స్థానము లన్నియు 1916 వ సంవత్సరము నకుండు నెలలో మొదటసారి సుపయోగింపబడినది. అది మొదలుకొని మాత్రమే పరిశుభ్రోదకము పంపబడుచున్నది. అతి కష్టముమీద సిబ్బందివారు నీటిసంతకము శుభ్రపరచ గలుగుచున్నారు. ఏలయున నీటిలో జంతు నివయము చాల గలదు. పరిశోధక స్థానములు ఎంత నీటిని పరిశుద్ధి నొందించుటకు మొదట నిశ్చయింపబడినో దానికంటె 100 కి 38 పార్శ థికముగ పరిశుద్ధి నొందింపబడుచున్నది” అని ఆ పేరామందు వ్రాయబడినది.

1916 వ సం॥ రం నవంబరునుండి 1917 వ సం॥ రం మార్చి 31 వ తేదీ వరకును పరిశుభ్రోదకము పంపబడినా లేక నివేదికము లేదీ వరకును మాత్రమే పంపబడినా అని జేకాచారిగారు రిడిగిరి.

31-8-1917 వ తేదీ వరకును పరిశుభ్రోదకమే పంపబడినట్లు హెచ్చునగునగు రిపోర్టు వ్రాసిరి గాని జనరఫిల వర నెలలలో అపరిశుభ్రోదకము కొంత గూడ పంపబడినని గత మంగళవారముననే నాకు లేఖ చేరినదని అధ్యక్షులు నడిపిరి.

ఈతీర్మానమును ఏ. సి. పార్థసారధి నాయుడుగారు రుప పదించిరి.

జలచంతయును పరిశుద్ధిస్థానముల గుండె పంపబడినదిని నివేదికమున వ్రాయబడిన గాని అట్లుపోలేదని తెలియుచున్నది. ఇది అసంగతమని గొ॥ యాకూబుహుస్సేనుగారు రిడిగిరి.

నివేదికములో నున్నదితప్పు అంతనీరును పోలేదు. నివేదికము సవరింపబడనని అధ్యక్షులు నిరి. తీర్మాన ముపసంహరింపబడినది.

“మ్యూనిసిపల్ ట్రస్టు క్రింద చాలసాము వ్యయపరపబడినది. నివేదికమునందు దాని పరిశీలనమేమియును కనబడదు. కాన ప్రతివత్సరమును ప్రత్యేకముగ దానిని గూర్చిన నివేదికము గూడ పంపబడవలెనని” జేకాచారిగారు రుపపాదించిరి.

ఇందులకు నే నంగీకరించితిని. అనుభవజ్ఞులగు కమిషనరు లీ విషయమున తోడ్పడవలెను దొరతనమువారి తినిభి నీరుపయోగము గాన జే. డబ్ల్యూ. కృషి, ఏ. జే. పవెలు, కుద్దునుబాదుసా సాహెబుగార్లొక సంఘముగ నేర్పడదగునని అధ్యక్షులు నూచించిరి. నూచన యామోదించబడినది.

“జిల్లాబోర్డు తాలూకా బోర్డులందువలెనే చిత్తు నివేదికమును మొదట సభ్యులకు పంపదగును రోడ్లు నీటి సప్లయ దిపములు మున్నగు విషయములను గమనించుటకు ఆర్థిక సంఘమును నియమింపదగునని” రావుబహద్దరు జి. వారాయణస్వామిసెట్టిగారు రుపపాదించిరి.

ఈ సంగతమున మూరు మార్గెట్లు నందు తప్ప తక్కిన చోట్ల కాకముల అంగడులు మాత్రమే బాగున్నవి. తక్కిన మాంసాదుల అంగడులు చాల నపశు భములుగనుపని మహమ్మదు ఓస్మాను సాహెబుగారు నడిపిరి.

కార్పొరేషను పాతకాలల యుపాధ్యాయుల జీతములు చాల తక్కువగా నున్నవి. వీషములు గూడ సరిగ తెలిగింపబడుటలేదు. అని రావుసాహెబు కలవల రామానుజము శ్రేష్ఠిగారు నడిపిరి.

ఉద్యానవనములు చాల దుస్థితియందున్నవి. నేపీయరు పార్కు కార్పొరేషను గిడ్డంగి యైనది. అని ఎం. డి. దేవదాసుగారు నడిపిరి.

రాబర్ట్సు పార్కునందు చాల మార్పులు చేయబడినని అధ్యక్షులు నడిపిరి.

ఇదివరకు నివేదికములందు విషయములు మాత్రమే నుడువబడుచుండెను. ఇటీవల నితరుల మనసులకు నొప్పి గలుగదగిన అపహాస్యముతో గూడిన వ్రాతలు కనబడ వారంభించెను. ఉపోద్ఘాతమున నాగ్రహమును కలిగించు వ్రాతలను వ్రాయుట చాల నక్రమము. అధ్యక్షుని ఉపోద్ఘాతమునందు 5 వ పేజీలో “బిచ్చమెత్తినను బడు లడిగినను దొంగిలించినను గూడ ధనము లభించునట్లు లేదు” అను మొకవాక్యము కలదు. నివేదిక ము నం దిట్టి వాక్య ము ప్రస్తుతము. విద్యావిషయముకంటె పారిశుద్ధ్య విషయమునకు ప్రాముఖ్య మొసగకలెననిరి. ఉన్నచో ప్రత్యక్షముగా పాతకాలముండవలెను. లేనిచో లేక నేపొవలెనుగాని సామాన్యముగా పాతకాల యుండగూడదనుట చాల వాక్యవ్యక్తము. కమిషనరుల సహకారభావమును గూర్చి అధ్యక్షులు నడిపిరి. కార్యనిర్వాహకులకు సహకారులగుటకు కమిషనరులు సంసిద్ధులుగాని కార్య నిర్వాహకు లన్ని విషయములలోను కమిషనరుల సహాయము నంగీకరించుటలేదు. నేను “ప్రవాసితుడ నగునైర్లందు జేకాయడ” నని అధ్యక్షుడు వ్రాసికొనెను - ఇందులకు నాకు జాలకలిగినది. హెచ్చుజీతమును పుచ్చుకొనను బహుసంపదములను కల్పించునని నిలయమగునగరరాజమున నివసించుచు తాను ప్రవాసితుడనని అధ్యక్షుడు చింతించుట చాల వింతగానున్నది. ఇటీవల మదరాసు మెయిలుపత్రికలో నొకలేఖ ప్రకటించబడినది. ఆ లేఖయందు కార్పొరేషను పనులను గూర్చిన గోల కన్పరలెనని వ్రాయబడినదని ఏ. సి. పార్థసారధి నాయుడుగారు నడిపిరి.

నివేదికమును గూర్చిన అభిప్రాయముల కధ్యక్షుని సభ్యులకు వందనము లొసరించెను. “కార్యనిర్వాహకులు చేసిన మేలులకును కేడులకును వారితో పాటు కమిషనరులు గూడ బాధ్య” అని వ్రాయుట సమచిత్తము గాదని రామానుజము శ్రేష్ఠిగారు నిరి. ప్రపంచమందుగల అన్ని కార్పొరేషనుల వలెనే చెన్నైలో కార్పొరేషను గూడ సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును కలిగియున్నది. నేనట్లు వ్రాయుట యగౌరవనూచకమని సభ్యులు తలంతులేని అది సత్యమే అని అధ్యక్షుడు నడిపెను.

కమిషనరులకు గల అధికారభావమును వారెరింగి యున్నారని జేకాచారిగారు నడిపిరి.

కమిషనరులకు చాల నధికారము కలదు. వారికి ధన విషయమునగూడ నధికారము కలదు. పరిపాలనా విధానము వై నధికారము కలదు.

ఫలితము లననుకూలముగ నుండిన కార్యనిర్వాహకుల తోపాటు కమిషనరులను బాధ్యులగుదురు. కాని ఫలితము లననుకూలముగ లేవు. కార్పొరేషను ఆత్మనింద నొసరించుకొన నగత్యము లేదు. లేలు పేరుకుల కష్టములను తెలుపుట మాత్రమే కమిషనరుల విధిగాదు కార్పొరేషను చేసిన పనులను

గూర్చి లేలు పేరుకులకు సగర్వముగ తెలుపుట గూడ కమిషనరుల పనియే యగును. నేను చెన్నై పట్టణమువంటి సగరముల నెన్నిటిలో చూచితిని. ఆ సగరములందలి రాజమాన్యములతో పోల్చిచూచిన చెన్నై పురిమండలి రాజమాన్యములే చాలబాగుగా నున్నవి చెప్పగలను. మన పనులలో లోపమేమియును లేదని నేననుగాని యొకరునచ్చి మీపనులన్నియు పాక్షిగానున్నవనినచో నన్నియు నంత పాషుగా లేవని చెప్పట నియోజిత సభ్యుని విధియగును. దిపములు వెలిగించుట సమగ్రమని ఎవ్వరును చెప్పలేదు. చమురు కంట్రాక్టు దారులు సరియైనవారుగాని అంతయు పాషుగా నున్నదనుట మాత్రము సమంజసము కాదు. కార్యనిర్వాహకులను కమిషనరు లాక్షేపించినచో తమ్ముతామే ఆక్షేపించుకొనినట్లుగను. నీటి సప్లయని గురించి నీరు మంచినదగునా కాదా. పరిశోధక స్థానములు సక్రమముగ నున్నవారేవా అను ప్రశ్నలు కలిగినవి. నీరు సమృద్ధిగా నున్నదనుట నిశ్చయము. ఏలనన అపయమున నెవరును ఆక్షేపించలేదు. ఆరోగ్యస్థితి గూడ చాల బాగుపడినది. కాన కమిషనరులు ప్రతివిషయమునను తొందరపడి ఆక్షేపించ గూడదు. స్థితిగతులను గుర్తింపగలుగుటకే రామానుజము శ్రేష్ఠిగారు ఆక్షేపించిన వాక్యము వ్రాయబడినది. ఇదికమిషనరులకును కార్యనిర్వాహకులకును సంబంధించిన ప్రశ్న గాదు. కమిషనరులుగూడ ఆసంతృప్తిని తెల్లడించినచో వారును ఆక్షేపకులలోనే చేరుదురు. కార్యనిర్వాహకులను కమిషనరులను ఒక్కసంఘమునకే చేరినవారు. ప్రజలంతయు పాషుగానున్న దన్న పుడు మంచిన చూపించుట కమిషనరులవిధియొప్పునది. మన మెంతయో చేసితిమి. కార్పొరేషను పరపతికొరకు కమిషనరులు వాదించవలెను. అని అధ్యక్షుడు నడిపెను.

కమిషనరుల అభిప్రాయములతో నివేదికమును దొరతనమువారికి పంపకలెనని మహమ్మదు ఓస్మానుసాహెబుగారు రుపపాదించిరి. ఏ. సి. పార్థసారధి నాయుడుగారు రుపపదించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. అంతటితో సభముగిసినది.

20-9-17 వివాయక నవతి దినమున, కృష్ణాజిల్లా దివి తాలూకా మోపిదేవి గ్రామమునందు స్థాపించబడిన శ్రీ వల్లీశ్వర గ్రంథాలయము తొలుతు తొంగిరాల సుబ్రహ్మణ్యం గారి ఆధిపత్యముక్రింద సభ జరుపబడినది. అందు జాతీయ పండుగయగు వివాయక చవితిని గూర్చియు విద్యాభివృద్ధి బాల్యవృద్ధి వివాహములను గూర్చియు గ్రంథాలయ ప్రయోజనములను గూర్చియు ఉపన్యసించిరి. గ్రంథాలయ మిప్పటికి 200, గ్రంథములతోడను 30 మంది చందాదారులతోడను ఆభివృద్ధిని గాంచుచున్నది. — కార్యదర్శి.

బ్రహ్మశ్రీ “రామేశ్వర” కవులరెడ్డిగూడెపు శతావధానము:—గుంటూరుజిల్లా సత్రైపల్లి తాలూకా ‘ముప్పాళ’, గ్రామ నివాసులును. “పండితకవి శరభము, బాల సరస్వతి” ఇత్యాది బిరుదాంకులగు రామేశ్వర శతావధానలలో మొకరగు శ్రీ జానకిరామకాశ్రీగారు మాపురమందు (రెడ్డిగూడెము) నెలకొల్పబడిన “రాజగోపాల పుస్తక భాండాగారమున సభ నలంకరించి మహ్యుండింపజేసి తిరిగి ఈ సెల 20-వ తేదీని మాగ్రామస్థుల ప్రేరేపణచే శతావధానము, గాంచించిరి. శతావధానము జయప్రదముగ జరుపబడిన పిదప, చంద్రదర్ప నదోప పరిహారాధ్యయ (వివాయక చవిత్తి యగుటచే) శమం తకాపహరణయుక్త మగు పాత్రాజితీయ కథను అశుకవిత్త్యమునఁ జెప్ప వన, తరు సరసకవితామాధురిమచే సభికుల హృదయముల వానందాద్ధి నొలలాడించిరి. (ఒక విలేఖరి.)

మదరాసు కార్పొరేషను
ప్రకటనము.

1917 సెప్టెంబరు 27 వ తేదీ గురువారము రాత్రి 11 గంటలనుండి 28 వ తేదీ శుక్రవారము తెలవారుజామున 4 గంటలవరకు పరశువాకము, వేపేనీ, బాట్టలుపుక, చింతాద్రిపేట, ఎగ్మూరు, తిరువల్లి కేనేనో నీరురాకుండ కుళాయిలు కట్టివేయబడును. ఈమధ్యకాలమున ప్రస్తుతమందున్న గొట్టములు పూర్వపు 30 అంగుళముల గొట్టములతో చేర్చబడును.

రవకలిద్దింగు } జే. సి. మొలసీ,
26 సెప్టెంబరు 1917 } నెసిదెంటు.

నిర్బంధవిమోచనము

గుంటూరు జిల్లా సంతి మాతలపాడు గ్రామమునందు నిర్బంధవాసశిక్షలు తొలగింపబడిన వార్త 28-వ తేదీన తెలిసెను. నిర్బంధము క్షులగౌరవాత్ము నాటిరాత్రి జననతోడను మంశవాద్యములతోడను ఊరేగింపు జరిగెను. ఉత్సవము విశేషాత్సవాకరముగ నుండెను. శివాలయమునందగ్గనలుజరిగెను.

అంతేలు, వాడియా బీసెంటు గార్లు నిర్బంధవిమోచనము లై రవానా కర్ములుజిల్లా ఆర్మీకూడు గ్రామమున 20 వ తేదీన తెలియజేసెను. రీడింగు రూములో సభ జరిగి ప్రభుత్వము వారికి వ్యతిరేకము దెలిపిరి. నిర్బంధవిమోచనము పట్టు నా రేగింపు విగ్రాహులకు బాలికలకు లడ్డలు మున్నగు వని పంచబడెను. (ఒక విశేషం)

సర్వాపురం.

అయ్యగారును, అరండేలు వాడియాగార్లును నిర్బంధ విమోచనము గాంచినందుకు సంతోషమును తెలుపుటకు మా సుదర్శనీ కార్యస్థానమున పనిచేయు వారల కొకదినము సెలవియబడి కార్యస్థానము మూయబడినది. మా కార్యస్థానమున పనిచేయుచున్న రాత్రిపాతకాలాబాలుకు ఉపాహారములు పంచిపెట్టబడినవి. "అనీబీసెంటు, అరండేలు వాడియా గార్లు నిర్బంధవాసము నుండి విడుదల గాంచిరి" అని పెద్ద యత్నములు గల బోర్డు కార్యస్థానము ముందు ప్రేలాడగట్ట బడి యీ సువాస్తవ ప్రజల కందఁగకును తెలుపబడినది. ఇందు కొరకు దొరతనము వారి నభినందించుచు యూరియనుజాక పతాకముకట్టి సెలకొల్పబడినది కాని ప్రతిదినమున పట్టణములోని మహమ్మదీయులు వచ్చి మా మహమ్మదాలీ సౌఖి దాలీగార్ల నేల విడుదలచేయలేదని ప్రశ్నలతో వేధించుచున్నారు. దైవానుగ్రహమువలన వారు కూడ వదలిపెట్టబడిరన్న శుభవస్తమానము నేదోలేపో ఆంధ్రప్రదేశ్ గారి రాగలదని వారికి నచ్చుకొనుచున్నాము. త్వలోనే నట్టి సంతోష వార్త మీ పత్రిక మాకందించుగాక- కోయంబుత్తూరు నందలి యుపన్యాసములో శ్రీ వాడియాగారు సెలవించియు 1500 మంది నిర్బంధితులకు త్వలోనే విడుదలగాంచి హిందూదేశ వాలావరణము మాంటూగు గారు వచ్చు సరికి సంపూర్ణప్రకారం నొందుగాక- (సుదర్శనీ కార్యస్థానము- సర్వాపురం.)

నిదమర్శం.

ఈ నెల 18 వ తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ పత్రికలో శ్రీమతి అనీబీసెంటు, అరండేలు, వాడియాగార్లు నిర్బంధ విమోచనమైనది ప్రాసిన మహావాందవార్తను 19 తేదీ సాయంత్రం మా గ్రామ శ్రీసోతన పుస్తక భాండాగార సభ్యులు చదివి నంతనే అనందభోగకులై 20 తేదీ ఉదయం నిసెంటు, అరండేలు, వాడియాగార్లు పట్టుముల జాతీయోత్సవం భగవద్గీర్తనలతో ఊరేగింపును వారిల పర్యవేక్షణలోను గూర్చి ప్రతినిధి యుండును ప్రజలకు చక్కగా తెలియునట్లు ఉపకరించుచు అయ్యగారును గ్రామసంక్షేప మొర్చి మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సడముర్తి లక్ష్మీనారాయణగారి యాధిపత్యముక్రింద నొక మహాసభను శ్రీసోతన పుస్తక భాండాగార స్థానందు వైవప్రార్థనతో ప్రారంభించిరి. అనీబీసెంటుగారి ఆర్మీగౌరవము, స్వాగతభావాలు, సత్కార్యోత్సాహము, కార్యవీక్ష మొదలగు సుగుణములను గురించియు ఆమె హిందూదేశమునకొచ్చిన త్యాగము, మహాపాతకములను గురించియు నిర్బంధితుల విమోచన తమ యావచ్చుకొని వినియోగించుచు కొంతకాల కృతార్థత నొందనట్టియు హిందూదేశము స్వపరిపాలనము నొందునకు సమర్థులమును వినియోగించుటకు సంసిద్ధులైయున్న ప్రస్తుత బొగిపిత్తాచూరు లనఁగల 57 యాన. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్ మొదలగు మన నాయక మహానీయుల కృషిని గురించియు విపులముగాను, సుకృతముగాను గట్టిబలతోకొంతమంది ఉపన్యాసములనిచ్చి ప్రజలను దేశభక్తిప్రకారతుల మొర్చిరి. ఆనభకు దాదాపు 200 మందివచ్చిరి.

రాజప్రతినిధిగారును దేశకార్యదర్శిగారు బీసెంటు, అరండేలు వాడియా గార్లు నిర్బంధవిమోచన మొర్చి హిందూదేశముల కృతార్థతకు పాత్రులైరియు నిర్బంధిక్షితులై యున్న శ్రీయుత లజపతిరాయి, అంబిందహాపు, మహమ్మదాలీ, హేకతాలీ, మొదలగు శతధర్మల సందర్శి విమోచకుల చేసి పాలకసాలితుల యన్యోన్యానురాగమును పెంపొందజేసి ప్రజల కృతార్థతను సుపూర్ణముగ బడయవలె ననియు, హిందూదేశముల యభివృద్ధికి భంగకరముగ తన వ్రాతలచే ప్రజల మనంబుల మెప్పించు మొయునంటిపత్రికల నిరంకుశ, అసహనపువ్రాతలను దేశానర్థములుగాన అట్టిపత్రికలను గోరులందరు ఒక్క పెట్టున బహిష్కార మొనర్చి స్వగౌరవమును నిలుగజేయుకొనవలె ననియు తీర్మానించి అధ్యక్షుని యంత్యోపన్యాసముతో ఈ నాటి సభను జయప్రథముగ ముగించిరి. ఈనెల 16 వ తేదీన స్వదేశీవ్రతమును గూర్చి యీ గ్రామస్థులలో కొంతమంది సభచేసి స్వదేశీవ్రతమును పూని దోహదచేరి నొక ఖగాగుప్రతమును సంతకములు చేసి సమర్పించిరి. (ఒకవిశేషం)

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు - వైసుప్రసిడెంటు.

ఈ బోర్డు వైసుప్రసిడెంటు శ్రీ బుజ్జా నూర్యప్రకాశరావుగారు ప్రసిడెంటుగ నియమింపబడినది మొదలు ఇప్పటి వరకు ఆపదల భారీగా నున్నది. దాని యొన్ని కను జూలై 21 వ తేదీన జరిగినసభలో ముగియగా. గంటి వేంకటరావు, గుగ్గిరాల వేంకట నూర్యప్రకాశరావుగారు దరఖాస్తుకారులుగ నుండిరి. వోట్లయొన్ని కలలో లెక్కచేయవోటు సహా చెరి సమముగా యే డేసివోట్లు వచ్చినందున డిస్టిక్టుబోర్డు ప్రసిడెంటుగారు మరల ఎన్నిక జరుగునట్లుల యాజ్ఞానిడిరి. ఆ యుత్తరువు ననుసరించి జరుగవలసిన యొన్నికలై బోర్డువారు ఈ నెల 22 వ తేదీన సమావేశమయిరి. వెనుకటి యిరువురు దరఖాస్తుదారులే యుప్పుకును నిలిచిరి. ఈ సమావేశమునకు విచ్చేసిన 17 గురు మెంబరులలో డివిజను డిప్యూటీకలెక్టరు సహా 5 గురు గవర్న మెంటు ఉద్యోగీయు మెంబరు లుండిరి. విషయములపట్టికలోని యంశములు క్రమముగ తీర్మానింపబడి చిట్టచివరకు 10 గంటలవేళ వైసుప్రసిడెంటు ఎన్నికవిషయము రాగా ముగియగాల వేంకటనూర్యప్రకాశరావుగారి తమ్ములు ముగి లక్ష్మీదేవశ్రాజుగారు లేచి తిరిగి యొన్నిక జరుగవలయు ననియు డి.బో. ప్రెసిడెంటుగారి ద్వారా ఉత్తరువు సక్రమము కాదనియు ఇప్పటి ఎన్నికను మరియొక సమావేశము వరకు నిలువలసిన దనియు కోరినంతలో ప్రసిడెంటుగారు డి.బో. ప్రెసిడెంటుగారి యుత్తరువుప్రకారము నేడేమిన్నిక జరుగవలసిననే యనియు ఆ యుత్తరువునందలి యితరవిషయముల చర్చించుట కీబోర్డువారికి నభికారము లేదనియు చెప్పిరి. అంతి దరఖాస్తుదారు లిరువురునూక మిగత 15గురు మెంబరులు (ప్రసిడెంటు సహా) కాకితములపై తమ కిష్టమున్న దరఖాస్తు దారుల పేర్లు వ్రాసి బాలటుపెట్టెలో నుంచిరి. ప్రెసిడెంటుగారు పెట్టెలోని వోటు కాకితమును వీసి పేర్లమనసు రెండుబొత్తులుగా పేర్చి లెక్కించి నూర్యప్రకాశరావుగారికి 6 ను వేంకటరావుగారికి 9 వోట్లను వచ్చినననియు వేంకటరావుగారికి ఎక్కువవోట్లు వచ్చినందున వారే యొన్నికొనబడినది బాహుళ్యముగ నిశ్చయించిరి. అంతట లక్ష్మీదేవశ్రాజుగారు తిరుగలేచి బాలటుకాకితములను తమకు చూపువని యడుగ అటుల మాపబడననియు నిబంధనలకు విరుద్ధమనియు ప్రసిడెంటుగారు చెప్పగా లక్ష్మీదేవశ్రాజుగారు సదరు వోటు కాకితములు విారుమాపనిచో విారు క్రమముగ లెక్కించితిరి లేదో మెంబరులెల్లు మాధికనముకరుగిరి. అంత ప్రసిడెంటుగారు అడివరకు పేర్చికరులలో డెట్టి బొట్టులుపెట్టెలోనుంచి నకరును వైకిడిసి మరల లెక్కించి వెనుకటి నిధమునే ప్రకారావుగారికి 6 ను వేంకటరావుగారికి 9 యు వోట్లు వచ్చిననని తిరిగి హెచ్చరించిరి. ప్రకారావుగారు గంతటలేచి నిబంధనలకుల పుస్తకమునతీసి "బాలటు కాకితములను మెంబరుల సమక్షమున లెక్కింపనగు" నని అగ్రముచ్చు యింగ్లీషు మాటలను చదివిరి. అమాటల క్కము వోట్లు కాకితములను మెంబరులకు చూపవలయునని అగ్రము కాదని ప్రసిడెంటుగారు చెప్పమండగా మరల లక్ష్మీదేవశ్రాజుగారు లేచి బాలటు కాకితములను మెంబరులకు జూపుటయే క్రమమయిన పనియని సామాన్యబుద్ధికి సయితము దోమననియు అట్టియాచారము మునిసిచో ఎన్నికలలోనే గాక ఆరు బోర్డులలో కూడ నని వరకుండె ననియు చెప్పిరి. అంత ప్రసిడెంటుగారు బాలటు యొక్క ముఖ్యోద్దేశము కాకితములను మెంబరుల కగవరకుండె రహస్యముగా నుండుటయే ననియు మునిసి సాలితియొన్నిక నిబంధనలకును బోర్డులయొన్నికల పద్ధతులకును భేదము చాలగలదనియు నడివరకు తమ బోర్డులో నట్టి యాచారమున్న ను అది నిబంధనలకు విరుద్ధ మైనదగుటచే దాను దానిక బద్ధులము కామనియు తామవలంబించిన చర్య యనంత్యోజ్ఞికరముగ నే మెంబరు కైనను దోచిన వారు నై యధికారులకు విజ్ఞాపించు కొనవచ్చునని ప్రసిడెంటుగారు చెప్పిరి. దేవశ్రాజు గారికి ప్రసిడెంటు గారియందు విశ్వాసము లేకపోయినచో డిప్యూటీ కలెక్టరుగారి కా కాకితములు చూపించి నిజము తెలిసికొనవచ్చును గదా యని మరియొక రనగా అశీనగ్రందరు నొకటేవిధ మనియు తామే కాకితములను చూచుకొనవలయుననియు, అనుద్యోగీయు ప్రసిడెంటుగారి చర్యలు ఉద్యోగీయు ప్రసిడెంటు చర్యలను మించిన విరంతుశక్తితో నున్నవనియు చెప్పిరి. ఈ చర్యలను వినుచున్న రెవిన్యూ డివిజను ఆఫీసరుగారు దేవశ్రాజు గారి ఆక్షేపణను ప్రసిడెంటుగారి తీర్మానమును రికార్డు చేయవలయునని ప్రసిడెంటుగారు రలులజేసిరి. కాకినాడ తాలూకా తహశీలుదారువారు ప్రసిడెంటు గారియందు నమ్మకముండుట మనకు విధి యని ఉగడించిరి. వైసుండి వినినవారికి లక్ష్మీ దేవశ్రాజుగారి మాటలవలన వ్యక్తపడిన సందేహ మన మంజనముగను ప్రసిడెంటుగారి చర్య విశ్వాస్తాము కాదనుట కడు దుస్సహాయుగను దోచినది. విజ్ఞానవంతు లగు విద్యాధికులకు దెలియని ధర్మమును నాయని నేను సందేహపడితిని గాని స్వప్రయోజనపరత్వమునకు వివేకమునకు గడు దూర మని సమాధానపరుచుకొంటిని. - (సాక్షి)

పంచము సభ.

ప్రస్తుతము మనదేశమును ఆందోళనపఱచుచున్న జాతి యభావమును, అది చాల్చుచున్న కాభోపకాఖలగు స్వరూపములను దేశాభిమానులకు తామందఱకు గోచరమైన విషయములే. సనాతన ధర్మోద్దయము, త్మత్రిషు, వైశ్య కాపు, వెలమ, కమ్మ మహాసంఘోద్దయములును, నవీనముగ వెలువడిన బ్రాహ్మణేతరోద్దయములును మొదలగున వన్నియు అట్టి స్వరూపములేయని జాతీయంతర్దృష్టిగల ప్రతివానికనిపిస్తున్నది. అట్టిభావమే నిన్ను జాతు లవలడువానిని గూడ కదల్చుచున్నది. ఈ భావము ప్రస్తుటమై ఏకోన్మఖమునకు రావేయవచ్చును. ఈ ఫలప్రాప్తికై అట్టోబరు మాసాంతమునగాని, నవంబరులోగాని పంచముసభయొకటి బెజవాడలో జరుప నిశ్చయింపబడినది. వారు సాధారణముగ బీదలును, దీనులును అగుటచే ఉన్నతజాతులు వారికి చేయూత నొసగవలసిన విధియై యున్నది. మన ప్రజానాయకు లనేక లినివఱకే దీనిని గూర్చి తమ యామోదమును దెలిపి యున్నారు. కనక తామండలు దీనికి సుముఖులుగ నన్నట్లు తెలుపుచు ద్రవ్య సహాయముచేతను, తదితరవిధములను ఈ సమద్యయమునకు దోడ్పడఁ బ్రార్థితులు.

ఇట్లు విన్నవించు, పట్టు కేశవప్రెస్, భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజు, స్వామి సహజానంద, వున్నవ లక్ష్మీనారాయణ, కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు, అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావు, అయ్యొక వేంకటరమణయ్య, బొమ్మరెడ్డిపల్లి గంగరాజు, వేమూరి రాంజీరావు, గూడూరి రామచంద్రరావు.

మ.రా:- ప్రత్యుత్తరములకు చిరునామా: "గూడూరి రామచంద్రరావుగారు, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా.

ఈ పంచము మహాసభ చెన్నరాష్ట్రమున కంతకును సంబంధించునట్లుల ముద్రానుసంధు జరుపుట ఉచితమని పలువురి యభిప్రాయము. భాషాసామ్యము లేకపోవుట యీ సభ రాష్ట్రీయముగ జరుపుటకు అటంకముగ నున్నది. రాష్ట్రీయ సభ నవంబరునెలలో చెన్నపురియందు సమావేశమగుటకు ప్రయత్నిములు జరుగుచున్నవి. ఆంధ్రదేశమునకైనను భాషాసామ్యము లేమియొక్క కొంత రేకుండునట్లుల రాష్ట్రీయ సమావేశమునకు పూర్వముననే అనగా అట్టోబరునెలలో బెజవాడయందు ఆంధ్రపంచమ మహాసభ జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. ఈ సభయందు గానింపవలసిన తీర్మానములను స్థిరపఱచుటకు పంచముల సాంఘిక ఆర్థికశక్తి తెల్లమగుట యవసరము. అందునకు ఈ క్రిందివివరము కావలసియున్నది. కనక యీ యుద్దయమునకు సుముఖులగు వారందఱు కొరక వివగమునసమకూర్చి సాధ్యమైనంత త్వరలో పంపఁ బ్రార్థితులు.

ఒక్కొక్క పంచమపత్రము.

- 1. సంఖ్య:- మూలపెన్సి గృహములు, మాదిగలపెన్సి, కాకినాడపెన్సి, దాసగిరిపెన్సి గృహము. 1-కి జనమెండలు, పురుషులు ఎందగు, స్త్రీలెందరు, పిల్లలెందరు?
- 2. జననమరణములు:- ఇప్పటినుండి 10 సంత్సరములు వెనుకవఱకు జననములెన్ని, మరణములెన్ని మరణములే కావణములనల్ల, ఏ రమస్థులలో, అంటుబాడ్డములా, ఏది, దీప్త బాడమైన యంతకాలము?
- 3. భూవసతి:- కుటుంబము 1-కి ఎంతభూమి ఉన్నది. పల్లూ, మొక్క, బండెరా.
- 4. గృహములు:- స్వంతగృహము లున్నవా, పెంకుటివా, పూవా, స్థలముల పరిమాణము.
- 5. పశువులు:- ఏజాతి వెన్ని, గోదెలు, ఆవులు, గున్నలు, మేకలు, గొట్టెలు.
- 6. ఋణములు:- ఎక్కడి (జాతి) (I) ద్రవ్యరూపమా- చేదుబట్టా - నోట్లరూపమా - తాకట్టు, మీదనా - ఋణముల మొత్తములు - నడ్డిరేటు - ఎంత కాలము నుండి - ఎంత తిరిగి-ఇంక నెంత తీరవలెను. (II) ధాన్యరూపమా - నాములు- ఎంత ధాన్యము - నాము రేటు - తీర్చవలసిన కాలపరిమాణములు (III) తీర్మానము నాకరి మూలమునా.
- 7. వృత్తి:- కూలియా, పాలెరు తనమా-స్వంత భూమి వ్యవసాయమా - చిల్లర నర్తకమా - నేతయా.
- 8. ఆదాయము:- వైర జెప్పిన జేనివల్ల యెంత-రోజు 1-కి గాని - మాసము 1-కి గాని - సంత్సరము 1-కి గాని.
- 9. మంచినీళ్లనసతి:- నూతులుగాని, చెరువులుగాని ఉన్నవా ఎన్ని.
- 10. కడులు:- ఉన్నవా ఎన్ని. జేనిలో నెండఱు. రైతుల మూలమున కలిగినవా, వారిలోని అంతకలహమును ద్రవ్యసంబంధమా, వివాహములు మొదలగు రక్తసంబంధమా.
- 11. వినాశములు:- మారుమములు లున్నవా, స్త్రీలలో నెన్ని, పురుషులలో నెన్ని.
- 12. శిక్షలు:- (I) సివిలు-ఎంత మొత్తములకు ఎంత కాలము (II) క్రిమినలు ఏ నేరములకు ఎంత కాలము.

మ.రా:- ఈ వివర మంతయు సరుకూర్చి పుస్తకరూపమున ప్రచురింపబడును.

పజాభిప్రాయములు

I

6-వ ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ.

అయ్యా,

గడచిన వర్షమున యీసభ నెల్లూరు పురమునందు జరుగునట్లు నిశ్చయించబడినది. కాని కొన్ని అసందర్భములచే ఆ సభ సమావేశ మగుటకు వసతులు లేవనడెను నెల్లూరు విద్యార్థులు గభగు జరుపవలయునని చాలపాటుపడి గడుటకు సందియములేదు.

వారు చంచాలు మొదలగువాని నన్నింటిని వసూలు చేసి గభకువలయు పావుగుని సేకరించి యుండెను. అయితే అకస్మాత్తుగా వారివారి పనులను ఆపుకొనవలసివచ్చె పునవాస్తవ్యులలో కొందఱువారు సభ జరిగించుటకుయిష్టపడరయిరి. వారు లేనిపోని భయములను బాంబర మనస్సులలో కలుగజేసిరి. అందుచే చాల మంది విద్యార్థులు వెనుదీసిరి గభ, బాలరియందు వికమత్వము లేనియెడ జరిగించుటకు కష్టముగ తోప దానిని నిలిపిరి.

గడచిన సంవత్సరము ఈ సభకుగాను రు. 54-8-0 మాత్రము వసూలు చేయబడెను. అందు 31-10-9 మాత్రము వ్యయముచేయ బడెను. మిగతవైకము 22-13-3 మాత్రము ప్రైజరుగారివద్ద యున్నది. ఇంతేకాక గడచిన రసీదుపుస్తకము (60 లేక 70) లు కూడ యున్నవి. అని యీ సంవత్సరమునకు ఉపయోగ పెట్టుకొనవచ్చును.

పోయిన సంవత్సరమున కార్యనిర్వాహక సభవారు కడపట ఒక ప్రదేశముందు సమావేశమయి, మిగిలినవైకము (22-13-3) యీ సంవత్సరము జరుగు విద్యార్థిసభకు పంపవలయునని తీర్మానించిరి. అట్లే ఆవైకము పంపబడును. ఈ సంవత్సరమైన అందరునుగూడ సభ విజయప్రదముగా జరుపుదురని నమ్ముచున్నాము.

నెల్లూరు

ఎం. హనుమంతరావు.

II

ఆంధ్ర మహాసభ.

అయ్యా,

మాంకెగృహమంత్రి ఇండియాకు విచ్చేయునపుటికి దేశమంతయు ప్రకాంతము గనుండి జాతీయసమస్యలను నిదానముగ చర్చించుట ఆత్యవసరమని అందఱును అంగీకరించి యున్నారు. అట్టి ప్రకాంత వాతావరణము గల్పించు విషయమున మహాజను తెల్లగును సభ క్తి పూర్వకముగ ప్రభుత్వము వారికి తోడ్పడుట ఆత్యవసరము. కాని ప్రభుత్వమువారు సహితము జనులవాంఛలనాదరించి దేశమందంతటను కృపాపూర్వకముగ తీసుపరణమును ప్రసాదించి దుఃఖితుల సంతోషపరచనివో జనులు తోడ్పడుటకు నిరాకరింతురేమో యని సందియము పొడవయిచున్నది. బ్రిటిషురాజ్యము మానవ స్వాతంత్ర్యమునకై ఘోరముగ బోరుచున్న సయమున మన జాతిసార్వభౌమునియొక్క సాలితులలో ఒక్కొక్కరికిని ద్వేషభావము లేకుండునట్లు చేయుట ఇండియా గవర్నరు మెంటు వారియొక్క భర్తమై యున్నది. ఈ మధ్య నిష్పంధ విధానములలో గలిగించిన మార్పుల వలన మన ప్రభువుల దృక్పథము పూర్తిగా మారిన దనియే చెప్పవలసి యున్నది. ఆకారణము చేతనే ఇది వరకు రాజకీయాభిప్రాయముల వలన బంధితులు గాబడినవారి నెల్లరను విముక్తులజేయుట అవసరమైయున్నది. అట్లు గానించినవో రాజభక్తికిని, దేశభక్తికిని జన్మస్థానము లగు అనేక గృహములలో శాంతియును ఆనందము నెల్లివిటియు నని, నాదృఢ నిశ్చయము. అందుచేత బెజవాడనుందు జరుగజోవు ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభలో ఈక్రింది తీర్మానముల బెట్టజోవుచున్నాడను. ఈ యద్యమమున సానుభూతులగు ఆంధ్రు తెల్లరును తోడ్పడి యాతీర్మానముల నిర్వహింప వ్రాగితులు.

(1) దేశములో రాజకీయవాతావరణమున శాంతి గలిగించుటకై దేశరక్షకచట్టముక్రింద నిర్బంధితులు గాబడిన శ్యామసుందరచక్రవర్తి మున్నగు మహాశయులను ఏ నిబంధనలకును లోబరచక విడుదల చేయవలసిన దనియు నేరములు మోపబడు నని భీతిచే దేశమునుండి వెలువరింపబడిన శ్రీయుత ఆరవిందఘోష, లజపతిరాయి మున్నగువారికి స్వాతంత్ర్యము గలిగింపవలయు ననియు ఈసభవారభిప్రాయపడుచున్నారు.

(2) దేశమున జనుల మనఃకోభమును బోగొట్టి శాంతి నెలకొల్పుటకై రాజకీయనేరస్థుల నెల్లరను ప్రభుత్వమువారికి యుక్తమనితోచిన మరతులప్రకారము విడుదల చేయవలసిన దని జాతి సార్వభౌముడును ఇండియా ప్రభుత్వమువారును ప్రార్థింపబడుచున్నారు.

(3) ఢిల్లీ సాంచలదేశములకు లోకమాన్య తిలక్ విపిన చంద్రపాలు మున్నగు నాయకులు పోగూడదని చేసిన నిర్బంధపు ఉత్తరువులు వెంటనే రద్దుచేసిననే తప్ప ఇటీవల ప్రభుత్వమువారు నెలకొల్పిన ఉదార సంవిధానమువలన పూర్వమయిన లాభము గలుగదని ఈ సభవారభిప్రాయపడుచున్నారు.

(4) బంగాళ సాంచాలములలోని జనులు తమ రాష్ట్రములలో నిర్బంధితులగు జనుల విమోచనముకొరకును జాతి సార్వభౌముని జనుల పౌరస్వత్వముల స్థాపించుటకును ఆందోళనము చేయుట ధర్మమని ఈసభవారు నూచించుచున్నారు. చెన్నపురి, ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ.

గంజాం మండల గ్రంథాలయ సభ

(మా స్వకీయ విలేఖరుని యొద్దనుండి)

బరంపురం, నెప్టంబరు 24:—ఈ వైశేఖర 23-9-17 వ తేదీ ఉదయమున పట్టణ పాఠశాలాభవనమందొక సంఘ మేర్పాటు గాబడెను. ఈ సమావేశమునకు గంజాం మండల గ్రంథాలయ ప్రతినిధులును, న్యాయవాదులు, ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు మున్నగు పురజను లనేకులు విచ్చేసిరి. మా మండలమందొకటి గ్రంథాలయము లున్నను పదమూడు గ్రంథాలయములనుండి మాత్రమే ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. నాటి సభకు ముగ్ధాశ్రీ, వరహగిరి వేంకట జోగయ్య పంతులుగారధ్యక్షతవహించిరి. తొలిత అగ్రాసనాధిపతిగారు గ్రంథభాండాగారముల విషయమై కొంతవడి యుపన్యసించిన పిమ్మట, మండలమందలి గ్రంథాలయముల చరిత్రములను గూర్చి ఆయా గ్రంథాలయ కార్యదర్శులును, ప్రతినిధులును రాని గ్రంథాలయముల చరిత్రను ఇతరులును చదివిరి. పిమ్మట గ్రంథాలయ సంఘ నియమము లేర్పాటు గాబడెను. ఆ నియమముల ననుసరించి యీ సంఘమును నిర్వహించుటకుగాను, వరహగిరి వేంకట జోగయ్యపంతులుగారిని యధ్యక్షులుగను, గరిమెళ్ల సీతారామయ్య పంతులుగారిని యుపాధ్యక్షులుగను, పోతాప్రగడ సింహాచలం పంతులుగారిని, ప్రధాన కార్యదర్శి గను భాండాగారుగను నేర్పరచిరి. ఈ మండలమందు గల గ్రంథాలయములు జేయు పనులను గమనించుటకును, వై సంఘముయొక్క యుద్దేశ ప్రకారముగా క్రొత్త భాండాగారములను వారి వారి కేర్పరిచిన తాలూకాలయందు స్థాపించుటకుగాను, బ్రహ్మపురాంధ్ర భాసాభివర్ధన సమాజపు కార్యదర్శి గారగు, గాదె రాజమన్నురుపంతులుగారిని బరంపురం గుం నూరు తాలూకాలకును, మండపాక పార్వతీశ్వరశాస్త్రిగారిని, చక్రపురం, బిండి తాలూకాలకును, తిత్తి బలరామయ్య నాయుడుగారిని, పలాస, టెక్కలి తాలూకాలకును, పట్టూరి స్వామిబాబుగారిని నరసన్నపేట, శ్రీకాకుళం తాలూకాలకు సంచార కార్యదర్శులుగా నియమించిరి. తరువాత రాజోవు సభకు చక్రపురమునందు జరుపుటకు తీర్మానించిరి. అనంతరము అగ్రాసనాధిపతిగారు, మన మండలమున ఈ భాండాగారాభివృద్ధికై యెక్కువగా పాటుపడవలెననియు, చెప్పెడి మాటలకును, చేసెడి కార్యములకును యెక్కువ భేదముగలదనియు, ఇట్టి సభలు జరిపించిన కార్యములు నెరవేరవనియు, యీ యుద్దయము యెక్కువ శ్రద్ధతో, గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు మండలములయందు జరుపబడుచున్నదనియు, మొదలగు విషయములను గూర్చి యత్యంతత్సహముతో గంభీరముగా నుపన్యసించిరి. పిమ్మట మా స్వరాజ్యసమితి కార్యదర్శిగారగు, ఎ. ఆప్పల నరసయ్యనాయుడు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు, అధ్యక్షులకును, వై గ్రామములనుండి విచ్చేసిన ప్రతినిధులకును వందనములు జెప్ప సభ కరతాళధ్వనులతో ముగిసెను. వై గ్రామములనుండి విచ్చేసిన గ్రంథాలయ ప్రతినిధులకు మా ఆంధ్రభాసాభివర్ధన సమాజమువారు భోజనాది వసతుల నేర్పరచి వారల నెక్కువగా గౌరవించినందులకు సమాజమువారింతయు వందనములు.

కడచిన 22 వ తేదీని రాత్రి 11-15 గంటలకు కటకమునందు 10, 12 సెకండ్లవఱకు భూకంపము కలిగినది. అందఱును భయభ్రాతులైరి. కాని ప్రమాదమేమియు గలుగలేదు. (స్వకీయవిలేఖరి.)

అమృత నివారిణి.

126

ప్రొఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎరెక్టో టూనిక్ పెరల్స్

ఇది బలహీనులకును, నీరసంబులకును, నిద్రలేకుండుటకు, భూపకము, తక్కువగన, మెదడు దిష్టాగా నుండుట,

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, నిస్సత్తువ, బలహీనము, ఆయాసము, శుక్లవర్ణముగోగ్ధులును విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమస్తాలకు వర్తకులకు, మనోవ్యాధులకు, మొదలగు వారికి ప్రతీ సమైవమందు; బలమును గలిగించును. అనేక వేలమంది ఇందులను బొగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమాత్ర పరీక్షింపుము.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 " " " 2-0-0

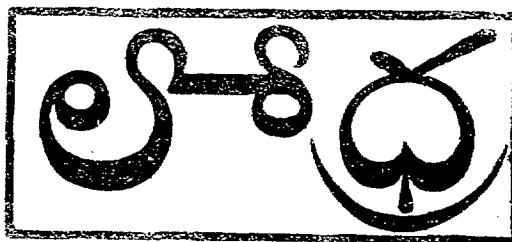
నవీనము! పరిమళ ద్రవ్యముల రాజు నవీనము!!

అట్టో దిల్ బహార్

మనోరమ్యముగాను కొంతకాల ముండునట్టి ఆపూర్వ వాసనయును కలదు. ఆకాశలో సారాయి మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయై వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాసనను అనుభవించవచ్చునో అంత అనుభవించుదురు. ఇతర వాసనలు యే నేనియుండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపుము. కల 1/2 (ద్రాసు బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి.పి. చార్జి
,, 1 (ద్రాసు బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
,, 1/2 అవున్నబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము
ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అందు కెమికల్ కంపెని.

నెం 155, జుమ్మామసీదు దీర్ఘి, బొంబాయి.

చంద్రాను యేజంటు:- మెహతా ఘరమోత్తం మూర్తి
వై నానజారు కోడ్, మదరాసు.

గర్భాశయ సోగనివారికి:- శ్రీలక్ష్మి గారు ఋతుసూల బహిష్టి కాకుండుట అకాలబహిష్టి, మెలబాధిగాను, తక్కువగానుపోవుట, మనుమనోగము, కంతాహీనత, రక్తహీనత, నులబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు, అరికాళ్లు, అరచేతులు మంట మొదలగు శ్రీ మర్మ వ్యాధులను కుదుర్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:- ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరితనము, మేహవ్రణములు, సుఖనంకటములు, నిస్సత్తువ, కడుపులో మంట మొవలగువ్యాధులను నివారించి కఠినమువలన కాంతిని ముఖమునకు లేజన్మును యిచ్చును.

వెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బౌషధశాల, 166 9, బందరుపేధి, మద్రాసు.
త్రాంచి:- సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని కనులను గురించియు, ఉక్కు, ఇనుపవాసములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా నున్నట్టి ఇనుపకమ్ములు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారితోనే సంగతిసందర్భముల నలహా నాలోచించవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి సంతనే వానిని సకాలములో సరఫరా చేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ

సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తపాలపెట్టె నెం 503 రు,

389

మదరాసు.

(వై కామ్ప్రొజెక్ట్ గోడనప్పుడు ఈ ప్రతికపేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

చాదావీడితులకు ఏరము: ఐవోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

అపరిశుభ్రపు రక్తములన జనించు జాడ్యములకు కీరీటువంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను, గంధమాలలను తుండ్రన, ప్రాతవోష్యులను అన్నివిధములవలన గలుగు చర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్షుభ్రకారిని (28)

కనావధిసారసవరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, సహజమైనను జడ్యవచ్చినను అన్నివిధములైన దోషములను పోగొట్టును. కీరీటువంటి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కారణసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. శరీరాలోగ్యమును గలుగజేయును. 16 సోజులవర కుండలకు 4 కోస్టుల బాడ్డీలో అమ్మబడును.

ప్రాప్తిచరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

ఏకభాషావిషయ ప్రశంస

ఇది పాక్షికంబి అప్పురాను విరచితము.

కల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుచెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఆంధ్రనర్వకశాళాల-విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది ప్రయోగ కట్టమంది రామలింగారెడ్డి గారిచే

కల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

అమృతాంజనము డిపో వారి దివ్యోపధములు.

దం.	ఉ.
దంతమార్దము పండ్లుతోముటకు ...	0-2
చీర్రసాయనము మూత్రము అశ్మిరమునకు ...	1-4
దంతకులహరి పండ్లుపోటుకు ...	0-8
వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1-0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-3 ...	0-12
మూలకంకకు తైలము డబ్బి 1-3 ...	0-12
తేలుమందు కేలకాటుకు సీసా 1-3 ...	0-8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0-4
కలరామూత్రము వాంతిభేదలకు ...	0-8
గజ్జికైలము గజ్జిచీడలకు డబ్బి 1-3 ...	0-8
వాసుకర్పూరము సీసా 1-3 ...	0-8
శలకు మందు సీసా 1-3 ...	0-4
తామర తైలము; తామర, తీటుకు ...	0-6
కుష్మాకు తైలము డబ్బి 1-3 ...	0-4
సుగతిద్రావకము సీసా 1-3 ...	1-0
కఫహరి శీతగట్టు దగ్గులకు ...	1-4
కఫహరిమార్దం ఉబ్బనములకు డబ్బి 1-3 ...	0-8
వాసువుపోటుకు మందు ...	1-0

కేసాగు ఉచితము. *
కేసాగు ఉచితము. *
కేసాగు ఉచితము. *

దం.	ఉ.
మోహినితైలము కేంద్రకలు పెరుగుటకు ...	0-12
కోమహరి కేంద్రకలు ఉడుకుటకు ...	0-0
ఉబ్బనమునకు మందు సీసా 1-3 ...	1-8
కస్తూరిమూత్రము పెద్దవి, మంచివి 50-3 ...	0-10
గుఖభోగి మూత్రము ...	1-0
గుఖభోగి తైలము పుండ్రకు ...	1-0
విరేచనములకు మూత్రము డబ్బి 1-3 ...	0-8
గ్రహణి మూత్రము డబ్బి 1-3 ...	0-8
కోమేదన మూత్రము తలనొప్పులకు ...	0-12
కాలినపుండ్రకు నూనె సీసా 1-3 ...	0-8
శగ్గు ద్రావకము సీసా 1-3 ...	1-0
కుసుమారి మూత్రము, కుసుమ వ్యాధులకు ...	1-0
చుండుకు నూనె సీసా 1-3 ...	0-8
సుందరీతైలము, ముఖకాంతికి ...	0-8
పగుళ్లకు తైలము శీతపగుళ్లకు ...	0-6
కష్టకాలహరి చెవిపోటుకు ...	0-6
జ్వాలాబి మూత్రము మలబద్ధమునకు ...	0-8
జంటవాతహరి ఎముడికలకు ...	0-8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

మలబద్ధకమున కద్దుత చికిత్స

మరువకుడు! క్యాలాల్ మరువకుడు!!
అను ద్రావక మొక్కలే.

ఇయ్యది రుచియు వాసనయు లేనిది. దీనిని శుద్ధిచేసి చెన్నపట్టణములోని న్యాయార్థ స్ట్రాండర్డు ఆయిల్ కంపెనీ వారిచే బజారులో అమ్మకమునకు ఇవ్వబడుచున్నది.

ఈక్రింది యావధి దుకాణములయందు దొఱకును:—

స్మిత్ ప్రాకింగు అండ్ కంపెనీ. ఎస్టేబ్లిష్డ్ డబ్బి. హెచ్. హాల్. బ్రాడ్వే ఆర్. మెన్స్ట్రూర్. మా. టురోడ్ నార్తన్ అండుకంపెనీ సెథ్ థోమ్ మరియునార్తబీచ్ దాదా అండుకంపెనీ చీనాబజారు వీధి అశ్వీన్ అండుకంపెనీ బ్రాడ్వే అయ్యకణ్ణ మొదలి 2-57 దేవరాజమొదలివీధి సెట్ ఆండ్రూయస్ ఫార్మెసి. వేవేరి రాజా. డి. మాని. బందరువీధి 879

క్రిశ్మలైన్ గోపాలకృష్ణ గోకతాగి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-3 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-10

వి. పి. భిక్షులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టు బాక్సు 212, మదరాసు.

ఆర్. సి. ఎచ్. హైస్కూలు ప్రధానోపా

ధ్యాయుడగు కూచి నంసింహముచే రచించబడిన యీక్రింది గ్రంథములు, పితాపురములో గ్రంథ కర్తయొద్ద దొరకును. (882)

పోస్టేజికాగ వెల

1. శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంసచరిత్రయు బోధములు - పద్యకావ్యము - మొదటికూర్పు (12 ప్రతులు మాత్రమున్నవి) 0-8-0
2. ,, ,, రెండవకూర్పు 0-10-0
3. శ్రీ శారాంగ (వైతన్యస్వామి) చరిత్రము - పద్యకావ్యము - మొదటిభాగము 1-4-0
4. ,, ,, రెండవభాగము 1-4-0
5. రూపలత-నాటకము (క్రొత్తకథ) 0-14-0

నిర్మలమైన

మలబారుసారాయి

(కొబ్బరికల్లునుండి బట్టిడింపబడినది)

కొలంబో అరక్ వలెనే, ఇది మలబారులో

సిద్ధముచేయబడినది.

బహు నిర్మలమయినది. ఆరోగ్యకరమయినది.

కజను కాలుగాలను బుడ్లుగల పెట్టెలుగ

అమ్మబడును.

విడి సీసాలు అమ్మబడవు.

యస్. పి. సారథి, అండుకో, (826) మదరాసు.

శాకభక్షణము

భరతఖండవాసుల మగు మన మార్గములు పంశజాలము; "అహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యిహముగా పోస్టుచార్జియు మేమేధరించి పంపుచున్నాము. వెంటనేవ్రాయుడు.

219 వైద్యశాస్త్ర చుణిశంకర్ గోవిందజి, ఆలంకరిగ్రామ మధ్యలయం 158, బ్రాడ్వే, మదరాసు